

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการ
ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2543

ISBN 974-664-804-7

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

วพ

ว ๓๔๗ค

๒๕๔๓

54084 ๓.๒

วิทยานิพนธ์

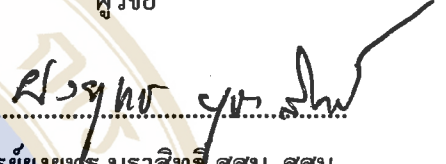
เรื่อง

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดนนทบุรี

นางวรรณทิพย์ ตรีการจินดานนท์

ผู้วิจัย

อาจารย์ยงยุทธ นุราสิทธิ ศศบ. ศศม.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์เรืองเดช ปิ่นเชื่อนจัตย์

พร.บ.,M.A., Ph.D.กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ชนัญญา กาญจนรังษิณนทร์บ.,พบ.ม.,กศด.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลีมด้อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี ศศบ. ศศม.

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนา

ชนบทศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม

เพื่อพัฒนาชนบท

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดนนทบุรี

ได้รับการพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2543

นางวรรณทิพย์ ตรีการจินดานนท์

ผู้วิจัย

อาจารย์ย้งยุทธ บุราสิทธิ์ ศศบ. ศศม.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ -

รองศาสตราจารย์เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์ พธ.บ.,

M.A., Ph.D. กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร.ชนัญญา กาญจนรังษิณนท์

รพ., พบ.ม., กศด. กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร.ปรีดี โชติช่วง Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เลียงชัย ถิมถ่อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาสตราจารย์คุณหญิงสุริยา รัตนกุล อ.บ., Ph.D.

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา

ชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ยงยุทธ นุราสิทธิ รองศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัติย์ และดร. ชนัญญา กาญจนรังษิณนธ์ อาจารย์ควบคุม วิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณา จาก ดร. ปรีดี โชติช่วง ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ และขอ ขอบคุณอาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนารชนบทศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้ง ให้คำแนะนำ คำปรึกษาที่ดีตลอดมา

ขอขอบคุณ พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการ ของจังหวัดนนทบุรีทุกท่านที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล ขอขอบคุณคณะกรรมการหมู่บ้านทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณ พัฒนาการอำเภอเมืองปทุมธานี พัฒนาการและคณะกรรมการหมู่บ้านทุกท่านที่ กรุณาอำนวยความสะดวกและสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณนาดเฉลียว ยงนันทวัฒนา ผู้ที่ให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด

ท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้ที่มีได้เอ่ยนามทุกท่าน ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้เกิดความสำเร็จในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้

วรรณทิพย์ ตระการจินดานนท์

3937501 LCRU/M : สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา; ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

คำสำคัญ : ความคิดเห็น / กรรมการหมู่บ้าน / องค์การบริหารส่วนตำบล

วรรณทิพย์ ตระการจินดานนท์ : ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี (THE OPINION OF VILLAGE COMMITTEES ON THE TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN NONTHABURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ยงยุทธ บุราสิทธิ์ ศศ.บ., ศศ.ม., รศ.ดร. เรื่องเลข ป็นเงื่อนไขชัย พร.บ., M.A., Ph.D., ดร. ขนิษฐา กาญจนรังษีนิพนธ์ รบ., พบ.ม., กศ.ด., 178 หน้า ISBN 974-664-804-7

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษา ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดนนทบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ คณะกรรมการหมู่บ้านจำนวน 37 หมู่บ้าน ใน 6 อำเภอ จำนวน 185 คน โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และทดสอบความแปรปรวน

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน มีความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาคือด้านความคาดหวังผลประโยชน์และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกับผู้ที่อายุต่ำกว่า 41 ปี คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง และคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมาก จะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง ส่วนระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความคาดหวังผลประโยชน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาที่พบจากการศึกษาคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และยังมีการใช้สิทธิพลท้องถิ่นในการตัดสินใจในการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล งบประมาณน้อย ขาดความร่วมมือจากชุมชน ในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มักมีการใช้สิทธิพลท้องถิ่นและระบบอุปถัมภ์

3937501 LCRU/M : MAJOR : RURAL DEVELOPMENT STUDIES ; M.A.
(RURALDEVELOPMENT STUDIES)

KEY WORDS : OPINION / VILLAGE COMMITTEE / TAMBON
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

WANNATHIP TRAKARNCHINDANONT : THE OPINION OF VILLAGE
COMMITTEES ON THE TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN
NONTHABURI PROVINCE. THESIS ADVISORS: YONGYUTH BURASITH, M.A.,
RUENGDET PANKHUEKHAH, Ph.D., KANITTA KANJANARANGSRINON
Ed.D. 178p. ISBN 974-664-804-7

This thesis was to study the opinion of village committees on the Tambon Administrative Organization in Nonthaburi Province. 185 people were used as sample groups from 37 village committees in 6 districts. Data was collected using questionnaires. Statistical analysis was done using average of percentage, standard deviation coefficient value and test of difference.

The results found that village committees understand the management of Tambon Administrative Organization and have favorable expectations regarding the operation of Tambon Administrative Organization in accordance with the act of the Tambon Council and Tambon Administrative Organization in 1994.

Village committee members who are over 50 years old have different opinions on Tambon Administrative Organization from those who are below 41 years old. The village committees who have a good understanding of the management of Tambon Administrative Organization are highly conscious of its management. The village committees who are greatly interested in politics usually are highly conscious of the Tambon Administrative Organization. Academic level, entitlement, term of service notification of information, and anticipation are not related to comments on the Tambon Administrative Organization.

The members of Tambon Administrative Organizations are mostly at a low level, lacking knowledge and understanding of their roles; however, local influential persons play a large part in the role of decision - making of Tambon Administrative Organizations. These organizations lack sufficient budgets and public cooperativeness. In the election of Tambon Administrative Organizations. Influential people and patronages are usually involved.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	6
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	6
1.5 ขอบเขตการศึกษา.....	8
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 พื้นฐานแนวคิดของหลักการปกครองประชาธิปไตย.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ.....	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	16
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร.....	19
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	23
2.6 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	24
2.7 แนวคิดเรื่ององค์กรชุมชนและประชาสังคม.....	26
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	40
สมมติฐานในการวิจัย.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
3.5 การนำเสนอข้อมูล.....	48
4. ผลการศึกษา.....	50
4.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี.....	50
4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
4.3 ระดับความคิดเห็น.....	56
4.4 ความคาดหวังผลประโยชน์.....	60
4.5 ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	64
4.6 ความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมือง.....	68
4.7 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537.....	72
4.8 สรุปภาพรวมความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละด้าน.....	77
4.9 การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	78
4.10 การทดสอบสมมติฐานโดย t- test.....	81
4.11 การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation).....	81
4.12 สรุปผลการทดลองสมมติฐาน.....	86

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	54
2. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร จากสื่อประเภทต่าง ๆ.....	59
3. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามคะแนนระดับ การได้รับข้อมูลข่าวสาร.....	60
4. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคาดหวังผลประโยชน์.....	61
5. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคาดหวังผลประโยชน์.....	64
6. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความเข้าใจในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.).....	66
7. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความเข้าใจในการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	68
8. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความสนใจใน เหตุการณ์ทางการเมือง.....	70
9. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความสนใจ ในเหตุการณ์ทางการเมือง.....	72
10. แสดงจำนวนร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	73
11. แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	76
12. สรุปภาพรวมความคิดเห็นของคณะกรรมการในแต่ละด้าน.....	77
13. แสดงความแตกต่างในเรื่องอายุกับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	79
14. แสดงผลการทดสอบ Multiple Comparison test โดยใช้วิธี SCHEFFE เพื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปร.....	79
15. แสดงความแตกต่างในเรื่องระดับการศึกษากับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	89
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	89
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	95
5.3 สรุปปัญหา และอุปสรรค.....	102
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก ก.....	125
ภาคผนวก ข.....	136
ภาคผนวก ค.....	154
ประวัติผู้วิจัย.....	161

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16. แสดงความแตกต่างในเรื่องการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านกับความแตกต่างใน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	81
17. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกับความคิดเห็นต่อการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	82
18. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกรได้รับข้อมูลข่าวสารกับความคิดเห็นต่อการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	82
19. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์กับความคิดเห็นต่อการดำเนิน งานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	83
20. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	84
21. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองกับ ความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.).....	85
22. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองกับ ความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	86

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ระบบการปกครองของทุกประเทศ ในประเทศประชาธิปไตยล้วนแต่มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน คือต้องการที่จะให้ประเทศชาติมีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในอดีตการปกครองประเทศส่วนใหญ่จะมีระบบการปกครองแบบรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง เพราะมีอาณาเขตประเทศ ไม่กว้างขวาง พลเมืองยังมีจำนวนน้อย กิจกรรมที่รัฐจะตอบสนองปัญหา และความต้องการของประชาชนมีไม่มากนัก เมื่อประเทศชาติมีการพัฒนามากขึ้น มีการขยายตัวเติบโตขึ้นทั้งอาณาบริเวณ และจำนวนพลเมือง ภารกิจที่รัฐจะต้องดำเนินการรับผิดชอบต่อประเทศมีมากขึ้น ศักยภาพของรัฐที่มีต่อการบริหารประเทศเพียงองค์กรเดียว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการ ของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น แนวความคิดในการกระจายอำนาจการบริหารการปกครอง ให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการจึงเกิดขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐ ให้สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการแก่ประชาชนอย่างแท้จริง แต่เพื่อความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน ตามนโยบายสำคัญ ๆ รัฐจึงยังต้องสงวนอำนาจไว้ส่วนหนึ่ง เช่น นโยบายด้านการเงิน การคลัง การป้องกันประเทศ การติดต่อระหว่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้นหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารงานในท้องถิ่นของตนเอง แนวคิดในการจัดการปกครองท้องถิ่นจึงเกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีส่วนร่วมทางการบริหารและทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการทางการเมือง เช่น ไปเลือกตั้ง ตลอดจนการตรวจสอบดูแลการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ มิให้เกิดการทุจริต ฯลฯ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าคุณเองมีความรับผิดชอบต่อชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ชุมชนของตน มีความหวงแหน และปกป้องสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทางการเมืองและการพัฒนาในระดับชาติ ตามระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องต่อไป (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2524 : 14)

การบริหารงานในระดับตำบลในรูปแบบของสภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยนั้น เกิดขึ้นจากแรงจูงใจของผู้นำประเทศในขณะนั้น กล่าวคือเมื่อปี พ.ศ. 2498 จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เดินทางไปเยือนประเทศในทวีปยุโรปและอเมริกา ได้เห็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ที่ประเทศเหล่านั้นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ จึงนำแนวความคิดนี้มาดำเนินการจัดตั้งสภาตำบลขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2499 กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งสภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 โดยเจตนารมณ์ของคำสั่งฉบับนี้เพื่อต้องการวางรากฐานระบอบประชาธิปไตยในระดับตำบล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสภาตำบล แต่การดำเนินงานของสภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 มีปัญหาอุปสรรคสำคัญหลายประการทั้งทางด้านตัวบุคคล ค่านิยมของสังคม การประสานงานระหว่างคณะกรรมการสภาตำบลกับสภาตำบล และระเบียบวิธีปฏิบัติที่ยุ่งยากทำให้การดำเนินงานของสภาตำบลรูปแบบนี้ไม่สามารถสนองตอบตามต้องการของประชาชนตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ลงวันที่ 17 มกราคม 2500 ขึ้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ก็ปรากฏว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ประสบความสำเร็จปัญหาสำคัญคือ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจต่อระบบการปกครองตนเอง และไม่คุ้นเคยกับวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบหุ้คณะ ยังมีความคุ้นเคยต่อการปกครองโดยมี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ปกครอง ตัดสินใจต่าง ๆ แทนให้ รวมทั้งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่ดีพอที่จะเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชนได้ (วิเชียร พุฒิวิญญู, 2539 : 4-5)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 ได้มีการจัดตั้งสภาตำบลรูปแบบใหม่ขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2509 ซึ่งสภาตำบลตามคำสั่งนี้เป็นรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (พพป.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สภาตำบลเป็นเครื่องมือส่งเสริมในการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งก็พบว่ามีผลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในระดับหนึ่ง แต่สภาตำบลในรูปแบบนี้ยังไม่มืฐานะเป็นนิติบุคคล และยังไม่สามารถจัดตั้งได้ทั่วประเทศ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ รัฐบาลจึงไม่ได้ให้

การรสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการสภาตำบลจึงไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชนได้อย่างเต็มที่ตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ (ปธาน สุวรรณมงคล : 2530)

จากความหลากหลายของรูปแบบการจัดการปกครองตำบล และสภาพปัญหาต่าง ๆ ประกอบกับ ในขณะที่ประเทศอยู่ในภาวะวิกฤต อันเกิดจากความไม่สงบอันเนื่องมาจากการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ รัฐบาลในสมัยนั้นต้องการให้องค์กรในระดับพื้นฐานของประเทศ คือ สภาตำบล มีความเป็นเอกภาพและมีความมั่นคง เพื่อผนึกกำลังในการต่อสู้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ และเน้นการพัฒนาท้องถิ่นจากส่วนกลาง จึงได้มีคำสั่งยุบเลิกรูปแบบการจัดการปกครองที่ผ่านมา และจัดตั้งสภาตำบลรูปแบบใหม่ตามคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 แต่รูปแบบสภาตำบลดังกล่าวมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงไม่สามารถทำนิติกรรมต่าง ๆ ได้ และไม่มีโอกาสแสดงบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานได้ นอกจากนี้องค์กรระดับตำบลยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องขอบเขตของอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีอิสระในการดำเนินงานที่สำคัญที่สุดคือ ไม่มีงบประมาณเป็นของตนเองมากเพียงพอที่จะนำมาจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาตำบลได้ (ปธาน สุวรรณมงคล : 2530)

จากการประมวลวิวัฒนาการ การจัดระเบียบบริหารงานในระดับตำบลตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงการจัดการปกครองตำบลตามคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 326/2515 กล่าวได้ว่าได้มีความพยายามที่จะจัดระเบียบบริหารในตำบล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยในการปูพื้นฐานความรู้จากหน่วยการปกครองระดับพื้นฐานของประเทศ คือระดับตำบล แต่ก็ยังมีข้อขัดข้องบางประการที่เป็นอุปสรรคขัดขวางทำให้ไม่สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถสรุปสภาพปัญหาข้อขัดข้องได้ ดังนี้

1) หน่วยการปกครองในระดับตำบลยังไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล (ยกเว้นองค์การบริหารส่วนตำบลในปี 2499) จึงไม่สามารถดำเนินการจัดทำนิติกรรมกับบุคคลภายนอกได้ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การทำสัญญา การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ทำให้ขาดโอกาสแสดงบทบาทในการบริหารงานด้วยตนเอง

2) สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดตามข้อ 1) ทำให้สภาตำบลมีขอบเขตของอำนาจหน้าที่และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ชัดเจน ไม่มีอิสระ การดำเนินงานต่าง ๆ ต้องประสานงานผ่านหน่วยราชการอื่น ทำให้ไม่มีความคล่องตัวและไม่ได้รับความช่วยเหลือร่วมมือเท่าที่ควร

3) สภาตำบลมีรายได้น้อย และไม่ได้รับงบประมาณจากทางราชการอย่างเพียงพอและไม่ต่อเนื่อง จึงไม่สามารถดำเนินแผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาตนเองได้เท่าที่ควร

4) ประชาชนและคณะกรรมการบริหารงานของสภาตำบลส่วนใหญ่ ยังขาดความพร้อมในหลายด้าน เช่น ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความสำคัญของการบริหารงานของสภาตำบล ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

5) เจ้าหน้าที่ทางราชการบางหน่วยงาน ยังมีอิทธิพลครอบงำ การบริหารงานของสภาตำบล โดยการชี้แนะและเข้ามาเกี่ยวข้องในผลประโยชน์

ต่อมารัฐบาลสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 สรุปสาระสำคัญดังนี้ คือ การให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326/2515 และให้สภาตำบลทุกแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมา 3 ปีติดต่อกันเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น (คณะกรรมการการปกครอง, 2540 : 16) ซึ่งในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ก็ยังพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการจัดตั้งและประสิทธิภาพของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้ (คณะกรรมการการปกครอง, 2540 : 28-29)

1. ปัญหาในด้านการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปัญหาด้านความพร้อมของประชาชน ความไม่พร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ความไม่พร้อมของสถานที่และพื้นที่ ความไม่พร้อมของการบริหารรายได้ และงบประมาณที่จะให้การอุดหนุนแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ความไม่พร้อมของกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปัญหาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ เน้นหนักด้านการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก เช่น การก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ มากกว่าการพัฒนาทางสังคมและสุขภาพอนามัย ปัญหาด้านการบริการสาธารณะทั่วไป ส่วนใหญ่จะเน้นการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยที่ยังไม่ได้ให้ความสนใจป้องกันปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไข เช่น การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ และยาเสพติด

ความสะอาดของถนน ทางน้ำ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยที่ยังไม่ได้ให้ความสนใจ ป้องกันปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไข เช่น การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ และยาเสพติด ปัญหาด้านการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์สำนักงาน ค่าใช้สอย ค่าตอบแทน มากกว่างบประมาณที่จะต้องใช้ในแผนงาน / โครงการ การบริหารการจัดการต่าง ๆ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับบุคคลที่เป็นกลไกผลักดันการบริหารที่สำคัญ คือ ประธานคณะกรรมการบริหาร ซึ่งได้แก่ กำนัน และเลขานุการคณะกรรมการบริหาร ในขณะที่วัยกันสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเพียงพอที่จะเป็นกลไก ด้านการตรวจสอบการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล และพบว่าคณะทำงาน สนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงาน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการ และการตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ ทั้งในด้านเทคนิคและค่าใช้จ่ายของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบน้อยมาก เนื่องจากไม่ได้รับการร้องขอจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปให้ความช่วยเหลือ

ดังนั้น จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่พบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงกล่าวได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังมีปัญหาที่สำคัญที่น่าจะทำการศึกษาในหลาย ประเด็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้เพียงไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องดังกล่าว โดยตั้งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีมุมมองในเรื่องนี้อย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทราบถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.2 ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.3 ทราบถึงความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ที่มีต่อปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา

“คณะกรรมการหมู่บ้าน” หมายถึง คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรีตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526

“อายุ” หมายถึง อายุเต็มของผู้ตอบแบบสอบถาม

“ระดับการศึกษา” หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่ได้รับจากการศึกษาในสถานศึกษาของราชการหรือเอกชน

“การดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้าน” หมายถึง ประเภทของการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยแบ่งเป็นกรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่งคือ ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้านที่มาจากคัดเลือกตั้ง คือ ประธานฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 8 ฝ่ายในคณะกรรมการหมู่บ้าน

“ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง” หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านในตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้านนั้น

“การได้รับข้อมูลข่าวสาร” หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจากวิทยุ โทรทัศน์ เอกสารประชาสัมพันธ์ ป้ายประกาศ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน และแหล่งอื่น

“ความคาดหวังผลประโยชน์” หมายถึง ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านเกี่ยวกับประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่คาดว่าตนเอง ครอบครัว กลุ่มบุคคล และชุมชนจะได้รับ

“ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” หมายถึง ระดับความเข้าใจของคณะกรรมการหมู่บ้านเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

“ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมือง” หมายถึง การแสดงออกโดยการกระทำของคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่สะท้อนถึงการติดตามข่าวสารและการมีบทบาทในเหตุการณ์ด้านการเมืองระดับชาติ และท้องถิ่น โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเลือกและการติดตามการทำงานของผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้ง

“ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกรู้สึกของคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ที่กำหนดไว้ในมาตรา 67 และมาตรา 68 ซึ่งในมาตรา 67 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. การปฏิบัติตามที่ทางราชการมอบหมาย

และมาตรา 68 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1. ให้มีน้ำและเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. คุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

1.5 ขอบเขตการศึกษา

เนื่องจากผู้วิจัยมีข้อจำกัดในด้านระยะเวลาของการศึกษา และงบประมาณในการศึกษาวิจัย จึงจะทำการศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีเท่านั้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษา และรวบรวมแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ

- 2.1 พื้นฐานแนวคิดของหลักการปกครองประชาธิปไตย
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.6 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- 2.7 แนวคิดเรื่ององค์กรชุมชนและประชาสังคม
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 พื้นฐานแนวคิดของหลักการปกครองประชาธิปไตย

มนุษย์เมื่อเกิดมาต้องต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอดทั้งในเรื่องตนเอง พวกพ้อง และการเอาชนะธรรมชาติ เมื่ออยู่รวมกันเป็นสังคมและชาติบ้านเมืองแล้ว มนุษย์ก็เริ่มคิดที่จะจัดระเบียบสังคมและวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ซึ่งกันระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เพื่อขจัดความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดจากการอยู่รวมกัน ประชาธิปไตยก็เป็นแนวทาง ระเบียบ กฎเกณฑ์อันหนึ่งที่มีมนุษย์ยึดถือ เพื่อกำหนดความประพฤติ การปฏิบัติของคนที่อยู่รวมกันทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม แต่ประชาธิปไตยแตกต่างกับแบบอื่น ๆ เช่น คอมมิวนิสต์ สังคมนิยม ฯลฯ ก็ตรงกันว่าประชาธิปไตยมีความคิดที่แตกต่างกันออกไปโดยเราเรียกว่า เป็นแนวทางความคิดที่เป็นแบบประชาธิปไตยคือ

1. เชื่อว่ามนุษย์มีความรู้ มีความสามารถ มีสติปัญญา รู้จักใช้เหตุผลในการค้นหาความจริง ออกเป็นข้อตกลงที่เป็นหลักเกณฑ์ ตลอดจนสามารถร่วมมือกันทำงานเพื่อความสุข ของส่วนรวมได้

- 2. มนุษย์มีความเป็นอิสระและมีเสรีภาพที่จะสามารถเลือกใช้ชีวิตของตนในการทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และจะต้องรับผิดชอบในการกระทำอย่างนั้นของตนเองด้วย
- 3. ยอมรับความเท่าเทียมกันทั้งทางกฎหมายและทางการเมือง กล่าวคือ กฎหมายคุ้มครองคนทุกคนเหมือนกัน คนทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเหมือนกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศิพพรรณ กำเนิด เพศ หรือชาติกำเนิดอย่างไร
- 4. การตัดสินใจปัญหาสำคัญของสังคมมาจากประชาชน โดยมอบหมายให้ตัวแทนดำเนินการแทนตน เพราะทุกคนไม่สามารถจะตัดสินใจปัญหาทุกเรื่องได้โดยตรง
- 5. อำนาจทางการเมืองของรัฐบาลเกิดขึ้นจากการให้ความยินยอมของประชาชนผู้ถูกปกครอง
- 6. สิทธิในการคัดค้าน ประชาชนมีสิทธิอย่างเต็มที่ในการคัดค้าน หรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิถีทางของหลักการประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในกติกาการปกครองประเทศ หากว่ารัฐบาลไม่ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายหรือไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ (ไพโรจน์ แสงภู่วงษ์, 2537 : 9)

อานนท์ อาภาภิรมย์ (2515 : 260-261) ได้กล่าวถึงคำว่า ประชาธิปไตย (Democracy) มาจากรากศัพท์ภาษากรีก 2 คำ คือ Demos แปลว่า "ประชาชน" กับ Kratos แปลว่า "อำนาจ" เป็นการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ หรืออำนาจประชาชน ดังนั้น หลักการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยขั้นมูลฐาน จึงอยู่ที่การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต

จรรยา สุภาพ (2518 : 321-322) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย แบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ความหมายอย่างแคบถือว่า ประชาธิปไตยเป็นเพียงรูปแบบการปกครองแบบหนึ่งเท่านั้น แต่มีลักษณะพิเศษ คือ ประชาชนในแต่ละประเทศมีสิทธิ มีอำนาจและโอกาสที่จะเข้าควบคุมกิจการทางการเมืองของประเทศ หรือประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง
2. ความหมายอย่างกว้าง หมายถึงปรัชญาของสังคมมนุษย์ หรือวิถีชีวิตที่ยึดถืออุดมคติและหลักบางประการที่กำหนดแบบแผนแห่งพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคม ในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ตามความหมายนี้ มุ่งถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในแบบประชาธิปไตย เช่น ในกิจการทางการเมือง ก็ต้องให้ประชาชนแต่ละคนมีส่วนในการกำหนดนโยบายในการปกครองบ้านเมืองในทาง

เศรษฐกิจก็มุ่งให้ประชาชนมีเสรีภาพในการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจ หรือได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ในด้านสังคมก็ต้องให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมทางสังคม ส่วนในทางวัฒนธรรมก็มุ่งสร้างค่านิยมและแบบแผนประเพณีที่ยึดถือ

จรรยาพร สุวรรณพันธ์ (2536 : 34) ได้กล่าวถึง หลักการประชาธิปไตยเน้นถึง

1. ถือว่าอำนาจอธิปไตยมาจากประชาชน (Popular Sovereignty) หรือถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของรัฐ ประชาชนเป็นผู้สร้างรัฐขึ้นมา

2. ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในทางการเมือง หรือปกครองตนเอง (Self Government) แต่โดยที่ประชาชนไม่สามารถที่จะเข้าไปทำการปกครองด้วยตนเอง ดังนั้นประชาชนจึงมีสิทธิที่จะดำเนินการ

(1) ทำการเลือกตัวแทนเข้าไปปกครองแทนตน

(2) แสดงมติหรือความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ

(3) จัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น เพื่อทำหน้าที่แทนประชาชน ในเรื่องขบวนการทางการเมือง

(4) การเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ต่อรัฐบาลโดยตรงหรือผ่านสื่อมวลชน

3. ถือหลักรักษาผลประโยชน์ ของฝ่ายเสียงข้างมากในการปกครอง (Majority Rule) เพื่อเสียงข้างมาก คือ เจตนารมณ์ทั่วไป (General Will) ของประชาชน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญและรักษาผลประโยชน์ให้แก่ฝ่ายข้างน้อยด้วย (Minority Right)

4. ถือหลักกฎหมาย (The Rule Of Law) เป็นหลักในการปกครอง จะยึดถือความเห็นส่วนตัวหรืออารมณ์ส่วนตัวไม่ได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องตั้งอยู่บนหลักแห่งกฎหมาย การที่บุคคลจะได้มาซึ่งสิทธิ หรือเสียไปซึ่งสิทธินั้น จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในขณะนั้นเท่านั้น

5. ถือหลักความยินยอมเห็นชอบร่วมกัน (Consensus) หรือสมัครใจของประชาชนเป็นหลัก ดังนั้นไม่นิยมการบังคับ เพราะความยินยอมและหลักความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะนำไปสู่มนุษยสัมพันธ์อันดี

6. ถือหลักการปกครองที่ว่า รัฐที่ดีต้องมีการปกครองที่น้อยที่สุด (The Least Government is The Best Government) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดขอบเขต อำนาจของรัฐบาลไว้ เช่น ด้วยการกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายสำคัญ ๆ ของรัฐ หลักการจำกัดอำนาจของรัฐบาลหนึ่งก็คือ หลักการรั้งถ่วงและการได้ดุลย์แห่งอำนาจ (Checks and Balance) กล่าวคือ อำนาจ

นิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ต่างก็มีอิสระแก่กัน และสามารถที่จะตรวจสอบซึ่งกันและกันได้

7. ยึดหลักความเสมอภาค (Equality) การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคกันในเรื่องโอกาส เช่น โอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าเทียมกัน

8. ยึดหลักการใช้เหตุผล (Rationality) ซึ่งเป็นหลักที่ยอมรับว่า มนุษย์เป็นสัตว์ฉลาดดังนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงยอมให้มีการโต้เถียงกัน ยอมให้มีการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทั้งนี้เพราะวิธีการดังกล่าว เป็นวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งเหตุผลและข้อสรุป

9. ยึดหลักความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกันได้ โดยการยอมรับในเรื่องข้อคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ หลักความสำคัญของแต่ละบุคคล ดังนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงยอมให้มีพรรคการเมืองได้มากกว่าหนึ่งพรรคและพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นผู้นำในการแสดงทัศนะต่าง ๆ ทางการเมือง รวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย ย่อมสามารถกระทำได้อย่างอิสระ

10. ยึดหลักมองมนุษย์ในแง่ดี (Optimistic) ประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมีความดีอยู่ในตัวเอง มีคุณค่าในตัวเอง มนุษย์เกิดมาเป็นคนดี ดังนั้นรัฐบาลจึงไม่จำเป็นต้องทำการควบคุมมากเกินไป

11. ยึดหลักเสรีภาพ (Freedom) เสรีภาพเป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์ที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถแสดงออกซึ่งปัญหาและเหตุผลของเขาได้ โดยทั่วไปแล้วคำว่า "เสรีภาพ" มักจะเข้าใจไปในทางที่ว่าบุคคลสามารถปฏิบัติกรต่าง ๆ ได้โดยปราศจากการขัดขวางใด ๆ ทั้งสิ้น แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วต้องเป็นเสรีภาพตามกฎหมาย หรืออยู่ในขอบเขตของสัญญาสังคมที่ประชาชนได้ตกลงกับรัฐไว้ โดยปกติแล้วเสรีภาพจะถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อหลักประกันการใช้เสรีภาพของแต่ละบุคคล แต่ละบุคคลจะต้องไม่ละเมิดเสรีภาพของผู้อื่นด้วย ซึ่งเป็นการใช้เสรีภาพที่ขอบธรรม และมีเหตุผลอย่างแท้จริง

12. ยึดหลักความสำคัญของวิธีการ (Means) ว่ามีความสำคัญเท่ากับจุดหมายปลายทาง (Aims) ประชาธิปไตยยอมรับว่าวิธีการที่จะไปสู่จุดหมายปลายทางนั้นมีหลายวิธี และแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ประยูร กาญจนกุล (2535:171) ได้ให้ความหมายหลักการกระจายอำนาจการปกครองไว้ว่า เป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ๆ เพื่อจัดทำบริการ

สาธารณะบางอย่าง โดยมีอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลาง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือรัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครอง ซึ่งเจ้าหน้าที่ทางราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ให้องค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง

ชำนาญ ชูบุญรัตน์ (2503 : 11) ได้อธิบายว่า การกระจายอำนาจการปกครองอาจแยกได้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจ ให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะ ภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประการ ในการปกครองตัวเอง
2. การกระจายอำนาจตามกิจการ หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะ จัดทำกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งเพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น

ประหัต หงษ์ทองคำ (2537 : 24-25) สรุปว่า การกระจายอำนาจเป็นมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นที่ได้มีการจัดองค์การขึ้น โดยความเห็นชอบของส่วนรวม (โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง) ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการ เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและอาจแยกให้เห็นว่าการกระจายอำนาจน่าจะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรของประชาชน ที่จะเข้ามารับภาระอันเกิดจากการกระจายอำนาจเอกเทศแยกต่างหากจากองค์กรของรัฐบาล โดยมีงบประมาณและเจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลดีอย่างแท้จริง
3. ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับโอกาส ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองตัวเอง โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยอันเป็นบ่อเกิดของการกระจายอำนาจ

เมื่อการกระจายอำนาจเป็นกิจกรรมที่ประชาชนจะต้องมีบทบาทเข้ามารับภาระหน้าที่บางประการจากรัฐบาล ได้จัดทำเพื่อสนองความต้องการของตนเองแล้ว นักวิชาการท่านเดิม ประหัต หงษ์ทองคำ (2537 : 25) ได้ตั้งข้อสังเกตในประเด็นที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจ นั่นคือความสามารถหรือความพร้อมของประชาชนและ

ท้องถิ่น ในอันที่จะรับภาระในการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดผลดีในการกระจายอำนาจ ความสามารถหรือความพร้อมของประชาชนและท้องถิ่นในการรับการกระจายอำนาจดังกล่าว ได้แก่

1. ความพร้อมในด้านการเงินการคลังของท้องถิ่น การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นงานเล็ก หรืองานใหญ่ ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จประการหนึ่ง ที่จะมองข้ามไม่ได้ ก็คือ เงินงบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายในการทำงาน ถ้าองค์กรใดไม่มีปัญหาด้านการเงินองค์กรนั้นย่อมมีโอกาสที่จะปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีปัญหาอุปสรรคน้อยกว่าองค์กรที่ยังขาดความพร้อมในด้านการเงิน ดังนั้นการพิจารณาเพื่อกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นใดได้มีสิทธิที่จะปกครองตนเองต้องคำนึงถึงความสามารถด้านการเงิน การคลัง ของท้องถิ่นเป็นเบื้องต้น

2. ความพร้อมของประชาชนในด้านการเมือง การกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิปกครองตนเองนั้น จะต้องพิจารณาว่าประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีความรู้ความเข้าใจในหลักการเมืองเบื้องต้น หรือการปกครองตนเองดีเพียงไร เช่น ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยสำนึกความรับผิดชอบ หรือไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเหตุผลอื่นไม่ชอบด้วยหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นแก่อำสสินจ้าง หรือเห็นแก่พวกพ้อง หรือถูกชักจูงแกมบังคับจากผู้มีอำนาจ หรือมีอิทธิพลในท้องถิ่น ซึ่งการเลือกตั้งโดยเหตุผลดังกล่าวย่อมไม่เป็นผลดีแก่การเมืองการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น

3. ความพร้อม หรือความสามารถของประชาชนในท้องถิ่น ในการบริหารกิจการในหน้าที่การกระจายอำนาจเป็นกิจกรรมที่รัฐมอบหมายภารกิจหน้าที่บางประการให้ประชาชนในท้องถิ่นมารับหน้าที่ดังกล่าวไปปฏิบัติจัดทำ เพื่อสนองความต้องการของตนเองให้เกิดผลดี

อารีย์ วงศ์อารยะ (2537 : 9-10) กล่าวถึงการกระจายอำนาจไว้ว่า การกระจายอำนาจคือการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองจากส่วนกลาง หรือจากส่วนภูมิภาค ไปให้กับส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องงาน เงิน คน และพื้นที่การปกครอง โดยความสัมพันธ์จะเป็นไปในลักษณะการควบคุมดูแล และการประสานงาน และยังได้พิจารณาถึงนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล (ชูดนายชวน หลีกภัย) ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 ข้อ 1.10 ว่า นโยบายดังกล่าวมุ่งเน้นที่จะให้เกิดการกระจายอำนาจใน 4 ประเด็น คือ

1. กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ของตนเอง สนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยศักยภาพของชุมชนภายใต้การส่งเสริมของรัฐบาล

2. กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นได้มีการกิจและบทบาทเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานของตนเองอย่างมีอิสระตามสมควร
3. กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่น สามารถจัดเก็บรายได้ท้องถิ่นด้วยตนเอง และปรับปรุงฐานรายได้ของท้องถิ่นมากขึ้น
4. ส่งเสริมการปกครองในระดับตำบล ให้มีบทบาทและอำนาจในการบริหารงานมากขึ้น โดยยกฐานะสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล

ประธาน คณะนิติศาสตร์ (2537 : 21) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการปกครอง นั้นอาจทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. การแบ่งอำนาจให้ข้าราชการไปปฏิบัติแทน

เป็นการกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจให้ข้าราชการของรัฐ ไปปฏิบัติการณ์ในเขตพื้นที่ต่าง ๆ แทนรัฐบาลกลางซึ่งเรียกว่า "Deconcentration" ได้แก่ลักษณะของการปกครองและการบริหารราชการในส่วนภูมิภาคของไทยในรูปการปกครองจังหวัด และอำเภอ การแบ่งอำนาจดังกล่าวนี้จะใช้ในเขตพื้นที่การปกครองนั้น ๆ ยังมีสภาพเป็นชนบท หรือเศรษฐกิจพื้นฐานยังไม่ดีพอ ยังไม่มีรายได้ถึงกับจะปกครองตนเองได้ชนิดที่เรียกว่ามีเจ้าหน้าที่ของตนเอง มีงบประมาณในการสร้างสรรความเจริญของท้องถิ่น โดยตนเองได้ และรัฐยังต้องเข้าไปมีส่วนที่จะช่วยในการให้บริการอยู่ จึงมักจะใช้การปกครองวิธีนี้เพราะรัฐยังต้องรับผิดชอบและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รับผิดชอบต่อเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

ทฤษฎีหรือแนวความคิดนี้อธิบายว่า ถ้าเขตการปกครองนั้น ๆ เป็นชนบท ยังไม่มีสภาพพื้นฐานเป็นเมือง ยังไม่มีรายได้ดีพอรัฐจะต้องใช้วิธี คือ

- 1.1 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นข้าราชการไปบริหาร หรือปกครองแทนรัฐ
- 1.2 รัฐบาลจะให้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจ เพื่อกระจายอำนาจออกไป เพื่อให้การตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ รวดเร็วขึ้น
- 1.3 รัฐบาลจะเป็นผู้จัดสรรงบประมาณ ให้ตามโครงการและความจำเป็น ในการปกครองและการบริหาร
- 1.4 การบริหาร หรือการดำเนินการต่าง ๆ ในส่วนภูมิกานั้น จะต้องเป็นไปตามนโยบาย คำสั่ง หรือระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐบาลกำหนด

2. การให้อำนาจประชาชนปกครองตนเอง

กรณีนี้เน้นการกระจายอำนาจทั้งในทางการเมืองและการบริหาร ไปให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นปกครองตนเอง ที่เรียกว่า "Devolution" ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้

- 2.1 จัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.2 จัดให้องค์การที่จำเป็น เช่น สภาท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ
- 2.3 หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อการปกครองตนเอง
- 2.4 ภายในการปกครองนั้นต้องมีรายได้ และอำนาจจัดทำงบประมาณของตนเอง
- 2.5 หน่วยการปกครองนั้นต้องมีอำนาจในการตราข้อบัญญัติและมีอำนาจบังคับใช้
- 2.6 หน่วยการปกครองนั้นต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชา หรือมีฐานะเป็นส่วนราชการขึ้นกับกระทรวง ทบวง กรมใด หากแต่อยู่ในการกำกับดูแลเท่านั้น
- 2.7 หน่วยการปกครองนั้น ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในทางการเมือง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แดเนียล วิท (Daniel Wit, 1991 : 1-2) ได้นิยามคำว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงแต่บางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

วิลเลียม วี ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway, 1951 : 398) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

จอห์น เจ คลาร์ก (John J Clarke, 1957 : 1) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่ง พื้นที่ใด โดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้ จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮริส จี มงต์ตาญ (Haris G. Montagu, 1984 : 574) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศอยู่ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

วิลเลียม เอ โรบสัน (William A. Robson, 1953 : 574) ได้นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้น และให้มีอำนาจปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมายและต้องมียศการที่จำเป็นในการปกครองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

จรวยพร สุวรรณพันธ์ (2536 : 43-45) ได้แยกหลักการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่

2. การปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร

3. องค์การปกครองท้องถิ่น จะต้องมียุติธรรมตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 องค์การปกครองท้องถิ่น มีสิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

3.2 สิทธิหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มีองค์การที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองของตนเอง องค์การที่จำเป็นของท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ องค์การฝ่ายบริหาร และองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ

5. ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น ที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง

การปกครองท้องถิ่น หรือการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นการจัดรูปการปกครองในลักษณะของการกระจายอำนาจการปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ (จิรศักดิ์ เกษณียบุตร, 2536 : 31)

1. เป็นโรงเรียนประชาธิปไตย (School of Democracy) เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย
2. เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้ปกครองตนเอง (Local Self-Government) เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
3. เป็นการให้หน่วยงานระดับท้องถิ่น ดำเนินการจัดบริการสาธารณะ (Public Service) และงานที่รัฐบาลกลางกำหนดให้แทนรัฐบาลกลาง

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่น จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ (ชวงส์ ฉายะบุตร, 2539 : 16-17)

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่า การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่น มีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Buerau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่สามารถให้บริการ และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สิทธิสภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การ หรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเอง ในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจให้จัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอ ที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นในเจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลจากรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามีความมีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

เฮอริเบิร์ต เอ ไชมอน (Herbert A. Simon, 1971 : 109) ได้ให้คำนิยามในความหมายอย่างกว้างว่า การบริหาร (Administration) หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ กันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน

หุบ กาญจประกร (2509 : 3) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร ว่าหมายถึงการร่วมมือ ดำเนินการ หรือปฏิบัติงานในองค์การใด ๆ

เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol, 1949) นักทฤษฎีการบริหารคนแรกที่ทำให้ความสนใจศึกษาการจัดการองค์การและการบริหาร โดยเห็นว่าการบริหารงานจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๆ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การอำนวยการ (Directing)
4. การประสานงาน (Coordinating)
5. การควบคุมงาน (Controlling)

นอกจากนั้น ฟาโยล ยังได้พิจารณาต่อไปถึงหลักการบริหารงานอีกว่า ควรประกอบด้วยหลักเกณฑ์ต่าง ๆ 14 ประการ ดังนี้

1. หลักการแบ่งงาน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์
2. การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรจะได้สัดส่วนกัน
3. เอกภาพในการบังคับบัญชา คือภายในโครงสร้างขององค์การหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ใต้บังคับบัญชามากมาย ตามหลักเอกภาพในการบังคับบัญชา ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชามีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติตามคำสั่ง
4. เอกภาพในการอำนวยการ หมายถึง เอกภาพของทิศทางในการปฏิบัติงานที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกันมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว มีแผนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน
5. หลักการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเอกภาพในการบังคับบัญชาและเอกภาพในการอำนวยการ
6. หลักการบังคับบัญชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ คือ อำนาจในการบังคับบัญชา จะลดหลั่นลงมาเป็นลำดับ ตามสายการบังคับบัญชา จากระดับสูงลงมาสู่ระดับล่าง
7. องค์การจะต้องมีวินัยเพื่อเป็นกฎข้อบังคับในการปกครอง และควบคุมพฤติกรรมของคนในองค์การ
8. องค์การจะต้องมีระเบียบเป็นหลักในการปฏิบัติงาน
9. ผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว
10. ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของเงินเดือน ควรได้สัดส่วนกับผลการปฏิบัติงานที่กระทำเพื่อให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย คือองค์การและผู้ปฏิบัติงาน
11. องค์การจะต้องมีความยุติธรรมและความเสมอภาค

12. องค์การจะต้องสร้างความมั่นคงในชีวิตการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงาน
13. องค์การจะต้องสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคคล
14. ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติงานร่วมกัน ในลักษณะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน คือ มีความจงรักภักดี มีความจริงใจ และสุจริตใจต่อกันและกัน เพื่อประโยชน์ขององค์การโดยส่วนรวม

กูลิคและเออร์วิค (Gulick and Urwick, 1973 : 17) ได้เสนอขบวนการบริหารไว้ 7 ขั้นตอน หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า "POSDCORB" ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนพื้นฐาน ของการศึกษาการบริหาร ขบวนการทั้ง 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. P = Planning การวางแผน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติจริง ๆ
2. O = Organizing การจัดองค์การ หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์การ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. S = Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ให้รับผิดชอบงานในตำแหน่ง เป็นภารกิจเกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับการสรรหา การฝึกอบรม ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดี
4. D = Directing การอำนวยการ หมายถึง เป็นกิจกรรมที่เป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องทำการตัดสินใจ สั่งการ ออกคำสั่ง และควบคุมการทำงาน
5. CO = Coordinating การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ พยายามสร้างระบบการติดต่อสื่อสาร การสร้างกลุ่มทำงาน
6. R = Reporting การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานถึงสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริง ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
7. B = Budgeting การงบประมาณ หมายถึง เป็นการศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงาน ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงานงบประมาณ รวมถึงการวางแผน การคลัง การทำบัญชีและการควบคุม เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินตรงตามเป้าหมายของการบริหารที่กำหนดไว้

หุบ กาญจนประกร (2506 : 27-28) ได้นำหลัก POSDCORB มาดัดแปลงเพิ่มเติมเป็น PAPOSDCORB คือ เพิ่ม P กับ A ขึ้น มาจากคำ 2 คำ คือ

P มาจาก Policy หมายถึง การพิจารณากำหนดนโยบายและการปฏิบัติการให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบาย

A มาจาก Authority หมายถึง อำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการ และการมอบอำนาจหน้าที่

ออร์วิลล์ เอฟ โปแลนด์ (Orville F. Poland, 1971 :201-202) ได้เสนอความเห็นว่หลัก POSDCORB ของ Gulick นั้น ได้ครอบคลุมถึงกระบวนการที่สำคัญของการบริหารแต่ไม่ได้รวมถึงเรื่องการประเมินผลไว้ด้วย เพราะฉะนั้นจึงควรเพิ่ม เรื่องการประเมินผล คือ เพิ่ม E (Evaluation) เข้าไว้ด้วยอีกตัวหนึ่ง เป็น POSDECORBE

ฮาร์วีก และ แลนด์วิท (Hardwick, Landugt, 1888 : 117) เห็นว่าความหมายของการบริหาร (Administration) ตามพจนานุกรมนั้น หมายถึงว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการหรือการจัดการเกี่ยวกับราชการหรืองานของรัฐ

เดล (Dale, 1965 : 4) ได้เขียนเอาไว้ว่า คำนิยามความหมายประการหนึ่งของการบริหาร (Management) ที่ได้ยินกันอยู่บ่อย ๆ ก็คือ การบริหารงานนั้น คือการทำให้งานนั้นล่งสำเร็จไปโดยใช้ผู้อื่นเป็นผู้กระทำ

ติน ปรัชญพฤทธิ และ อิศระ สุวรรณบด (2514 :6-7) ได้เขียนไว้ว่า คำว่า "Administration" นั้น มาจากภาษาละตินว่า "Administrare" ซึ่งแปลได้ว่า การรับใช้ การจัดการ การปฏิบัติการกิจ การอำนวยความสะดวก ในทางการบริหารเรามักจะเน้นความหมายของคำว่า "Administration" ไปในแง่ของการรับใช้ เพราะถือว่าข้าราชการต้องเป็นผู้รับใช้ประชาชนมิใช่เป็นเจ้านายของประชาชน

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

หลวงวิเชียร แพทยาคม (2509 : 162-163) กล่าวว่า ความคิดเห็น (Opinion) กับทัศนคติ (Attitude) มักจะถูกใช้สลับกันได้เสมอ ทัศนคติมักจะหมายถึง ความพยายามที่จะทำซึ่งจะเกี่ยวข้อง

อย่างมากกับอุปนิสัย และพฤติกรรม ส่วนความคิดเห็นเป็นเพียงคำพูด และเครื่องหมาย แต่ทุกคราวที่พูดถึงการทดสอบทัศนคติ มักจะเผยถึงความคิดเห็นด้วย

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา, 2514 : 246) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไป

จอห์น ดับบลิว เบสท์ (John W. Best อ้างใน ศรีสมบูรณ์ เข้มกมล, 2538 : 47) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแปลความหมาย หรือการลงความเห็นที่เกิดจากข้อเท็จจริงซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

นิตา สุวรรณประเทศ (2523 : 15) ได้สรุปว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกรับรู้ของบุคคล ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นหลักในการแสดงความคิดเห็น

เสริม ไชยณรงค์ (2523 : 10) สรุปคานิยามของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation judgement) หรือทัศนะ (Point of view) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ และได้สรุปความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นคือความเชื่อถือที่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง จะตั้งอยู่ที่จิตใจ ความเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่ว่ามันจะเป็นจริงหรือน่าตรงตามที่คิดไว้

โคสนิก (Koesnik) อ้างใน สุชา จันทร์ธอม, 2510 : 104) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมาย หรือการลงความเห็นที่เกิดจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้องแต่คนอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงออกความคิดเห็นนั้นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึก หรือเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้น หรือเหตุการณ์นั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม อาจจะได้รับยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้ ความคิดเห็นนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การแสดงออกความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้

ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษาหาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อ และความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

จอห์น โทมัส (John Thomas) (อ้างใน ชาติชาย โทสันธิติ, 2529 : 15) กล่าวว่า ความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไป ต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าและมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำมากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม

2.6 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527 : 6-7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เรื่องใด เรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน ในเรื่องต่อไปนี ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดได้ คือ

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้า ปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527 : 1 – 5) ได้อธิบายความหมายของ "การมีส่วนร่วม" ไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชน หรือ ชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกมาในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองเป็นของตัวเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 185) ได้อธิบายความหมายของ "การมีส่วนร่วม" ไว้ว่า การทำงานร่วมกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ (ความร่วมมือ ร่วมใจ) โดยการกระทำการงานดังกล่าวในช่วงเวลาและ ลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะ และเหมาะสม (ประสานงาน) กับทั้งกระทำการงานดังกล่าว ด้วยความรู้สึกลึกซึ้ง ให้ประจักษ์ชัดว่า เชื้อถือไว้ใจได้ (ความรับผิดชอบ)

อดิน รพีพัฒน์ (2527 : 320) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ที่ทำทุกอย่าง ไม่ใช่เรากำหนดไปแล้วมาให้ประชาชนเข้ามา ร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่จะคิดขึ้นมา

เฮย์ (Hay) (อ้างจาก สุเมธ นิ่มนวล, 2531 : 14) ได้ให้คำนิยามการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมว่า เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ ในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อกลุ่ม ระหว่างกลุ่มต่อกลุ่ม ซึ่งเป็นส่วนประกอบของกิจกรรมของกลุ่มนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

โรเจอร์ (Roger) และชูมัทเกอร์ (Shoemaker) (อ้างจากสุเมธ แสงนิ่มนวล, 2531 : 14) ได้เสนอแนวความคิดว่า พลังในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้างขวาง
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโดยมีการปรึกษากับพวกที่ได้รับความกระทบ

กระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง
2. การชักจูง และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ
3. การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ อันมีผลจากการตัดสินใจ
4. การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ
5. การกระทำตามการตัดสินใจ

2.7 แนวคิดเรื่ององค์กรชุมชนและประชาสังคม

กาญจนา แก้วเทพ (2540 : 12) กล่าวถึง ความหมายขององค์กรชุมชนว่า หมายถึง การจัดระบบรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เพื่อดำเนินภารกิจต่าง ๆ ให้ลุล่วง องค์กรชุมชนนี้มีลักษณะเป็นสถาบันที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่สืบทอดชีวิตของชุมชนทั้งด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ให้ยืนยาวตลอดมาในประวัติศาสตร์

ในฐานะสถาบันประเภทหนึ่ง " องค์กรชุมชน " ที่จะดำรงคงอยู่ได้ยาวนานจำเป็นต้องมีศักยภาพในการพิจารณาปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ตอบสนองต่อความต้องการใหม่ ๆ ของชุมชนและคนในสังคม รวมทั้งต้องแปรเปลี่ยนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

นอร์แมน อัฟพอฟ (Norman Uphoff 1994) (อ้างจาก สุวัชชัย โอภาส, 2543 : 22) กล่าวถึงความหมายขององค์กรชุมชนว่า เป็นโครงสร้างของบทบาทที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับ องค์กรนี้ เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบทบาท ซึ่งอาจมีความซับซ้อนน้อยหรือมากก็ได้ เมื่อองค์กรมีความสลับซับซ้อนมาก ก็จะมีขอบข่ายที่มากขึ้นด้วย องค์กรจะมีทั้งแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ องค์กรที่ไม่เป็นทางการจะไม่มีกฎหมายยอมรับ หรือไม่ได้กำหนดบทบาท หรืออำนาจตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอย่างชัดเจน และบางครั้งองค์กรจะมีความหมายคล้ายคลึงกับสถาบัน แต่สถาบันจะมีบรรทัดฐานและพฤติกรรมที่ชัดเจนและคงทน ส่วนองค์กรเป็นขั้นตอนที่จะก้าวไปสู่ความเป็นสถาบัน ในระดับชุมชนจะมีสถาบันที่เคยเป็นองค์กรมาก่อน ในปัจจุบันการพัฒนาในด้านที่เกี่ยวกับองค์กรนั้น คือ ความพยายามในการสร้างองค์กร และทำให้องค์กรเป็นสถาบัน

เซอร์เบิร์ต จี ฮิค (Herbert G. Hick) (อ้างจากสุวัชชัย โอภาส, 2543 : 22 – 23) ได้ให้ความหมายขององค์กรว่า หมายถึง กระบวนการจัดโครงสร้างให้บุคคลหลายคนทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการพิจารณาองค์กรกับการพัฒนาชนบท ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาชนบทว่า ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง การรวมตัวกันขึ้นเป็นองค์กรของประชาชนในชนบท จึงนับเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาสำเร็จลุล่วงไปได้โดยเร็ว ในการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับการพัฒนาชนบทนั้นจึงมองในแง่ที่ว่า องค์กรในฐานะเป็นระบบหนึ่งของสถาบันที่ทำหน้าที่ในภาคชนบท ซึ่งอาจตีความความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องในแนวตั้ง คือ องค์กรท้องถิ่นเป็นส่วนที่เชื่อมโยงกับองค์กรระดับเหนือขึ้นไปจากชุมชน หมู่บ้านไปจนถึงสถาบันชาติ รวมทั้งระบบเครือข่ายตามแนวราบ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ภายในระหว่างสมาชิกในชุมชนและในการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ในแนวตั้งนั้น ก็คือการเน้นถึงความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันท้องถิ่นกับโครงสร้างอื่นที่ให้บริการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งรวมไปถึงตัวแทนของรัฐส่วนกลาง พรรคการเมือง และภาคเอกชน

ประเภทขององค์กรทางชุมชน

1. องค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมไปทางธุรกิจ

องค์กรประเภทนี้มีเป้าหมายหลักที่การดำเนินธุรกิจและประกอบการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดกำไร บางแห่งริเริ่มโดยการสนับสนุนจากภายนอก (ราชการ – เอกชน) บางแห่งชาวบ้านริเริ่มขึ้นเอง ดังนั้นการเจริญเติบโต และ ความเข้มแข็งขององค์กรขึ้นอยู่กับผลกำไร จากการดำเนินธุรกิจขององค์กร บทบาทในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีต้นทุนสูง และมองไม่เห็นกำไรจากกิจกรรมดังกล่าว องค์กรก็จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง ในทางตรงข้ามหากการดำเนินการดังกล่าว ส่งผลให้เกิดกำไรต่อองค์กร ก็อาจจะทำให้องค์กรเข้ามามีบทบาทในด้านนี้ได้

2. องค์กรชุมชนที่มุ่งเน้นสวัสดิการชุมชน

องค์กรชุมชนประเภทนี้ มักเกิดจากปัญหาและความต้องการของชาวบ้านในชุมชน โดยมีเป้าหมายที่จะแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐาน เช่น ความอดอยาก ก่อนที่จะก้าวไปถึงเรื่องการดำเนินธุรกิจ องค์กรชุมชนประเภทนี้ มักได้รับแรงสนับสนุนจากองค์กรเอกชน แต่ก็มีจำนวนมากที่ริเริ่มและสนับสนุน โดยทางราชการ มีแนวโน้มที่จะมาเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวกับสวัสดิการในการดำรงชีพ ยกตัวอย่างเช่น การร่วมมือกันอนุรักษ์ป่าในฐานะเป็นแหล่งอาหาร หรือแหล่งรายได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเข้ามามีบทบาทด้านนี้ก็มีต้นทุนของการดำเนินงานเช่นกัน ถ้าหากต้นทุนดังกล่าวสูงเกินกว่าศักยภาพของชุมชนจะรับภาระได้ย่อมขึ้นอยู่กับการสนับสนุนจากภายนอก

3. องค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมมุ่งสนองต่อนโยบายราชการ

องค์กรเหล่านี้เป็นรูปแบบที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน เงื่อนไขการเข้าไปมีบทบาทในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรประเภทนี้ ขึ้นอยู่กับนโยบายและการทุ่มเทใช้จ่ายงบประมาณของทางราชการ ปัญหาที่สำคัญในปัจจุบันนี้คือ องค์กรชุมชนยังอยู่ในสภาพอ่อนแอ แม้จะแสดงบทบาทในเชิงที่เป็นการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกในชุมชน ก็ยังเป็นเรื่องยากที่จะปรากฏให้เห็น การสนับสนุนให้องค์กรชุมชนเข้าไปมีบทบาทในเรื่องการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยละเลยปัญหาพื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

มานะ นาคำ (2540 : 64) ได้กล่าวถึงองค์กรชุมชนว่าไม่ได้หมายถึง องค์กรชาวบ้านในหมู่บ้านเท่านั้น ความเป็นชุมชนต่อไปจะมีรูปแบบใหม่ ๆ มากมาย ความเป็นองค์กรชุมชน หมายถึง การติดต่อสื่อสารกัน การมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการเอื้ออาทรต่อกัน มีกระบวนการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน

วนะสิงเห (Wanasinghe) (อ้างจากสุวัชชัย โอภาส, 2543 : 24) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์กรชาวนาในกระบวนการพัฒนาว่าองค์กรเดียวกัน อาจแสดงบทบาทที่แตกต่างในช่วงเวลาเดียว

กัน บทบาทที่แตกต่างกันอาจดำเนินไปเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกัน หรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันก็ได้ และได้จำแนกถึงบทบาทขององค์กรชาวนาไว้ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้ระบุความต้องการ (Identifier) เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและยุทธวิธีการพัฒนาชนบท

2. บทบาทในฐานะผู้กระตุ้น (Agitator) เพื่อให้เป้าหมายที่กำหนดประสบผลสำเร็จ บทบาทนี้สำคัญในแง่ที่ว่า วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการพัฒนานั้นจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมขององค์กรภายนอกอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะรัฐบาล เห็นได้จากยุทธศาสตร์และแผนการที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมชนบท ได้แก่ การจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ทางเศรษฐกิจและสังคม

3. บทบาทในฐานะผู้วางแผน (Formulator) กิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนา ซึ่งกิจกรรมการพัฒนาชนบทนั้นเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเพื่อการผลิตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

4. บทบาทในฐานะผู้ระดมทรัพยากร (Resource Mobiliser) เป็นการระดมทรัพยากรอันเป็นปัจจัยภายในท้องถิ่น ได้แก่ เงิน แรงงาน รวมทั้งปัจจัยภายนอก ได้แก่ งบประมาณสนับสนุน

5. บทบาทในฐานะผู้จัดองค์กร (Organiser) เพื่อดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ เห็นได้จากกิจกรรมด้านบริการทางเศรษฐกิจ และการผลิตทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงประสิทธิภาพขององค์กรชาวนาในการดำเนินบทบาทว่ามีผลต่อคุณภาพและความสำเร็จในเป้าหมายการพัฒนานั้นคือ การวิเคราะห์บทบาทขององค์กรชาวนาก็ได้จากประสิทธิภาพขององค์กรในการดำเนินบทบาทต่าง ๆ ซึ่งตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรนั้น ๆ

แนวความคิดประชาสังคม

แนวความคิดประชาสังคม หรือ แนวคิด " Civil Society " นี้มีการแปลเป็นภาษาไทยโดยใช้คำหลายคำ เช่น ประชาสังคม สังคมเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง หรือความเป็นชุมชน เป็นต้น ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายแนวคิดประชาสังคม ดังนี้

ประเวศ วะสี (อ้างใน อนุชาติ พวงสำลี และ วีรบูรณ์ วิศวาทสกุล, 2540 : 4) อธิบายได้ว่าในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน ภาคหลัก (sectors) ของสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างมาก คือ ภาครัฐ (รัฐาภาพ) และภาคธุรกิจเอกชน (ชนาภาพ) ซึ่งปรากฏการณ์เหล่านี้ทำให้สังคมขาดดุลยภาพ และเกิดความถ่วงของฝ่ายประชาชน หรือภาคสังคม (สังคมนาภาพ) ดังนั้น การนำเสนอแนวคิดจึงมุ่งไปที่การทำอย่างไรให้ภาคสังคมหรือภาคประชาชนเกิดความเข้มแข็งที่เรียกว่า "สังคมนาภาพ" โดยนัยนี้เชื่อว่า จะต้องพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งที่ชุมชน (community strengthening) ซึ่ง "ชุมชน" ในที่นี้หมายถึง การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีการรวมกลุ่มมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางอย่าง และมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม

ธีรบุท นูญมี (2536 : 189 – 190) ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิด "สังคมเข้มแข็ง" (Civil Society) สอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ วะสี โดยให้ความเห็นว่า การแก้ไขปัญหาสังคมนั้น ควรให้ความสำคัญกับ "พลังที่สาม" หรือพลังของสังคม หากสังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักศึกษา ปัญญาชนและชาวบ้าน สามารถร่วมแรงร่วมใจกันผลักดันสังคม ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาพื้นฐานก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ "สังคมเข้มแข็ง" หรือ civil society ในที่นี้ จะเน้นลักษณะที่กระจัดกระจาย (diffuse) พลังที่มาจากทุกส่วน ทุกวิชาชีพ ทุกระดับรายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือเป้าหมายทางการเมืองที่เหมือนกัน

ชยอนันต์ สมุทวานิช (2540 : 39 – 52) ได้ให้ความหมายต่อ Civil Society ว่าหมายถึง ทุก ๆ ส่วนของสังคม โดยรวมถึง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนด้วย ถือว่าทั้งหมดเป็น Civil Society โดยทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันทำ (partnership) เป็นการมีส่วนร่วม (participation) ไม่ใช่เรื่องของตัวเองแทน (representation)

อนงก เหล่าธรรมทัศน์ (2540 : 73 – 89) ได้ให้ความหมายของ "ประชาสังคม" หรือ "อารยสังคม" ครอบคลุมทุกชั้นของสังคมโดยเน้นความสมานฉันท์ ความกลมเกลียว ความกลมกลืนในภาคประชาสังคมมากกว่าการดูความแตกต่างหรือแตกแยกภายในและให้ความสนใจเป็นพิเศษกับ "ชนชั้นกลาง" "การมีส่วนร่วม" "ความผูกพัน" และ "สำนึกของความเป็นพลเมือง" กล่าวคือ "ประชาสังคม" โดยนัยนี้มิได้หมายถึง ความเป็นชุมชนของสังคมชนบทเท่านั้น แต่รวม

ถึงคนชั้นกลาง ภาคเมืองที่ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นเครือญาติหรือเป็นแบบคู่หน้า
(Face to Face relationship) แต่เป็นความผูกพัน (bond) ของผู้คนที่หลากหลายบนฐานแห่ง
ความร่วมมือ และการแสวงหาการมีส่วนร่วม และด้วยสำนึกที่มีต่อความเป็นพลเมือง (citizenship)

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2540 : 91) กล่าวว่าประชาสังคม หมายถึง กลุ่มองค์กรที่เป็นพลัง
นอกระบบรัฐ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้นมาโดยจะไม่หวังกำไร หรือหวังกำไรก็ตาม ที่ต้องมีบทบาท
ร่วมกับรัฐในการที่จะจัดระเบียบการปกครอง การพัฒนาจัดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับ
ประชาชน

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2540 : 56 – 57) กล่าวว่า ประชาสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่รู้สึกตัวเอง
เป็นกลุ่มเดียวกันหรือพวกเดียวกัน ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. จะต้องมีความรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกัน
2. ความสัมพันธ์ของกลุ่มต้องอยู่บนฐานของสิทธิต้องมีสิทธิ และยอมรับสิทธิบางอย่าง
ของกันและกัน

เกษียร เตชะพีระ (2540 : 123) ประชาสังคม คือ สถาบันอิสระที่อยู่นอกรัฐ สถาบัน
อิสระที่อยู่นอกรัฐดังกล่าวไม่ได้เป็นของประชาชนทั้งหมด มีที่เป็นของเอกชนด้วย ธุรกิจเอกชนก็
รวมด้วย รากเหง้าที่มาของคำคำนี้ ขอเพียงแต่เป็นเหล่าสถาบันที่อยู่นอกรัฐ ก็นับว่าเป็นประชา
สังคม

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2540 : 162) ประชาสังคม หมายถึง สังคมที่ประชาชนทั่วไปมี
บทบาทสำคัญในการจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชน โดยอาศัยองค์กร กลไก กระบวน
การ และกิจกรรม อันหลากหลายที่ประชาชนจัดขึ้น

ชูชัย ศุภวงศ์ (2540 : 165) ได้ให้ความหมายของประชาสังคมไว้ว่า การที่ผู้คนในสังคม
เห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลัดซับซ้อนที่ยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน
ซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic consciousness) ร่วมกันมารวมตัวกันเป็นกลุ่ม หรือองค์กร
(Civic group / organization) ไม่ว่าจะป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือ ภาคสังคม(ประชา
ชน)ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (partnership) เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้

บรรลุตฤตยประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความรัก ความสามัคคีกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการ โดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (Civic network)

จากการให้ความหมายที่ได้กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า ประชาสังคม หมายถึง การที่คนในสังคม ซึ่งมีจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกันในการกระทำบางอย่าง ทั้งนี้ด้วยความรัก และความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดความรู้ร่วมกัน ซึ่งจากความหมายดังที่ได้กล่าวมานี้ “รัฐ” จะไม่ได้เป็น “ศูนย์กลาง” เช่นเดิม อีกทั้งประชาชนจะไม่ได้เพียงแต่มีส่วนร่วมทางการเมืองผ่าน “ตัวแทน” เท่านั้น แต่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันทำ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2518 : 27-28) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพำบลกับการพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล” ได้เสนอแนะว่า เพื่อให้สภาพำบลมีขีดความสามารถสูงขึ้น ควรมีการปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น ปรับปรุงรูปแบบหรือการจัดองค์การของสภาพำบล รวมทั้งควบคุมการบริหารงานของสภาพำบล

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ (2524 : 8-33) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสภาพำบล” โดยใช้ แบบสอบถาม สัมภาษณ์บุคคลระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ได้ตั้งข้อสังเกตว่าสภาพำบลบางแห่งดำเนินงานตามขั้นตอน การประชุมราษฎรรับเอาข้อเสนองของราษฎรมาพิจารณาโดยผ่านคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านขึ้นมาตามลำดับ และสภาพำบลก็พยายามที่จะสนองความต้องการให้มากที่สุด โดยไม่มีอคติและพยายามเฉลี่ยผลประโยชน์ไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ แต่ก็มีสภาพำบลจำนวนไม่น้อยซึ่งกระทำอย่างลัดขั้นตอน กล่าวคือ ไม่ได้รับฟังหรือนำเอาข้อเสนองของราษฎรมาจัดทำ แต่เป็นผู้เสนอโครงการเอง บางครั้งก็เพื่อประโยชน์ของตนเอง โครงการบางโครงการเข้าหน้าที่ทางราชการเป็นผู้จัดทำเอง โดยให้สภาพำบลรับรอง การประชุมสภาพำบล เพื่อระบุความต้องการและโครงการที่ต้องการมักจะอยู่ที่ประธานสภาพำบล เลขาอนุการ เพราะสมาชิกอื่น ๆ มักเกรงใจหรือมีฉะนั้นนกรรมการอื่น ๆ ก็มีการประกอบอาชีพมาร่วมประชุมไม่ได้ นอกจากนี้ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา พบว่า กรรมการสภาพำบลแม้แต่ครูประชาบาลซึ่งเป็นเลขานุการสภาพำบล มีความรู้ความชำนาญจำกัด ในการจัดทำแผนและโครงการ ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับ การช่วยเหลือของพัฒนากร และปลัดอำเภอ และผลการวิจัยพบว่า

- ข้อบกพร่องหรือความสับสนส่วนหนึ่ง ที่ทำให้ท้องถิ่นส่วนมาก ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมั่นคง ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การที่รัฐบาลระดับชาติไม่สามารถยืนยันนโยบายของรัฐบาล ที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจในท้องถิ่น และประสานประโยชน์ดังกล่าวให้กลมกลืนกัน

- สถาตำบลไม่สามารถ เป็นองค์กรปกครองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งและไม่มีขีดความสามารถเพียงพอ เพราะการจัดรูปโครงสร้างในปัจจุบัน (ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326/2515) อยู่ในสภาพไม่เหมาะสม

- การที่สถาตำบล ต้องถือปฏิบัติตามระเบียบแต่ละประเภทและแต่ละยุคสมัยนั้นทำให้เกิดความสับสนหลายประการ และมีผลทำให้กระทบผลงานและประสิทธิภาพการทำงาน

- สถาตำบลไม่สามารถดำเนินงานตรงตามหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพ หรือกระทำหน้าที่ได้อย่างครบถ้วนตามที่คาดหวังไว้ ก็เพราะต้องพึ่งพาอาศัยรัฐบาล

- สถาตำบล ไม่มีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของตนเองทุกคนเป็นเพียงชาวบ้านและข้าราชการมาร่วมประชุมปรึกษาหารือกันเมื่อมีงานทำเท่านั้น

แก้วตา คณะวรรณ และคณะ (2526 : 26) เสนอรายงานการติดตามผล โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาตำบลและอำเภอ โดยการศึกษาการวางแผนของตำบลที่มีความสามารถต่างกัน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถสูงและกลุ่มที่มีความสามารถต่ำ ปรากฏว่า กรรมการสถาตำบลจะมีประสิทธิภาพและมีความสามารถสูงเป็นผลมาจากการเป็นผู้นำของประธานสถาตำบล นั่นคือ กำนัน ควรมีความรู้ประสบการณ์และมีความรับผิดชอบต่องานของสถาตำบล

สาริต บำเพ็ญ (2528 : 21) ได้ศึกษาเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถของสถาตำบลศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า บุคลากรของสถาตำบลไม่มีประสิทธิภาพในด้านความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือของทางราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสถาตำบลเกือบทุกแห่งมีการศึกษาน้อย

เดชชาติ วงษ์โกมลเชษฐ (2527 : 37,77) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรการปกครองพื้นที่ในระดับตำบล พบว่า การช่วยเหลือตนเองของประชาชนในชนบทมีน้อยมักมุ่งหวังจะรับความช่วยเหลือจากทางราชการเป็นหลัก ประกอบกับการทำงานของคณะกรรมการสถาตำบลใน

ทางปฏิบัติยังไม่เป็นประชาธิปไตย ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง บรรดาหน่วยงานของรัฐที่เข้าไปช่วยเหลือ สนับสนุนสถาปนาดำเนินการพัฒนาด้านต่าง ๆ มี ลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีแผนระดับตำบลร่วมกัน บ่อยครั้งมีการดำเนินการโดยไม่ให้สภาตำบลมีส่วนร่วม ทำให้สภาตำบลเกิดความสับสนในการร่วมปฏิบัติงานกับทางราชการ ทำให้ประชาชนไม่ศรัทธาต่อกรรมการสภาตำบลและการดำเนินงานของสภาตำบล ซึ่งเป็นผลทำให้ประชาชนไม่สนใจ ไม่ร่วมมือ และไม่เห็นความสำคัญของสภาตำบล

เกรียงศักดิ์ เชื้อยั้ง และวิไลวัจน์ กฤษณะภูมิ (2527 : 52) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นระดับตำบล ในจังหวัดขอนแก่น ปรากฏผลว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาตำบลของประชาชนในตำบลใหญ่ หรือตำบลเล็กต่างมีความรู้จักสภาตำบลไม่กว้างขวางนัก มีผู้รู้จักสภาตำบลจริงเพียงประมาณครึ่งเดียว และผู้รู้จักสภาตำบลเท่านั้นจะรู้ว่าสภาตำบลทำหน้าที่อะไร สำหรับการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในตำบลพบว่าในตำบลเล็กให้ความร่วมมือมากกว่าในตำบลใหญ่ และประชาชนเกินกว่าครึ่งหนึ่งในตำบลไม่รู้ว่ามีการเลือกตั้งกรรมการสภาตำบล การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผลว่ากำนันเป็นผู้เลือกเองเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยมาก

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527 : 51-60) ได้สรุปปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของสภาตำบลตามรูปแบบประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326/2515 ดังนี้

1. ด้านกรรมการสภาตำบล กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ มีพื้นฐานความรู้อยู่ในระดับต่ำ ขาดความรู้ในด้านกฎหมาย ระเบียบ ตลอดจนวิชาการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการบริหารงาน ทำให้การบริหารงานไม่ราบรื่น โดยเฉพาะการวางแผนจัดทำโครงการ การติดตามควบคุมโครงการยังไม่เป็นที่พอใจ ในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ กรรมการสภาตำบลมักไม่ทราบวาทบทบาหน้าที่ของตนมีความสำคัญต่อท้องถิ่น และมีผลกระทบต่อประเทศชาติเพียงใด กรรมการสภาตำบลที่รับตำแหน่งใหม่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในสภาตำบลขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. ด้านโครงสร้างสภาตำบลในปัจจุบัน ยังไม่เอื้ออำนวยให้สภาตำบลปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระ ทั้งนี้เพราะสภาตำบลยังไม่ได้เป็นนิติบุคคล และยังไม่มีฐานะเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ดังนั้น การบริหารงานจึงขาดความคล่องตัว ทั้งที่ในปัจจุบันองค์ประกอบของสภาตำบลมาจากประชาชนทั้งหมด ส่วนข้าราชการจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเลขานุการ

3. ด้านงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของสภาตำบล งบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอสำหรับการจัดทำแผนโครงการ ที่จะสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีสภาตำบลเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่มีรายได้มากพอ สภาตำบลส่วนใหญ่ยังคงต้องรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอยู่ สาเหตุที่มีงบประมาณจำกัดก็เพราะแหล่งที่มาของรายได้มีน้อยที่เป็นหลักของรายได้ในปัจจุบัน คือภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งในชนบทนั้นไม่สามารถจัดเก็บในอัตราสูงได้ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่รัฐบาลมีนโยบายสร้างงานในชนบท (กศช.) ขึ้น และจัดสรรเงินงบประมาณสำหรับโครงการนี้ให้สภาตำบลไปดำเนินการแล้ว ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานก็ทุเลาลง แต่ก็กลับทำให้การบริหารงานของสภาตำบลขาดความเป็นอิสระลง เพราะความผูกพันในด้านงบประมาณจากรัฐบาลกลาง

4. ด้านการจัดทำแผนและโครงการ สืบเนื่องจากปัญหาด้านข้อจำกัด ความรู้ของบุคลากรของสภาตำบล ทำให้การจัดทำแผนพัฒนา ตลอดจนการเตรียมการต่าง ๆ สำหรับรองรับนโยบายการพัฒนาขาดความสมบูรณ์ในการจัดทำ โดยเฉพาะรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคทางช่าง การประเมินโครงการที่ได้ถูกกำหนดออกมา จึงอาจไม่ได้รับประโยชน์คุ้มค่ากับเงินงบประมาณที่ได้ใช้จ่ายไป

5. ด้านการประสานงานกับหน่วยราชการ สภาตำบลส่วนใหญ่ ไม่ได้รับการประสานงานจากหน่วยราชการต่าง ๆ ที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในเขตตำบล ทั้งนี้อาจเนื่องจากการให้ความสำคัญแก่สภาตำบลน้อยเกินไปมักจะคิดว่าสภาตำบลเป็นของกระทรวงมหาดไทย จึงไม่ค่อยใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนา จึงมักจะคิดตั้งองค์กรย่อยของตนลงไปแทน บางครั้งโครงการและแผนพัฒนาต่างๆ ที่จะไปดำเนินการในตำบลไม่ได้ผ่านสภาตำบล หรือให้สภาตำบลรับทราบ ซึ่งทำให้สภาตำบลมองไม่เห็นความสำคัญของตนเองในบทบาทหน้าที่ และไม่สามารถร่วมประสานงานกับหน่วยราชการได้

6. ด้านการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นไปในลักษณะปัจเจกบุคคลมากกว่า ผู้นำท้องถิ่นบางคนมีภาวะผู้นำสูง ครอบงำกรรมการคนอื่น ๆ การแสดงความคิดเห็นมักผูกขาดกันอยู่ไม่กี่คน

7. การขาดความเชื่อมโยง ระหว่างกรรมการหมู่บ้านกับกรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน (กม.) ที่ได้เป็นตัวแทนเข้าไปในสภาตำบลก็คือผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมักไม่ค่อยตระหนักถึงฐานะของตนในการประชุมสภาตำบล ว่าอยู่ในฐานะตัวแทนของกรรมการหมู่บ้าน แต่จะใช้บทบาทผู้ใหญ่บ้านในลักษณะของปัจเจกบุคคล ดังนั้น มติของกรรมการหมู่บ้านจึงไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่ในัก

8. ด้านความรู้ ความเข้าใจของประชาชน ปัจจุบันประชาชนในชนบทส่วนมากขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานของสภาตำบล ไม่ทราบโครงสร้างหน้าที่ ความรับผิดชอบ ซึ่งความรู้ความเข้าใจ และการสนับสนุนจากประชาชนนี้ เป็นสิ่งสำคัญของการบริหารงานของสภา

ตำบล เพราะในการเสนอโครงการในการพัฒนา การขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ จากประชาชน ในท้องถิ่นอาจเป็นไปได้ยาก การบริหารงานของสภาตำบลให้ประสบความสำเร็จจึงอาจต้องพบอุปสรรค การขาดความใส่ใจจากประชาชน ทำให้กรรมการสภาตำบลขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และรวมไปจนถึงขาดการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ลิขิต ธีระเวคิน (2527 : 23-25) ศึกษาเรื่องการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้สรุปและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสภาตำบลและยุทธวิธี และมาตรการในการพัฒนา โดยสรุปดังนี้

ปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพของสภาตำบล คือ

1. ความเป็นผู้นำของประธานสภาตำบล
2. ความรู้และประสบการณ์ของประธานสภาตำบล
3. ลักษณะการตั้งหมู่บ้าน
4. พัฒนาการประจำตำบล
5. นายอำเภอ
6. ระดับการพัฒนาของตำบล

ยุทธวิธีและมาตรการ เป็นที่ยอมรับโดยหลักการว่า สภาตำบลควรได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังก็ควรจะมีขั้นตอนการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. ประกาศเป็นนโยบายแห่งรัฐ อาจประกาศเป็นพระราชบัญญัติ หรือเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติที่ต้องการยกฐานะสภาตำบลให้เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยให้มีสถานะทางกฎหมายเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณแผ่นดินประจำปี เพื่อให้เพียงพอต่อการปฏิบัติตามนโยบาย

2. เนื่องจากความเจริญในท้องที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดสภาตำบลที่มีความสามารถสูง อันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว และสภาตำบลที่มีความสามารถต่ำจำเป็นต้องมีการแบ่งการแปรสภาพสภาตำบล ให้เป็นรูปแบบการปกครองตนเองอย่างแท้จริงเป็นระยะ ๆ เช่นระยะห้าปีแรก ในการเลือกเฉพาะสภาตำบลที่มีความสามารถสูง โดยวัดจากดัชนีความสำเร็จในการปฏิบัติตามแผน 5 ปี ของสภาตำบล ผนวกกับการพิจารณาในด้านอื่น ๆ เช่น บุคลากร สถานที่ทำการ การจัดสรรงบประมาณ

3. ท้องที่ใดที่สภาตำบลได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล ขอบเขตนั้นก็ปลอดจากความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อทุกตำบลในจังหวัด ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคลแล้ว ก็ต้องยุบองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จิตรำ พรหมชุตติมา (2527 : 102) ได้ศึกษาบทบาทของสภาตำบลในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก ปรากฏว่าความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาชนบท 4 กระทรวงหลัก ในทางปฏิบัติ การมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในสภาตำบล มีอำนาจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอย่างเต็มที่ที่มีผลทำให้การพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่รัฐบาลตั้งไว้ ซึ่งเป็นการนำไปสู่การกระจายความรับผิดชอบให้สภาตำบล ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

ชัยศ ศิริรัตนบวร (2531 : 1) ได้ศึกษาความรู้ และความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของกรรมการสภาตำบล ปรากฏว่ากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีระดับความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในฐานะกรรมการสภาตำบลอยู่ในระดับปานกลางและในประเด็นที่ตอบผิดและไม่ทราบมากนั้น เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

1. บทบาทและหน้าที่ของ โครงสร้างของสภาตำบล
2. ระเบียบข้อบังคับการประชุมคณะกรรมการสภาตำบล
3. ระเบียบงบประมาณ และการคลังของสภาตำบล และความรู้ที่กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิต้องการเพิ่มเติมมากที่สุด กลับเกี่ยวข้องกับด้านการวางแผนและการจัดทำโครงการซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการที่รัฐบาล ได้ให้สภาตำบลเป็นองค์กรหลัก ในการดำเนินงานตามโครงการสร้างงานในชนบท

โกวิทย์ พวงงาม (2528 : 88) ได้ศึกษาถึงบุคลิกภาพประชาธิปไตยของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่า ในด้านการคำนึงถึงผู้อื่น ความคิดริเริ่ม และความมีเอกลักษณ์แห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บทบาทที่คาดหวังในคณะกรรมการสภาตำบลที่จะให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

สมใจ ห่วงมิตร (2529 : 1-2) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยรายได้ ระดับการศึกษาและฐานะตำแหน่งของคณะกรรมการสภาตำบล และคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสภาตำบลซึ่งอายุและดำรงตำแหน่งมานานมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล โดยคิดว่ามากกว่าทำงานของตน การศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสภาตำบลบางท่านยังไม่เข้า

ใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลด้วย

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2527 : 70) อ้างในไพโรจน์ แสงภู่วงษ์, 2517 : 56 ได้ให้ทัศนะว่า คณะกรรมการสภาตำบลยังทำงานภายใต้การดูแลของนายอำเภอ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และครูประชาบาล แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลข้าราชการประจำ ที่เข้ามามีบทบาทต่อสภาตำบลค่อนข้างสูง ลักษณะเช่นนี้อาจทำให้การดำเนินการในตำบลและโครงการพัฒนาต่าง ๆ มักถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง หรือคนภายนอก มากกว่าที่จะเป็นความคิดริเริ่มและความต้องการของท้องถิ่นสำหรับคณะกรรมการสภาตำบล ผู้เขียนคนเดิมยังได้ให้ทัศนะต่อไปว่า ตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ส่วนใหญ่มาจากผู้นำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านเคารพยำเกรง ในที่สุดจึงนำมาซึ่งอำนาจและอิทธิพลทางการเมือง ให้ได้รับการคัดเลือก ให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทางการปกครองตำบล หมู่บ้าน กลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นผู้นำเหล่านี้หากมีพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์

จากแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี" ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

- 1.1 อายุ
- 1.2 ระดับการศึกษา
- 1.3 การดำรงตำแหน่งใน กม.
- 1.4 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
- 1.5 การได้รับข้อมูลข่าวสาร
- 1.6 ความคาดหวังผลประโยชน์
- 1.7 ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต.
- 1.8 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมือง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประกอบด้วย

- 2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

- 2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม
- 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคนพิการ
- 2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.8 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
- 2.9 จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2.10 จัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 2.11 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 2.12 จัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวน สาธารณะ
- 2.13 จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- 2.14 ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 2.15 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 2.16 คุ้มครอง ดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 2.17 จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.18 จัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 2.19 ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. อายุ
2. ระดับการศึกษา
3. การดำรงตำแหน่ง
ใน กม.
4. ระยะเวลาในการ
ดำรงตำแหน่ง
5. การได้รับข้อมูลข่าวสาร
6. ความคาดหวังผล
ประโยชน์
7. ความเข้าใจในการ
ดำเนินงาน ของ
อบต.
8. ความสนใจในเหตุ
การณ์ทางด้านการ
- เมือง

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงาน
ของ อบต.

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่
สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคน
พิการ
7. ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
9. จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
10. จัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
11. จัดให้มีน้ำและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
12. จัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อน
หย่อนใจและสวนสาธารณะ
13. จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
14. ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว
15. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
16. ค้ำครอง ดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณ
สมบัติของแผ่นดิน
17. จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
18. จัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
19. ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

สมมติฐานในการวิจัย

1. คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน
2. คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน
3. คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน
4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
7. ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
8. ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี มีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้คัดเลือก ศึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านในจังหวัดนนทบุรี เพื่อทำการศึกษาวิจัย ด้วยเหตุผลที่คัดเลือกจังหวัดนนทบุรีเพราะเป็นจังหวัดที่มีลักษณะของความหลากหลายของประชากรมาก กล่าวคือ มีทั้งส่วนความเจริญมาก และส่วนที่ยังเป็นชนบทอยู่ในจังหวัดเดียวกัน ประชากรมีการศึกษาหลายระดับ และการประกอบอาชีพของประชากรมีความหลากหลายมาก ไม่ว่าจะเป็นภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม ปะปนกัน ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงเลือกจังหวัดนนทบุรีเพื่อศึกษา

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาวิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาจากหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในจังหวัดนนทบุรีมีองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มพื้นที่รวมทั้งสิ้นจำนวน 37 แห่ง เพราะฉะนั้นจะได้หมู่บ้านจำนวน 37 หมู่บ้าน และในแต่ละหมู่บ้านจะเลือกกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 5 คน โดยกำหนดให้มีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน และกรรมการหมู่บ้านอีก 4 คน ซึ่งเลือกโดย วิธีการจับสลากจากประธานฝ่ายต่าง ๆ รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 185 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

3.2.1 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary) ซึ่งเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติการดำเนินงานคณะกรรมการสภาตำบล พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 พระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 3266/2515 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการวางแผนพัฒนาตำบล พ.ศ. 2536 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. 2534 นอกจากนี้ยังได้ศึกษาบทความจากวารสาร หนังสือพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตการศึกษา และประกอบการสร้างแบบสอบถามในเรื่อง "ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี"

3.2.2 การสังเกต (observation) ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกต การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยสังเกตจากสภาพแวดล้อมในหมู่บ้านและตำบล เช่น ถนน สาธารณูปโภคต่าง ๆ ประกอบการพิจารณา

3.2.3 การสัมภาษณ์ (Interview Scheduled)

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 7 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามส่วนนี้เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ประเภทการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้าน

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แบ่งแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารออกเป็น 8 แหล่ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสารหรือเอกสาร หนังสือ/เอกสารการรายงานวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์ การพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ อบต. บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน ฯลฯ และแหล่งอื่น ๆ เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้ 1 คะแนน

ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย (ได้รับรู้เดือนละครั้ง)

ได้ 2 คะแนน

ได้รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง (ได้รับรู้เฉลี่ยสัปดาห์ละครั้ง)

ได้ 3 คะแนน

ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก (ได้รับรู้เฉลี่ยวันเว้นวัน)

ได้ 4 คะแนน

ได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด (ได้รับรู้ทุกวัน)

ได้ 5 คะแนน

ทั้งนี้ ได้แบ่งเกณฑ์การวัดการได้รับข้อมูลข่าวสาร ในแต่ละระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ดังนี้

น้อย	มีค่าคะแนน	1 - 13 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	14 - 27 คะแนน
มาก	มีค่าคะแนน	28 - 40 คะแนน

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการคาดหวังผลประโยชน์ ได้แบ่งประเภทความคาดหวังผลประโยชน์ ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

น้อยที่สุด	ได้ 1 คะแนน
น้อย	ได้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ได้ 3 คะแนน
มาก	ได้ 4 คะแนน
มากที่สุด	ได้ 5 คะแนน

ทั้งนี้ ได้แบ่งเกณฑ์การวัดในแต่ละระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังนี้

น้อย	มีค่าคะแนน	1 - 33 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	34 - 67 คะแนน
มาก	มีค่าคะแนน	68 - 100 คะแนน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ ความเข้าใจในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งประเภทความเข้าใจในการดำเนินงาน ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ข้อความที่ถูกต้องหรือเป็นข้อความทางบวกได้แก่ข้อ 1,3,4,6,7,8,9,10 และ 12

ไม่ทราบ	ได้ 1 คะแนน
ไม่ถูกต้อง	ได้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 3 คะแนน

ถูกต้องเป็นบางส่วน ได้ 4 คะแนน

ถูกต้องทั้งข้อความ ได้ 5 คะแนน

ข้อความที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นข้อความทางลบ ได้แก่ข้อ 2,5 และ11

ไม่ทราบ ได้ 1 คะแนน

ถูกต้องทั้งข้อความ ได้ 2 คะแนน

ถูกต้องเป็นบางส่วน ได้ 3 คะแนน

ไม่แน่ใจ ได้ 4 คะแนน

ไม่ถูกต้อง ได้ 5 คะแนน

ทั้งนี้ได้แบ่งเกณฑ์การวัดในแต่ละระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน ดังนี้

น้อย	มีค่าคะแนน	1 - 20 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	21 - 40 คะแนน
มาก	มีค่าคะแนน	41 - 60 คะแนน

ส่วนที่ 5 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมือง แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

น้อยที่สุด	ได้ 1 คะแนน
น้อย	ได้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ได้ 3 คะแนน
มาก	ได้ 4 คะแนน
มากที่สุด	ได้ 5 คะแนน

ทั้งนี้ได้แบ่งเกณฑ์การวัดในแต่ละระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังนี้

น้อย	มีค่าคะแนน	1 - 33 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	34 - 67 คะแนน
มาก	มีค่าคะแนน	68 - 100 คะแนน

ส่วนที่ 6 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

อบต. ยังไม่เคยทำและคิดว่า อบต. ทำได้ไม่ดี

ได้ 1 คะแนน

อบต. ทำมาแล้วทำไม่ได้ดีนัก และคิดว่า อบต. ทำไม่ได้ดี

ได้ 2 คะแนน

อบต. ยังไม่เคยทำแต่เชื่อว่า อบต. จะทำได้ดี

ได้ 3 คะแนน

อบต. ทำมาแล้วทำไม่ได้ดีเท่าไรแต่เชื่อว่า อบต. จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้

ได้ 4 คะแนน

อบต. ทำมาแล้วและคิดว่าทำได้ดี ได้ 5 คะแนน

ทั้งนี้ได้แบ่งเกณฑ์การวัดในแต่ละระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 95 คะแนน ดังนี้

น้อย มีค่าคะแนน 1 - 31 คะแนน

ปานกลาง มีค่าคะแนน 32 - 63 คะแนน

- มาก มีค่าคะแนน 64 - 95 คะแนน

ส่วนที่ 7 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.4 การทดสอบแบบสัมภาษณ์

เมื่อสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการแก้ไข จนแบบสอบถามดังกล่าวถูกต้องและสมบูรณ์เพียงพอจึงได้นำไปทำการทดสอบ (Pre- Test) กับคณะกรรมการหมู่บ้านที่ให้เป็นกลุ่มศึกษาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และลักษณะทางกายภาพชุมชนคล้ายคลึงกับประชากรในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 20 คน

3.2.5 การทดสอบแบบสอบถาม ที่ผ่านการทดลองแล้วมาหาความเชื่อถือ (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ดังนี้

1) หาค่าความเชื่อถือได้โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) (อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 132 - 133) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{St^2} \right]$$

3.4.1 ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้อง

3.4.2 ผู้ศึกษาดำเนินการ จัดประมวลข้อมูลเป็นหมวดเพื่อกำหนดรหัส (Code) ของข้อมูลและจัดทำคู่มือลงรหัส (Code Book)

3.4.3 ทำการลงรหัสข้อมูลและถ่ายข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ เพื่อให้ได้ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา และตัวแปรต่าง ๆ ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การทดสอบสมมติฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดในกรอบการศึกษา โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ค่า t-test และ ANOVA (Analysis Of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.5 การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้

1. ตารางแจกแจงความถี่ เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษาและตัวแปรต่าง ๆ
2. แผนภูมิ (Chart) เพื่ออธิบายผลการศึกษา

α = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนแต่ละข้อ

S^2 = คะแนนความแปรปรวนรวมทั้งฉบับ

ผลของการทดสอบแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อถือ = 0.9176

2) ความเที่ยงตรง ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) (ประกอบ กรรณสูตร, 2538 : 60) โดยการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 แหล่งข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของกรรมการหมู่บ้าน -

3.3.2 วิธีการเก็บข้อมูล ในการเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดเก็บข้อมูล ดังนี้

1) ประสานงานกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนนทบุรี และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย อำเภอปากเกร็ด และอำเภอไทรน้อย

2) ผู้ศึกษาวิจัย ได้จัดเก็บข้อมูลระดับหมู่บ้าน ด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์กรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

3) รวบรวม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และจำนวนแบบสอบถามก่อนนำมาประมวลผลและวิเคราะห์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี และก่อนจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้จัดเตรียมความพร้อมของข้อมูล ดังนี้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษา ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้ทำการศึกษากลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ กรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 37 หมู่บ้าน 185 คน ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 185 ชุด โดยผู้ศึกษาได้แบ่งเป็น 12 ส่วนดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี
- 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.3 ระดับความคิดเห็น
- 4.4 ความคาดหวังผลประโยชน์
- 4.5 ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
- 4.6 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมือง
- 4.7 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พ.ศ. 2537
- 4.8 สรุปความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในแต่ละด้าน
- 4.9 การวิเคราะห์สมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)
- 4.10 การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test
- 4.11 การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)
- 4.12 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี

4.1.1 ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย โดยอยู่ติดกับเขตกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร และเป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัดปริมณฑล (นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี) ของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939 ไร่ ตั้งอยู่บนเส้นรุ้งที่ 13 องศา 47 ลิปดา ถึงเส้นรุ้งที่ 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 34 ลิปดา ถึงเส้นแวงที่ 100 องศา 14 ลิปดา ตะวันออก และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดกรุงเทพมหานครตั้งแต่เขตดุสิต เขตบางเขน ไปจรดจังหวัดปทุมธานี
ทิศใต้	ติดกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดจังหวัดนครปฐม

4.1.2 ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีคูคลองทั้งธรรมชาติ และคูคลองที่ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเชื่อมโยงติดต่อกันเปรียบประดุจใยแมงมุม สามารถใช้เป็นที่สัญจรไปมาติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด ทำให้มีย่านชุมชนหนาแน่นตามริมแม่น้ำเจ้าพระยา และตามริมคลองสายต่าง ๆ โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนที่ห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองก็เป็นหมู่บ้านอิสระ เป็นสวน และไร่นา ซึ่งมักจะมีน้ำท่วมเสมอแต่ในปัจจุบัน พื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครก็ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้ย้ายถิ่นมาจากทุกภาคของประเทศ พื้นที่ในบางอำเภอจึงเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจ โดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี ปากเกร็ด บางกรวย บางใหญ่ และบางบัวทอง มีการจัด

สรรที่ดินเพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัยและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจขึ้นมาอย่างหนาแน่น จึงทำให้พื้นที่ที่เคยเป็นสวนและไร่นาลดจำนวนลงไปเป็นจำนวนมาก

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป มีอากาศที่ไม่ร้อนจัด และไม่หนาวจัด เป็นแบบร้อนชื้นเช่นเดียวกับพื้นที่ในภาคกลางบางส่วน ในฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.2 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 25.0 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนทั้งปีประมาณ 1,130.9 มิลลิเมตรต่อปี

4.1.3 การปกครองและประชากร

ในปี 2540 จังหวัดนนทบุรีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 6 อำเภอ 52 ตำบล 421 หมู่บ้าน 5 เทศบาล 4 สุขาภิบาล 37 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีอำเภอดังนี้อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย

จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 800,741 คน เป็นชาย 388,716 คน เป็นหญิง 412,025 คน ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 60.7 ส่วนที่เหลือร้อยละ 39.3 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 1,287.30 คน ต่อตารางกิโลเมตร

4.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพเศรษฐกิจ

เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีสภาพพื้นที่และแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ราษฎรในจังหวัดส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนาข้าว การเพาะปลูก มะพร้าว มะม่วง มังคุด ฯลฯ ทำปศุสัตว์และประมงน้ำจืด นอกจากนี้มีการทำอุตสาหกรรมหลายชนิด เช่น อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน เช่น เครื่องจักสาน สานแข่งปลาทุ เครื่องปั้นดินเผา หม้อดิน และปั้นกระถางใส่ไม้ประดับ แต่อย่างไรก็ตามความเจริญทางธุรกิจ อุตสาหกรรมและการขยายตัวของเขตเมือง ได้ทำให้พื้นที่ที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมลดน้อยลงไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะใช้พื้นที่เพื่อทำธุรกิจเป็นที่อยู่อาศัย เช่น สร้างบ้านจัดสรร และคอนโดมิเนียม เป็นต้น

4.1.5 การสาธารณสุขโรค

ในปี 2540 จังหวัดนนทบุรี มีการประปา 6 แห่ง กำลังการผลิตรวมทั้งสิ้น 11,526,066,368 ลูกบาศก์เมตร มีการใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 1,648.19 ล้านยูนิต ซึ่งสามารถให้บริการประชาชนในทุกหมู่บ้าน และมีผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 228,299 ราย

ด้านการศึกษา ในปีการศึกษา 2540 ทั้งจังหวัด มีโรงเรียน 24 แห่ง ครู 7,045 คน นักเรียน 132,317 คน

ด้านสาธารณสุข ในปีงบประมาณ 2540 มีสถานพยาบาลประเภทบริการทั่วไป 13 แห่ง และประเภทบริการเฉพาะโรค 3 แห่ง สามารถให้บริการทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกได้ถึง 777,866 คน

4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี จากข้อมูลที่รวบรวมโดยการใช้แบบสอบถามกับกรรมการหมู่บ้านในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 185 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ประกอบไปด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความคาดหวังผลประโยชน์ ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมือง การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
3. การทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)
4. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test
5. การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ประเภทของการเป็นกรรมการหมู่บ้าน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

4.2.1 เพศ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 34.6 เป็นเพศหญิง

4.2.2 อายุ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 390.5 มีอายุปัจจุบันอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 31.4 มีอายุมากกว่า 51 ปี และร้อยละ 29.1 มีอายุต่ำกว่า 41 ปี

4.2.3 สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.6 แต่งงานแล้ว รองลงมา ร้อยละ 8.2 เป็นโสด และร้อยละ 3.2 เป็นหม้าย

4.2.4 ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.2 มีการศึกษาสูงสุดขณะดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน ระดับ ป.4 - ป.6 หรือเทียบเท่า รองลงมา ร้อยละ 30.8 มีการศึกษา ระดับ ม.1 - ม.6 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 4.9 มีการศึกษาดำเนินการ ป.4 และร้อยละ 1.1 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

4.2.5 อาชีพหลัก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.9 มีอาชีพเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 27.0 มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 13.6 มีอาชีพค้าขาย และร้อยละ 00.5 ประกอบอาชีพอื่น ๆ

4.2.6 รายได้ต่อปีขณะดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 460.5 มีรายได้เฉลี่ย 20,001 บาทขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 30.8 มีรายได้เฉลี่ย 15,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 190.5 มีรายได้เฉลี่ย 10,001 - 15,000 บาท และร้อยละ 3.2 มีรายได้เฉลี่ย 5,000 - 10,000 บาท

4.2.7 ประเภทของการเป็นกรรมการหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 80.0 เป็นกรรมการโดยการเลือกตั้ง (ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ) และร้อยละ 20.0 เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง (ผู้ใหญ่บ้าน)

4.2.8 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 66.0 มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 1 ปี- 5 ปี รองลงมาร้อยละ 23.8 มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 6 ปี-10 ปี ร้อยละ 9.2 ดำรงตำแหน่ง 10 ปี ร้อยละ 8.1 มีระยะเวลารังตำแหน่ง 11 ปี- 15 ปี ร้อยละ 2.1 มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 15 ปี ขึ้นไปตามรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (N= 185)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	121	65.4
หญิง	64	34.6
อายุปัจจุบัน		
ต่ำกว่า 41 ปี	54	29.1
41 ปี - 50 ปี	73	39.5
มากกว่า 51 ปี	58	31.4

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	15	8.2
แต่งงาน	164	88.6
หม้าย	6	3.2
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่า ป.4	9	4.9
ป.4 - ป.6 หรือเทียบเท่า	117	63.2
ม.1 - ม.6 หรือเทียบเท่า	57	30.8
ปริญญาตรี	2	1.1
อาชีพหลัก		
เกษตรกรรวม	109	58.9
ค้าขาย	25	13.6
รับจ้าง	50	27.0
อื่น ๆ	1	0.5
รายได้ต่อปี		
5,000 - 10,000 บาท	6	3.2
10,001 - 15,000 บาท	36	19.5
15,001 - 20,000 บาท	57	30.8
20,001 บาทขึ้นไป	86	46.5
ประเภทของการเป็นกรรมการหมู่บ้าน		
กรรมการ โดยตำแหน่ง (ผู้ใหญ่บ้าน)	37	20.0
กรรมการ โดยการเลือกตั้ง (ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ)	148	80.0

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ หมู่บ้าน		
1 ปี - 5 ปี	122	66.0
6 ปี - 10 ปี	44	23.8
11 ปี - 15 ปี	15	8.1
15 ปีขึ้นไป	4	2.1

4.3 ระดับความคิดเห็น

4.3.1 การได้รับข้อมูลข่าวสาร

จากการศึกษา ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร จากสื่อมวลชนแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 2 สรุปได้ดังนี้

หนังสือพิมพ์

จากการศึกษา พบว่ากรรมการหมู่บ้านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปานกลาง ร้อยละ 45.4 มาก ร้อยละ 21.6 มากที่สุด ร้อยละ 17.3 น้อย ร้อยละ 14.6 และไม่เคย ร้อยละ 1.1

วารสารหรือเอกสาร

เมื่อสอบถามถึงการได้รับข้อมูลข่าวสาร จากวารสารหรือเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 55.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย รองลงมา ร้อยละ 27.6 ได้

รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 13.0 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากวารสารหรือเอกสารเลย ร้อยละ 2.7 ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก และร้อยละ 1.1 ได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

หนังสือ/เอกสารการรายงาน

เมื่อสอบถามถึงการได้รับข้อมูลข่าวสาร จากหนังสือ/เอกสารการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือ/เอกสารการรายงานน้อย รองลงมาร้อยละ 35.2 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเลย ร้อยละ 15.1 ได้รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 2.2 ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก และร้อยละ 00.5 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือ/เอกสารการรายงานมากที่สุด

วิทยุ

เมื่อถามถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 380.5 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุมาก รองลงมาร้อยละ 37.8 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุปานกลาง ร้อยละ 20.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุมากที่สุด ร้อยละ 3.2 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุน้อย และร้อยละ 00.5 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุเลย

โทรทัศน์

เมื่อสอบถามถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 45.9 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มาก รองลงมาร้อยละ 45.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 7.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ปานกลาง ร้อยละ 1.1 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์น้อย และร้อยละ 00.5 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์เลย

ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์

เมื่อสอบถามถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารจากป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 58.9 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์ปานกลาง รองลงมาร้อยละ 34.1 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์น้อย ร้อยละ 5.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์มาก ร้อยละ 1.1 ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารจากป้าย

ประกาศ/ประชาสัมพันธ์เลย และร้อยละ 00.5 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์มากที่สุด

การพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน

เมื่อถามถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารจากการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน มากน้อยเพียงใด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 71.4 ตอบว่าได้มีการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ อบต. บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน ฯลฯ ปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 16.2 มีการพูดคุยมาก ร้อยละ 8.1 มีการพูดคุยน้อย และร้อยละ 4.3 มีการพูดคุยกันมากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร
จากสื่อประเภทต่าง ๆ

แหล่งข่าวสาร	การได้รับข้อมูลข่าวสาร					\bar{X}
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	
1. หนังสือพิมพ์	17.3 (32)	21.6 (40)	4.4 (84)	14.6 (27)	1.1 (2)	3.395
2. วารสารหรือเอกสาร	1.1 (2)	2.7 (5)	27.6 (51)	55.6 (103)	13.0 (24)	2.232
3. หนังสือ/เอกสารการ รายงาน	00.5 (1)	2.2 (4)	15.1 (28)	47.0 (87)	35.2 (65)	1.859
4. วิทยุ	20.0 (37)	380.5 (71)	37.8 (70)	3.2 (6)	00.5 (1)	3.741
5. โทรทัศน์	450.5 (84)	45.9 (85)	7.0 (13)	1.1 (2)	00.5 (1)	4.346
6. ป้ายประกาศ/ประชา สัมพันธ์	00.5 (1)	5.4 (10)	58.9 (109)	34.1 (63)	1.1 (2)	2.703
7. การพูดคุยกับบุคคล ต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ อบต. บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน ฯลฯ	4.3 (8)	16.2 (30)	71.4 (132)	8.1 (15)	- -	3.168

ในการวิเคราะห์การวัดระดับของการได้รับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 21.443 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 3.260 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม คณะกรรมการหมู่บ้าน เคยได้รับฟังข่าวสาร หรืออ่านข่าวสาร บทความ หนังสือพิมพ์ หรือหนังสือประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจากสื่อในระดับปานกลาง สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 84.9 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารประเภทต่าง ๆ มากคิดเป็นร้อยละ 10.8 และได้รับข้อมูลข่าวสารประเภทต่าง ๆ น้อย คิดเป็นร้อยละ 4.3 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามคะแนนระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร

กลุ่มคะแนนระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.
ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย	8	4.3	21.443	3.260
ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารปานกลาง	157	84.9		
ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารมาก	20	10.8		
รวม	185	100.0		

4.4 ความคาดหวังผลประโยชน์

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุดเกี่ยวกับการที่ประชาชนในตำบลจะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง น่าจะเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการคมนาคมจะได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากจะเกี่ยวข้องกับการมีระบบการป้องกันสาธารณภัยในตำบล หมู่บ้านสูงสุด รองลงมาได้แก่การมีการจัดระบบการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยเพื่อรักษาความสะอาดของหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกำกับควบคุม ดูแลการดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ประชาชนจะมีความรู้ในระบบการ

ปกครองประชาธิปไตยมากขึ้น และสิ่งสาธารณประโยชน์ของตำบล หมู่บ้านได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี สำหรับความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปานกลาง จะเกี่ยวข้องกับการมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชนในท้องถิ่นสูงสุด รองลงมาได้แก่มีการจัดระบบการติดตามประเมินผลโครงการที่ถูกต้อง โปร่งใส มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้องตามแผนงาน/โครงการ และมีการรณรงค์ป้องกันและระงับโรคติดต่อเพิ่มมากขึ้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคาดหวังผลประโยชน์

ประโยชน์ของการดำเนินงานของ อบต.	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ					\bar{X}
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ปัญหาในการพัฒนาตำบล หมู่บ้านจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขได้ถูกต้อง รวดเร็ว	260.5 (49)	52.4 (97)	21.1 (39)	- -	- -	4.054
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแก้ไขปัญหของตนเองมากขึ้น	15.7 (29)	49.4 (92)	320.5 (60)	1.6 (3)	00.5 (1)	3.784
3. อบต. สามารถกำกับ ควบคุม ดูแลการดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	21.6 (40)	58.9 (109)	190.5 (36)	- -	- -	4.022
4. ประชาชนจะได้รับการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหของตนเองได้ถูกต้องตรงตามความต้องการมากขึ้น	28.6 (53)	520.5 (97)	18.4 (34)	- -	00.5 (1)	4.086

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคาดหวังผล
ประโยชน์ (ต่อ)

ประโยชน์ของ การดำเนินงานของ อบต.	ระดับที่คาดหวังผลประโยชน์					\bar{X}
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
5. ประชาชนจะมีความรู้ใน ระบอบการปกครอง ประชาธิปไตยมากขึ้น	21.1 (39)	58.9 (109)	20.0 (37)	- -	- -	4.011
6. ประชาชนในตำบลจะได้ รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างทั่วถึง	33.1 (61)	45.9 (85)	200.5 (38)	00. 5 (1)	- -	4.114
7. องค์กรสตรีจะได้รับการ สนับสนุนให้มีกิจกรรมเพื่อ สังคมมากขึ้น	190.5 (36)	46.4 (86)	34.1 (63)	- -	- -	3.854
8. เยาวชนจะมีความรู้ในเรื่อง การป้องกันยาเสพติดมากขึ้น	22.7 (42)	49.2 (91)	25.4 (47)	2.2 (1)	0.5 (1)	3.914
9. ผู้สูงอายุ และคนพิการจะ ได้รับการเลี้ยงดูไม่ถูกทอดทิ้ง	29.7 (55)	44.4 (82)	24.3 (45)	(4) 0.5 (2)	1.1 (2)	4.011
10. การคมนาคมจะได้รับการ ปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ใช้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	21.9 (59)	56.2 (104)	11.4 (21)	(1) 0.5 (1)	- -	4.195
11. สิ่งสาธารณประโยชน์ ของตำบล หมู่บ้านได้รับการ บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี	21.1 (39)	56.8 (105)	21.6 (40)	- -	0.5 (1)	3.978
12. มีการรณรงค์ป้องกันและ ระงับโรคติดต่อเพิ่มมากขึ้น	15.7 (29)	50.8 (94)	32.4 (60)	1.1 (2)	- -	3.811

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคาดหวังผล
ประโยชน์ (ต่อ)

ประโยชน์ของ การดำเนินงานของ อบต.	ระดับที่คาดหวังผลประโยชน์					\bar{X}
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
13. มีระบบการป้องกัน สาธารณภัยในตำบล หมู่บ้าน	9.2 (17)	60.0 (111)	29.2 (54)	1.6 (3)	-	3.768
14. มีการส่งเสริมการศึกษา และฟื้นฟูชนบท ประเพณีท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม	28.1 (52)	47.0 (87)	24.4 (45)	0.5 (1)	-	4.027
15. มีการส่งเสริมอุตสาหกรรม ในครอบครัว	10.3 (19)	44.3 (82)	30.3 (81)	0.5 (1)	1.1 (2)	3.622
16. มีการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อม	31.4 (58)	36.7 (68)	27.0 (56)	1.1 (2)	0.5 (1)	3.973
17. มีการจัดระบบการกำจัด สิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยเพื่อ รักษาความสะอาดของหมู่บ้าน	120.5 (23)	590.0 (5)	0.0 (110)	0.5 (1)	0.5 (1)	3.827
18. มีการจัดทำงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนให้ เกิดประโยชน์สูงสุด	190.5 (36)	40.0 (74)	38.9 (74)	-	0.5 (1)	3.778
19. มีการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างถูกต้องตามแผนงาน/ โครงการ	18.9 (35)	40.6 (75)	2.2 (72)	1.1 (2)	0.5 (1)	3.762
20. มีการจัดระบบการติดตาม ประเมินผลโครงการที่ถูกต้อง	15.1 (28)	400.0 (5)	2.2 (47)	2.2 (4)	-	3.686

สำหรับเกณฑ์การวัดความคาดหวังผลประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 78.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 9.350 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมคณะกรรมการหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมาคือมีความคาดหวังต่อผลประโยชน์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.7 ซึ่งเป็นการยืนยันได้อย่างดีว่าภายหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ อันส่งผลต่อประโยชน์ที่ประชาชนภายในท้องถิ่นพึงได้รับจากบริการของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นด้วย ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคาดหวังผลประโยชน์

กลุ่มคะแนนระดับความคาดหวังผลประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.
ระดับความคาดหวังผลประ โยชน์น้อย	-	-	78.276	9.350
ระดับความคาดหวังผลประ โยชน์ปานกลาง	66	35.7		
ระดับความคาดหวังผลประ โยชน์มาก	119	64.3		
รวม	185	100.0		

4.5 ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารส่วนตำบลในเรื่อง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลเป็นสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่งถูกต้องทั้งข้อความสูงสุด รองลงมาได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนมีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านก่อนจะกำหนดโครงการ

พัฒนาเสมอ และเมื่อเป็นองค์การบริการส่วนตำบล (อบต.) แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องทำการสำรวจข้อมูลต่าง เช่น จปฐ. กชช. 2 ค ให้กับทางราชการอีกต่อไป

สำหรับความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้านถูกต้อง เป็นบางส่วนจะเกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนิติบุคคลทำให้มีอำนาจในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่และมีอิสระในการทำงานสูงสุด รองลงมาได้แก่ราษฎรจากสภาตำบลนิติบุคคลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะสามารถทำให้โครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการบริหารดีขึ้น และแม้ทางราชการไม่เข้าไปกำกับ ดูแล คณะกรรมการ อบต. ก็สามารถดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่ไม่แน่ใจต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เกี่ยวกับการที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สามารถออกข้อบังคับทุกเรื่องภายในตำบล โดยกำหนดบทลงโทษปรับได้ไม่เกิน 500 บาท ได้หรือไม่ และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต้องดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ

ในขณะที่เดียวกันเห็นว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ถูกต้องในเรื่องที่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต้องดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากอุปสรรคด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ไม่สามารถจัดเก็บได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ อันเกิดจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศส่งผลให้ประชาชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่นยากจนลง ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไม่มีงบประมาณสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยงบประมาณจากส่วนกลางหรือหน่วยงานราชการเข้ามาสนับสนุนโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขโรคที่สำคัญ ๆ รองลงมาได้แก่ แม้ทางราชการไม่เข้าไปกำกับ ดูแลคณะกรรมการ อบต. ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ก็สามารถดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่ถูกต้องนักหากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ออกข้อบังคับโดยกำหนดบทลงโทษปรับได้ไม่เกิน 500 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ประโยชน์ของการดำเนินงานของ อบต.	ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต.					\bar{X}
	ไม่ทราบ	ไม่ถูกต้อง	ไม่แน่ใจ	ถูกต้องเป็นบางส่วน	ถูกต้องทั้งข้อความ	
1. การยกฐานะจากสภาตำบลนิติบุคคลเป็น อบต. จะสามารถทำให้โครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการบริหารดีขึ้น	-	0.5 (1)	13.0 (24)	41.6 (77)	44.9 (83)	3.308
2. อบต. สามารถออกข้อบังคับทุกเรื่องภายในตำบลขึ้นใช้ได้โดยเสรี	-	9.2 (17)	42.1 (78)	9.2 (17)	390.5 (73)	2.778
3. อบต. ใช้แผนพัฒนาตำบลเป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านตำบล	-	1.6 (3)	5.9 (11)	22.8 (42)	69.7 (129)	3.605
4. อบต. สามารถจัดเก็บภาษีต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้ เช่น ภาษีโรงเรือน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย เป็นต้น	-	4.9 (9)	11.3 (21)	22.2 (41)	61.6 (114)	3.405
5. เมื่อเป็น อบต. แล้วก็ไม่ต้องทำการสำรวจข้อมูลต่างๆ เช่น จปฐ. กชช. 2 ค ให้กับทางราชการอีกต่อไป	-	60.5 (12)	10.8 (20)	12.4 (23)	70.3 (130)	3.465
6. แม้ทางราชการไม่เข้าไปกำกับดูแล คณะกรรมการ อบต. ในพื้นที่ของท่านก็สามารถดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน	-	15.6 (29)	13.0 (24)	35.7 (66)	35.7 (66)	2.914

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความเข้าใจในการ
ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ต่อ)

ประโยชน์ของ การดำเนินงานของ อบต.	ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต.					\bar{X}
	ไม่ ทราบ	ไม่ถูก ต้อง	ไม่แน่ ใจ	ถูกต้องเป็น บางส่วน	ถูกต้องทั้ง ข้อความ	
7. อบต. อาจออกข้อบังคับตำบล โดยกำหนดบทลงโทษปรับได้ ไม่เกิน 500 บาท	-	10.3 (19)	32.4 (60)	16.2 (30)	41.1 (76)	2.881
8. อบต. จะต้องมีการวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการของชาว บ้านก่อนจะกำหนด โครงการ พัฒนาเสมอ	-	2.2 (4)	4.9 (9)	210.5 (40)	71.4 (132)	3.622
9. อบต. เป็นนิติบุคคลทำให้มี อำนาจในการบริหารงานได้อย่าง เต็มที่และมีอิสระในการทำงาน	-	3.2 (6)	7.6 (14)	45.4 (84)	43.8 (81)	3.297
10. กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และ แพทย์ประจำตำบล เป็นสมาชิก ใน อบต. โดยตำแหน่ง	-	1.1 (2)	4.3 (8)	60.5 (12)	88.1 (163)	3.816
11. อบต. ต้องดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยตน เองโดยไม่ใช้งบประมาณของ ทางราชการ	-	29.2 (54)	30.3 (56)	14.6 (27)	25.4 (48)	2.373
12. อบต. จัดทำแผนพัฒนา ตำบลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ กำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่น	-	-	4.9 (9)	17.8 (33)	77.3 (143)	3.724

ในส่วนของการวิเคราะห์ที่เกณฑ์การวัดเกี่ยวกับความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 39.200 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.091 แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยภาพรวม ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 74.6 รองลงมาคือมีความเข้าใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.8 และมีความเข้าใจในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.6 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดี ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

กลุ่มคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต.	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.
ระดับความรู้ความเข้าใจน้อย	3	1.6	39.200	4.091
ระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง	44	23.8		
ระดับความรู้ความเข้าใจมาก	138	74.6		
รวม	185	100.0		

4.6 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมากที่สุดเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และประชาชนสัมพันธ์ให้คนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สำหรับความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมากที่สุด จะเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ให้คนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสูงสุด รองลงมาได้แก่ การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และการติดตามความเคลื่อนไหวของข่าวสารทางการเมือง

ส่วนความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองปานกลาง จะมีการพูดคุยกับคนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สูงที่สุด รองลงมาคือไปฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่จัดขึ้นในพื้นที่อำเภอ และรับชมการอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่จัดขึ้นทางโทรทัศน์ ในขณะเดียวกัน จะให้ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองน้อย เกี่ยวกับการไปฟังอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่จัดขึ้นในจังหวัด สูงที่สุด รองลงมาได้แก่การนำข้อมูลที่ได้จากการฟังการอภิปรายหาเสียงมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และพูดคุยกับคนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่เคยให้ความสนใจเหตุการณ์ทางการเมืองเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หาเสียงในการเลือกตั้งสูงสุด รองลงมาได้แก่การช่วยเหลือผู้สมัครเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หาเสียงในการเลือกตั้งและไปฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่จัดขึ้นในจังหวัด

จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมากที่สุด และมาก จะเกี่ยวข้องกับออกไปแสดงพลังในการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งทั้งในส่วนของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในขณะเดียวกันไม่เคยให้ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองจะเกี่ยวข้องกับการเป็นหัวหน้าคะแนนให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการหมู่บ้านต่างตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะของพลเมืองผู้อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนจนถึงหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นที่จะต้องรักษาความชอบธรรมให้เกิดขึ้นในชุมชนโดยการตรวจสอบ สอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความสงบเรียบร้อย ไม่ชี้นำการเลือกตั้งโดยปล่อยให้ประชาชนใช้สิทธิ์เลือกตั้งอย่างเสรีในการเลือกตัวแทนของเขาเข้าไปเป็นตัวแทนในสภา และไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์โดยการเป็นหัวหน้าคะแนนให้กับบุคคลที่ตนเองพึงพอใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความสนใจใน
เหตุการณ์ทางด้านการเมือง

เหตุการณ์ทางด้านการเมือง	ความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมือง					\bar{X}
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	
1. ติดตามความเคลื่อนไหวของ ข่าวสารด้านการเมือง	11.4 (21)	25.6 (66)	50.8 (94)	2.1 (4)	-	30.56 2
2. ไปฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อ การเลือกตั้ง ส.ส. ที่จัดขึ้นใน จังหวัด	2.2 (4)	9.2 (17)	390.5 (73)	38.9 (72)	10.2 (19)	20.54 1
3. ฟังการอภิปรายเพื่อการเลือกตั้ง ส.ส. ที่จัดขึ้นทางโทรทัศน์	7.0 (13)	24.9 (46)	55.2 (102)	12.4 (23)	0.5 (1)	3.254
4. ไปฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อ การเลือกตั้ง ส.ส. ที่จัดขึ้นในพื้นที่ อำเภอ	4.3 (8)	13.0 (24)	55.7 (103)	21.6 (40)	5.4 (10)	2.892
5. นำข้อมูลที่ได้จากการฟังการ อภิปรายหาเสียงมาใช้ในการตัด สินใจเพื่อการเลือกตั้ง ส.ส.	9.7 (18)	22.7 (42)	31.4 (58)	27.0 (50)	9.2 (17)	2.968
6. ช่วยผู้สมัคร ส.ส. หาเสียงใน การเลือกตั้ง	0.5 (1)	1.6 (3)	4.9 (9)	8.1 (15)	84.9 (157)	1.249
7. พูดคุยกับคนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยว กับการทำงานของรัฐบาล	1.6 (3)	90.5 (36)	51.9 (96)	260.5 (49)	0.5 (1)	2.951

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความสนใจใน
เหตุการณ์ทางด้านการเมือง (ต่อ)

เหตุการณ์ทางด้านการเมือง	ความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมือง					\bar{X}
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	
8. ช่วยผู้สมัครเป็นสมาชิก อบต. หาเสียงในการเลือกตั้ง	0.5 (1)	1.1 (2)	60.5 (12)	11.4 (21)	800.5 (149)	1.297
9. ประชาสัมพันธ์ให้คนไปใช้ สิทธิในการเลือกตั้ง	32.4 (60)	38.4 (71)	27.0 (50)	2.2 (4)	-	4.011
10. พูดคุยกับคนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยว กับการทำงานของ อบต.	3.7 (7)	260.5 (49)	590.5 (110)	10.3 (19)	-	3.238
11. ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส.ส.	61.6 (114)	260.5 (49)	10.3 (19)	1.6 (3)	-	4.181
12. ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สมาชิก อบต.	54.6 (101)	30.8 (57)	14.1 (26)	0.5 (1)	-	4.395

จากการวิเคราะห์เกณฑ์การวัดระดับความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมืองซึ่งประกอบ
ด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ พบว่าได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 36.838 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) เท่ากับ 5.410 แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความสนใจในเหตุการณ์
ทางด้านการเมืองโดยภาพรวมในระดับปานกลาง สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 84.9 รองลงมาคือให้
ความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมืองมาก คิดเป็นร้อยละ 10.3 และให้ความสนใจในเหตุ
การณ์ทางด้านการเมืองน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.9 ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความสนใจ
ในเหตุการณ์ทางด้านการเมือง

กลุ่มคะแนนระดับความสนใจในเหตุการณ์ ทางด้านการเมือง	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.
ระดับความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมืองน้อย	9	4.8	36.83	5.410
ระดับความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมืองปานกลาง	157	84.9	8	
ระดับความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมืองมาก	19	10.3		
รวม	185	100.0		

4.7 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานได้ดีในด้านปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายสูงสุด รองลงมาคือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ ทางบก ตลอดจนรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางบก และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และด้านคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ด้วยกันองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ปฏิบัติงานได้ไม่ดีเท่าไรแต่เชื่อว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ในด้านจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร สูงที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคนพิการ และในด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมถึงการป้องกันและระงับโรคติดต่อ

สำหรับงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เคยทำแต่เชื่อว่าจะทำได้ดี น่าจะเกี่ยวข้องกับด้านการจัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ จัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การขอให้การไฟฟ้ามาดำเนินการให้จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล และจัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม ในขณะเดียวกันยังมีงานอีกหลายประการที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เคยทำและคิดว่าทำไม่ได้

ตามความรู้สึกรู้สึกของคณะกรรมการหมู่บ้านที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ เช่น ตลาดสด ปืมน้ำมัน จัดให้มีตลาด ทำเทียบเรือ และทำข้าม ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย และการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินงานแล้วแต่ทำได้ไม่ดีนั้น จะเกี่ยวข้องกับการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรและการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว ดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

การดำเนินงานของ อบต.	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.					\bar{X}
	ทำได้ดี	ทำได้ไม่ดีนักแต่อาจปรับปรุงให้ดีขึ้นได้	ยังไม่เคยทำแต่คิดว่าทำได้ดี	ทำได้ไม่ดีนักและคิดว่าทำไม่ได้ดี	ยังไม่เคยทำและคิดว่าทำไม่ได้ดี	
1. จัดให้มีและบำรุงรักษา ทางน้ำ ทางบก	33.0 (61)	66.5 (123)	0.5 (1)	-	-	4.324
2. รักษาความสะอาดของ ถนน ทางน้ำ ทางบกและที่ สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูล ฝอยและสิ่งปฏิกูล	33.0 (61)	64.9 (120)	0.5 (1)	1.6 (3)	-	4.292
3. ป้องกันโรคและระงับ โรคติดต่อ	9.7 (18)	82.2 (152)	1.1 (2)	7.0 (13)	-	3.946

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ต่อ)

การดำเนินงานของ อบต.	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.					\bar{X}
	ทำได้ดี	ทำได้ไม่ดี นักแต่อาจ ปรับปรุง ให้ดีขึ้นได้	ยังไม่เคย ทำแต่คิด ว่าทำได้ ดี	ทำได้ไม่ดี นักและ คิดว่าทำ ไม่ได้ดี	ยังไม่เคย ทำและ คิดว่าทำ ไม่ได้ไม่ดี	
4. ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย	5.4 (10)	83.3 (154)	0.5 (1)	10.8 (20)	-	3.832
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	13.6 (25)	800.5 (149)	1.6 (3)	3.8 (7)	0.5 (1)	4.027
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและ คนพิการ	3.8 (7)	87.1 (161)	1.6 (3)	7.0 (13)	0.5 (1)	3.865
7. คุ้มครอง ดูแล และ บำรุงรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	31.4 (58)	660.5 (123)	0.5 (1)	0.5 (1)	1.1 (2)	4.265
8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ ทางราชการมอบหมาย	77.4 (143)	21.6 (40)	-	0.5 (1)	0.5 (1)	4.746
9. จัดให้มีน้ำเพื่อการ อุปโภค บริโภคและการ เกษตร	6.4 (12)	88.2 (163)	3.2 (6)	1.1 (2)	1.1 (2)	3.995
10. จัดให้มีและบำรุงการ ไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดย วิธีอื่นที่ไม่ใช่การขอให้ การไฟฟ้ามาดำเนินการให้	1.1 (2)	2.2 (4)	95.1 (176)	-	1.6 (3)	3.011

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ต่อ)

การดำเนินงานของ อบต.	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.					\bar{X}
	ทำได้ดี	ทำได้ไม่ดีนักแต่อาจปรับปรุงให้ดีขึ้นได้	ยังไม่เคยทำแต่คิดว่าทำได้	ทำได้ไม่ดีนักและคิดว่าทำไม่ได้ดี	ยังไม่เคยทำและคิดว่าทำไม่ได้	
11. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ	0.5 (1)	4.3 (8)	91.4 (169)	2.2 (4)	1.6 (3)	3.011
12. จัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ	0.5 (1)	1.1 (2)	96.8 (179)	1.1 (2)	0.5 (1)	3.000
13. จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์	-	3.8 (7)	88.1 (163)	7.6 (14)	0.5 (1)	2.951
14. ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว	-	7.6 (14)	70.8 (131)	21.1 (39)	0.5 (1)	2.854
15. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร	0.5 (1)	51.9 (96)	23.8 (44)	23.3 (43)	0.5 (1)	3.286
16. คุ้มครอง ดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	25.9 (48)	69.3 (128)	4.3 (8)	-	0.5 (1)	4.200

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ต่อ)

การดำเนินงานของ อบต.	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.					\bar{X}
	ทำได้ดี	ทำได้ไม่ดีนักแต่อาจปรับปรุงให้ดีขึ้นได้	ยังไม่เคยทำแต่คิดว่าทำได้ดี	ทำได้ไม่ดีนักและคิดว่าทำไม่ได้ดี	ยังไม่เคยทำและคิดว่าทำไม่ได้ไม่ดี	
17. จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล	-	-	88.1 (163)	0.5 (1)	11.4 (21)	2.768
18. จัดให้มีตลาด ทำเทียบเรือ และทำข้าม	-	-	88.1 (163)	-	11.9 (22)	2.762
19. ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ เช่น ตลาดสด ปั่นน้ำมัน	1.1 (2)	-	87.0 (161)	-	11.9 (22)	2.784

สำหรับการวิเคราะห์เกณฑ์การวัดระดับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 67.903 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 4.653 แสดงให้เห็นว่ากรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.6 รองลงมาเห็นว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 38.4 ดังรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

กลุ่มคะแนนร้อยละความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.
ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. น้อย	-	-	67.903	4.653
ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. ปานกลาง	114	61.6		
ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. มาก	71	38.4		
รวม	185	100.0		

4.8 สรุปภาพรวมความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในแต่ละด้าน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมในแต่ละด้านพบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับสูงที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 2.730 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.481 รองลงมาคือ ด้านความคาดหวังผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 2.643 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.480 และด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 2.384 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .488 ดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สรุปภาพรวมความคิดเห็นของคณะกรรมการในแต่ละด้าน

ภาพรวมในแต่ละด้าน	ความคิดเห็น			\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
1. ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร	4.3	84.9	10.8	2.065	0.385	ปานกลาง
2. ด้านความคาดหวังผลประโยชน์	(8)	(157)	(20)			
3. ด้านความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต.	-	35.7	64.3	2.643	0.480	มาก
		(66)	(119)			
4. ด้านความสนใจในเหตุการณ์ทางด้านการเมือง	1.6	23.8	74.6	2.730	0.481	มาก
	(3)	(44)	(138)			
5. ด้านการดำเนินงานของ อบต. ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	4.9	84.8	10.3	2.054	0.386	ปานกลาง
	(9)	(157)	(19)			
	-	61.6	38.4	2.384	0.488	มาก
		(114)	(71)			

4.9 การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One - Way Analysis of Variance)

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ข้อ ที่จะต้องทำการทดสอบ ซึ่งจะทดสอบเรียงลำดับดังนี้

4.9.1 สมมติฐานที่ 1 : คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

ตารางที่ 13 แสดงความแตกต่างในเรื่องอายุกับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. อันเนื่องมาจากความแปรปรวนของ อายุ	DF.	SS	MS.	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	1.6700	0.8350	3.6113	0.0290
ภายในกลุ่ม	183	42.0814	0.2312		
คลาดเคลื่อน	-	-	-		
รวม	185	43.7514			

จากตารางที่ 13 แสดงความแตกต่างในเรื่องอายุของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 3.6113 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.0290 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อใช้วิธี SCHEFFE เพื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่ม สามารถแสดงผลได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงผลการทดสอบ Multiple Comparison test โดยใช้วิธี SCHEFFE เพื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปร

ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.	อายุ		
	(1)	(2)	(3)
อายุ			
(1) ต่ำกว่า 41 ปี			*
(2) 41 ปี - 50 ปี			
(3) มากกว่า 50 ปี			

* = กลุ่มตัวแปรที่มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 14 แสดงผลการทดสอบ Multiple Comparison test โดยใช้วิธี SCHEFFE เพื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปรว่า มีกลุ่มตัวแปรคู่ใดบ้างที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันกับคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่ำกว่า 41 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.9.2 สมมติฐานที่ 2 : คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงความแตกต่างในเรื่องระดับการศึกษากับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต. อันเนื่องมาจากความแปรปรวนของระดับการศึกษา	N	\bar{X}	S.D.	F	P
ระหว่างกลุ่ม	3	0.2428	0.0809	0.3367	0.7988
ภายในกลุ่ม	182	43.5085	0.2404		
คลาดเคลื่อน	-	-	-		
รวม	185	2.3838	0.4876		

จากตารางที่ 15 แสดงความแตกต่างในเรื่องระดับการศึกษากับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.3367 ให้ค่า P-Value เท่ากับ 0.7988 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

4.10 การทดสอบสมมติฐานโดย t – test

สำหรับการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t – test มี 1 ข้อ คือ

4.10.1 สมมติฐานที่ 3 : คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

ตารางที่ 16 แสดงความแตกต่างในเรื่องการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านกับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

การดำรงตำแหน่งในกรรมการหมู่บ้าน	N	\bar{X}	S.D.	T	P
กรรมการ โดยตำแหน่ง (ผู้ใหญ่บ้าน)	37	2.4324	0.502	0.66	0.510
กรรมการ โดยการเลือกตั้ง (ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ)	148	2.3716	0.485		

จากตารางที่ 16 แสดงความแตกต่างในเรื่องการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านกับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ค่า T ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.66 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.510 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

4.11 การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 5 ประการ ซึ่งจะทำการทดสอบเรียงลำดับ ดังนี้

4.11.1 สมมติฐานที่ 4 : ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตัวแปร	N	\bar{X}	S.D.	correlation	P
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการหมู่บ้านความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานของอบต.	185	1.4432	0.6743	-0.0078	0.916

จากตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ -0.0078 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.916 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.11.2 สมมติฐานที่ 5 : การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตัวแปร	N	\bar{X}	S.D.	Correlation	P
การได้รับข้อมูลข่าวสารของ คณะกรรมการหมู่บ้าน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ของ อบต.	185	2.0649	0.3846	0.1273	0.084

จากตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสาร ของคณะกรรมการหมู่บ้าน กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1273 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.084 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

4.11.3 สมมติฐานที่ 6 : ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์กับความเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตัวแปร	N	\bar{X}	S.D.	correlation	P
ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้าน	185	2.6432	0.4803	0.1237	0.094
ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.	185	2.3838	0.4876		

จากตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1237 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.094 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

4.11.4 สมมติฐานที่ 7 : ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตัวแปร	N	\bar{X}	S.D.	correlation	P
ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต. ของคณะกรรมการ	185	2.7297	0.4805	0.1899	0.010
ความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ของ อบต.	185	2.3838	0.4876		

จากตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้าน กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1899 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.010 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง

4.11.5 สมมติฐานที่ 8 : ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองกับความเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตัวแปร	N	\bar{X}	S.D.	correlation	P
ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้าน	185	2.0541	0.3863	0.1778	0.015
ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ อบต.	185	2.3838	0.4876		

จากตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1778 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.015 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมากจะมีความเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง

4.12 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	F	T	Correlation	P
1. คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.6113	-	-	0.0290
2. คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน	0.3367	-	-	0.7988
3. คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน	-	0.66	-	0.510
4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	-	-	-0.0078	0.916
5. การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	-	-	0.1273	0.084
6. ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	-	-	0.1237	0.094

ตารางที่ 22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐานที่	F	T	Correlation	P
7. ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	-	-	0.1899	0.010
8. ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	-	-	0.1778	0.015

จากตารางที่ 22 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 8 ข้อ โดยจากการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ และทดสอบสมมติฐานด้านสถิติโดยใช้ค่า f -test, t -test และ Correlation ปรากฏว่าเป็นการยอมรับสมมติฐาน 3 ข้อ และไม่ยอมรับสมมติฐาน 5 ข้อ ดังนี้

4.12.1 สมมติฐานที่ 1 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.12.2 สมมติฐานที่ 2 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.12.3 สมมติฐานที่ 3 คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.12.4 สมมติฐานที่ 4 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.12.5 สมมติฐานที่ 5 การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.12.6 สมมติฐานที่ 6 ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.12.7 สมมติฐานที่ 7 ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.12.8 สมมติฐานที่ 8 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาคำความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรีในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 สรุปผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กรรมการหมู่บ้านในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งสิ้นจำนวน 37 แห่ง ในแต่ละแห่งจะเลือกกลุ่มตัวอย่าง 5 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน และกรรมการหมู่บ้านอีก 4 คน ซึ่งเลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) จากประชาชนฝ่ายต่าง ๆ รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 185 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกรรมการหมู่บ้านในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 20 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9176

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 15 วัน ได้แบบสอบถาม 190 ฉบับ และได้คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้ 185 ฉบับ ครบถ้วนตามต้องการ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ซึ่งผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กรรมการหมู่บ้านในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งสิ้นจำนวน 37 แห่ง ในแต่ละแห่งจะเลือกกลุ่มตัวอย่าง 5 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน และกรรมการหมู่บ้านอีก 4 คน ซึ่งเลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) จากประชาชนฝ่ายต่าง ๆ รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 185 คน

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 65.4 มีอายุระหว่าง 41 ปี - 50 ปี ร้อยละ 39.5 และมีสถานภาพการสมรสแต่งงานแล้ว ร้อยละ 88.6 นอกจากนี้ยังพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ป. 4 - ป. 6 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 63.2 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 58.9 มีรายได้เฉลี่ย 20,001 บาทขึ้นไป สำหรับประเภทของการเป็นกรรมการหมู่บ้านพบว่า ส่วนใหญ่เป็นกรรมการโดยการเลือกตั้ง ร้อยละ 80.0 และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน 5 ปี ร้อยละ 30.3

5.1.2 ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี

5.1.2.1 การได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร จากการศึกษพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 21.443 โดยได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทดังนี้ จากหนังสือพิมพ์ปานกลาง ร้อยละ 45.4 จากเอกสารหรือวารสารน้อย ร้อยละ 53.7 จากหนังสือ/เอกสารการรายงานน้อย ร้อยละ 47.0 ในขณะที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุมาก ร้อยละ 38.4 และสื่อโทรทัศน์มาก ร้อยละ 45.9 สำหรับป้ายโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารปานกลาง ร้อยละ 58.9 และได้รับข้อมูลข่าวสารจากการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้านปานกลาง ร้อยละ 71.4

5.1.2.2 ด้านความคาดหวังผลประโยชน์

ความคาดหวังผลประโยชน์ จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 78.276 โดยมีความคาดหวังมากที่สุดเกี่ยวกับการที่ประชาชนในตำบล จะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง มีการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการคมนาคมจะได้รับการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ความคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยจะเกี่ยวข้องกับการจัดระบบการติดตามประเมินผลโครงการที่ถูกต้อง โปร่งใส เขาชนจะมีความรู้ในเรื่องการป้องกันยาเสพติด ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแก้ไขปัญหาของตนเองมากขึ้น และมีการป้องกันสาธารณสุขในตำบลหมู่บ้าน

5.1.2.3 ด้านความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.200 โดยเข้าใจว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลเป็นสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนมีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านก่อนจะกำหนดโครงการพัฒนา และเมื่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้วก็ไม่จำเป็นต้องสำรวจข้อมูลต่างๆ เช่น จปฐ. กชช. 2 ค ให้กับทางราชการอีกต่อไป ในขณะที่เดียวกันเห็นว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ถูกต้องในเรื่องที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่างๆ ด้วยตนเอง แม้ทางราชการไม่เข้าไปกำกับ ดูแล คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่ก็สามารถดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ได้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน และไม่ถูกต้องนักหากองค์การบริหารส่วนตำบลจะออกข้อบังคับตำบลโดยกำหนดบทลงโทษปรับได้ไม่เกิน 500 บาท

5.1.2.4 ด้านความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมือง

ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านมีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.838 โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับ

กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สูงที่สุด รองลงมาคือการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และประชาสัมพันธ์ให้คนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่เคยให้ความสนใจเหตุการณ์ทางด้านการเมืองเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หาเสียงในการเลือกตั้งสูงสุด รองลงมาคือ การช่วยเหลือผู้สมัครเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หาเสียงในการเลือกตั้ง และไปฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่จัดขึ้นในจังหวัด

5.1.2.5 ด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานได้ดีในด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายสูงสุด รองลงมาคือ จัดให้และบำรุงรักษาทางน้ำ ทางบก ตลอดจนรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางบก และที่สาธารณะรวมถึงการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และด้านคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานได้ไม่ดีเท่าไรแต่เชื่อว่าจะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ในด้านจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตรสูงสุด รองลงมาคือ ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคนพิการ และในด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการป้องกันและระงับโรคติดต่อ สำหรับงานที่ยังไม่เคยทำแต่เชื่อว่าจะทำได้ดีน่าจะเกี่ยวข้องกับด้านการจัดให้และบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ ด้านการจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การขอให้การไฟฟ้ามาดำเนินการให้ จัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ และจัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์ ในขณะที่เดียวกันยังมีงานอีกหลายประการที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เคยทำและคิดว่าทำไม่ได้ ได้แก่ การดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ เช่น ตลาดสด ป้อน้ำมัน การจัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม และการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.1.3 ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

5.1.3.1 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

ความแตกต่างในเรื่องระดับการศึกษากับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

5.1.3.2 คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

ความแตกต่างในเรื่องการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านกับความแตกต่างในความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

5.1.3.3 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.1.3.4 การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับ ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสาร ของคณะกรรมการหมู่บ้าน กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.1.3.5 ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

5.1.3.6 ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้าน กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง

5.1.3.7 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.2.1 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 39.5 มีอายุระหว่าง 41 ปี – 50 ปี และค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 3.6113 ให้ค่า P – Value เท่ากับ 0.0290 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันและแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อทำการทดสอบด้วย Multiple Comparison test โดยใช้วิธี SCHEFFE เพื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุว่ามีกลุ่มอายุใดบ้างที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ปรากฏว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันกับคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอายุต่ำกว่า 41 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ซึ่งผลการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 ของศรีสมบุรณ์ เข้มกมล (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ข้าราชการที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการ

บริหารงานของสภาตำบลแตกต่างกัน และข้าราชการที่มีอายุมากจะมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลมากกว่าข้าราชการที่อายุน้อยกว่าการศึกษาของ วิเชียร พุฒิวินัย (2539 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ข้าราชการที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันและการศึกษาของ อมรฤทธิ มะอาจเลิศ (2541 : บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า ความแตกต่างของอายุมีผลต่อความคิดเห็นต่อการให้บริการด้านประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสถานีตำรวจต่างกัน

5.2.2 คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า กรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 63.2 มีการศึกษาสูงสุดระดับ ป.4 - ป.6 หรือเทียบเท่าและผลการทดสอบค่า F ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.3367 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.7985 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน และแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 ของศรีสมบุญรณ์ เข้มกมล (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลไม่แตกต่างกันการศึกษาของมานพ วีระราชากุล (2538: บทคัดย่อ) เรื่อง ความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบลการศึกษาของ จุริพร อึ้งเจริญวัฒนา (2524 : บทคัดย่อ) เรื่องความรู้และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า สมาชิกสหกรณ์ที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีทัศนคติต่อสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน การศึกษาของ นเรศ วงศ์สวัสดิ์ (2523 : บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบทที่พบว่า ระดับการศึกษาของผู้นำในชนบท การศึกษาของ จุฑาทิพย์ สมปราชญานันท์ (2540 : 145) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจนจังหวัดอุดรธานี

ที่พบว่า กรรมการหมู่บ้านที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีทัศนคติในการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนไม่แตกต่างกัน และการศึกษาของ วิเชียร พุฒิวิญญู (2539 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่พบว่า ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

5.2.3 คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า กรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 80.0 เป็นกรรมการโดยการเลือกตั้ง และผลการทดสอบค่า + ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.66 ให้ค่า P-Value เท่ากับ 0.510 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้และแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

ซึ่งผลการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาของ โกศน วงศ์อนันต์นันท์ (2539 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดจันทบุรีพบว่า การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นกับองค์ประกอบของการบริหารงาน และลำดับขั้นตอนของการบริหารงาน การศึกษาของ วิเชียร พุฒิวิญญู (2539 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ข้าราชการที่มีตำแหน่งต่างกันและลักษณะงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน การศึกษาของ กำจัด สินธุชัย (2539 : บทคัดย่อ) เรื่องความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล พบว่า การดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการหมู่บ้านที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคลไม่แตกต่างกันและการศึกษาของ ศรีสมบุญ คุ้มกมล (2538 : บทคัดย่อ) เรื่องความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 พบว่า ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบลภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 ไม่แตกต่างกัน

5.2.4 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความ คิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า กรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 66.0 มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1 ปี-5 ปี รองลงมาร้อยละ 23.8 เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง 6 ปี-10 ปี ส่วนร้อยละ 8.1 เป็นผู้ดำรง ตำแหน่ง 11 ปี-15 ปี และร้อยละ 2.1 เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง 15 ปีขึ้นไป และผลจากการ ทดสอบค่า Correlation ที่คำนวณได้เท่ากับ -0.0078 ให้ค่า P-Value เท่ากับ 0.916 ซึ่งสูงกว่า คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้และแสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาการสำรวจตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับความ คิดเห็นต่อการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ซึ่งผลการศึกษาที่พบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เลิศ สมุทวงศ์ วิริยะ (2538 : บทคัดย่อ) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการประสานงานของคณะกรรมการสภาตำบลที่พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสภาตำบล ไม่มีความสัมพันธ์ต่อขีดความ สามารถในการประสานงานของคณะกรรมการสภาตำบล การศึกษาของ วุฒิกุล ภูซังค์ (2538:บท คัดย่อ) เรื่องความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนของคณะกรรมการสภาตำบลพบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสภาตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความ ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนของคณะกรรมการสภาตำบลการศึกษาของ สมบูรณ์ สอน ประภา (2537 : บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะ กรรมการสภาตำบลพบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบลไม่ว่าจะมาก หรือน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล การ ศึกษาของ จุฑาทิพย์ สมปราชญ์นันท์ (2540 : 14 ก) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของ กรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนจังหวัดอุดรธานี พบว่า ระยะ เวลาดำรงตำแหน่งของกรรมการหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการดำเนินงานโครงการ แก้ไขปัญหาคความยากจนและการศึกษาของ มงคล ชาวเรือ (2525 : 59-60) เรื่องความคิดเห็นของ ประชาชนสภาตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่องานในโครงการสร้างงานในชนบท พ.ศ. 2524 ที่ พบว่า ประชาชนสภาตำบลที่มีความแตกต่างกันในด้านระยะเวลาดำรงตำแหน่งมีความคิดเห็นต่อ โครงการสร้างงานในชนบทปี 2524 ไม่แตกต่างกัน

5.2.5 การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า กรรมการหมู่บ้านสวนใหญ่ร้อยละ 84.9 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจาก 7 แหล่ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสารหรือเอกสาร หนังสือ/เอกสารการรายงาน วิทยู โทรทัศน์ ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์ การพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ อบต. บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน ฯลฯ รวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่า โทรทัศน์เป็นแหล่งที่กรรมการหมู่บ้าน ได้รับข้อมูลข่าวสารมากกว่าแหล่งอื่น ๆ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1273 ให้ค่า P-Value เท่ากับ 0.084 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และแสดงให้เห็นว่าการได้รับข้อมูลข่าวสาร ของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ เลิศ สมุทวงศ์วิริยะ (2528 : บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการประสานงานของ คณะกรรมการสภาตำบลที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวสารของคณะกรรมการสภาตำบล ไม่มีความสัมพันธ์ต่อขีดความสามารถในการประสานงานของคณะกรรมการสภาตำบล

5.2.6 ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดร้อยละ 33.1 เกี่ยวกับการที่ประชาชนในตำบล จะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง รองลงมาร้อยละ 31.4 มีความคาดหวังเกี่ยวกับการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และโดยภาพรวมคณะกรรมการหมู่บ้านมีความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมาที่มีความคาดหวังต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.7 ซึ่งเป็นการยืนยันได้อย่างดีว่า ระยะเวลาหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.

2537 แล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ อันส่งผลต่อประโยชน์ที่ประชาชนภายในท้องถิ่นพึงได้รับจากบริการของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้นทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1237 ให้ค่า P-Value เท่ากับ 0.094 ซึ่งสูงกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังผลประโยชน์ของคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุจินต์ ดาววีระกุล (2527 : บทคัดย่อ) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่าความคาดหวังต่อรางวัลการประกวดหมู่บ้านไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน

5.2.7 ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 88.1 มีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล เป็นสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้องทั้งข้อความสูงที่สุด และโดยภาพรวมคณะกรรมการหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมากที่สุดคิดเป็นระยะ 74.6 รองลงมา มีความเข้าใจในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 23.8 และมีความเข้าใจในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.6 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดี

การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะกรรมการหมู่บ้าน กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ผลการทดสอบค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1899 ให้ค่า P-Value เท่ากับ 0.010 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของคณะ

กรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียว กล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง

ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ สอนประภา (2537 : บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติต่องานของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่า ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกองวิจัยและประเมินผลกรมการพัฒนาชุมชน (2528 : 10) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตประสบความสำเร็จคือ การที่สมาชิกมีความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มดี ผลการศึกษาของ สมนึก ปัญญาสิงห์ (2524 : 6) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตกรุงเทพมหานครพบว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีความเข้าใจ ในหลักการของกลุ่มและวิธีดำเนินการจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคณะกรรมการที่ไม่มีความเข้าใจในหลักการของกลุ่ม และผลการศึกษาของ รัตนะทองงาม (2537 : บทคัดย่อ) เรื่องความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่นและสภาตำบล และทัศนคติทางการเมืองของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลที่มีระดับความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่นและสภาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบลสูง แสดงว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่นและสภาตำบลของคณะกรรมการสภาตำบลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

5.2.8 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 61.6 มีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมากที่สุดเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส) รองลงมาร้อยละ 54.6 ได้แก่ การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ส่วนเหตุการณ์ทางการเมืองที่คณะกรรมการหมู่บ้านไม่เคยให้ความสนใจ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส) หาเสียงในการเลือกตั้ง และการช่วยเหลือ

สมัครเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หาเสียงในการเลือกตั้งและไปฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่จัดขึ้นในจังหวัด

จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมากที่สุดและมากจะเกี่ยวข้องกับการออกไปแสดงพลังในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งในส่วนของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส) และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการหมู่บ้านต่างตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองผู้อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นที่จะต้องรักษาความชอบธรรมให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยการตรวจสอบ สอดส่อง ดูแล การเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความสงบเรียบร้อย ไม่ชี้นำทางการเมืองปล่อยให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างเสรีในการเลือกตัวแทนของเขาเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนในสภา และไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ โดยการเป็นหัวคะแนนให้กับบุคคลที่ตนเองพึงพอใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน

และผลจากการทดสอบค่า Correlation ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.1728 ให้ค่า P - Value เท่ากับ 0.015 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติทั้งระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันสมมติฐานและแสดงให้เห็นว่าความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมืองมาก จะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูง

5.3 สรุปปัญหา และอุปสรรค

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามกับคณะกรรมการหมู่บ้านในพื้นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 37 องค์การบริหารส่วนตำบล 185 คน ซึ่งได้ให้ความคิดเห็นในด้านเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ดังนี้

5.3.1 ปัญหาของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.1.1 ด้านเกี่ยวกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน มีพื้นฐานระดับความรู้อยู่ในระดับต่ำ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ตลอดจนวิชาการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินของงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กระจุกตัวอยู่กับกลุ่มพรรคพวก เครือญาติ ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน โดยเฉพาะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี นอกจากนี้ ยังขาดการประสานงานที่ดีระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกันเอง และขาดการประสานงานกับประชาชน และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นในพื้นที่ อันนำมาซึ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน มีภารกิจในการประกอบอาชีพมาก ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายได้เต็มที่ และบางคนไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ไม่เข้าร่วมประชุม ขาดความเสียสละ ความรับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่บังเกิดผลดีเท่าที่ควร และบางครั้งการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

5.3.1.2 ด้านเกี่ยวกับงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง และจากการที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล บางครั้งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ตรงกับโครงการพัฒนาในพื้นที่

การได้รับอนุมัติเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความล่าช้า เช่น เงินอุดหนุน ไม่ทันต่อความเร่งด่วนของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นรายรับ รายจ่าย ขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังถูกเบียดบังไป ไม่ว่าจะเป็นโดยตรง หรือโดยอ้อมจากข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเอง เช่น การจัดทำโครงการต่าง ๆ การรับเหมาก่อสร้าง การจัดซื้อจัดจ้าง ค่าวัสดุอุปกรณ์ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง อันเป็นผลมาจากการทุจริต เป็นต้น

5.3.1.3 ด้านเกี่ยวกับการสาธารณสุขโลก

จากความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านพบว่า การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ ทางบก ตลอดจนรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางบก และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และด้านคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่เชื่อว่าจะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ยังเกี่ยวกับในด้านการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ และในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรแต่เชื่อว่าจะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้

5.3.1.4 ด้านเกี่ยวกับข้าราชการ

จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม ให้คำแนะนำ ปรึกษาต่างๆ แก่องค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร และไม่เอาใจใส่ในกิจการอันเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล และบางครั้งไม่ให้ความร่วมมือในกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล จนทำให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความล่าช้า ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม ให้คำแนะนำ ปรึกษาต่างๆ แก่องค์การบริหารส่วนตำบล จะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งค่อนข้างจำกัด ทำให้การเก็บรวบรวม

รวมข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ขาดความชัดเจน ไม่ต่อเนื่อง เมื่อมีการโยกย้าย หรือสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ และบางครั้งข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกั้องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมมือกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกลุ่ม ดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของทางราชการ อันนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การใช้อิทธิพลจากอำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ เป็นต้น

5.3.1.5 ด้านเกี่ยวกับประชาชน

ประชาชนบางกลุ่มไม่เห็นความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล จนนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาตำบล และประชาชนบางกลุ่มยังมีแนวความคิดว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเรื่องของผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเป็นเรื่องของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบล ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านของการพัฒนาในบางส่วน เนื่องจากเห็นว่าเป็นการกระทำการพัฒนาโครงการพัฒนาต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้แก่กลุ่มพรรคพวก เครือญาติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเอง และบางครั้งเห็นว่าประชาชนไม่สามารถได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่แท้จริงเกี่ยวกับงบประมาณด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนข่าวสารด้านอื่น ๆ อันเกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย

นอกจากนี้ ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือการเลือกตั้งภายในองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับการบริหารงานในส่วนของคณะกรรมการบริหารหรือในส่วนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนบางส่วนยังมีความคิดเห็นว่าเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร นั่นคือยังมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ พรรคพวก เครือญาติ และค่าตอบแทนที่จะได้รับมากกว่าประโยชน์ต่อส่วนรวม

5.3.1.6 ปัญหาอื่น ๆ

ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ การขาดแคลนพื้นที่ทำกินของราษฎรในพื้นที่ เนื่องจากความเจริญและการขยายตัวของเมืองเข้าไปยังพื้นที่ทำการเกษตร และสืบเนื่องจากปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาการขาดแคลนต้นทุนในการผลิต ทำให้ประชาชนคนหนุ่มสาวต้องเข้าสู่ระบบโรงงานอุตสาหกรรม จนเกิดความแปลกแยกในแนวความคิดทางการเมือง นั่นคือ คนหนุ่มสาวไม่ให้ความสนใจในด้านการพัฒนาในหมู่บ้านในตำบลเท่าที่ควร

5.3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยพบจากการศึกษาวิจัย

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 185 คน และจากการสังเกตของผู้วิจัย ตลอดจนจากการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางท่าน และกับกลุ่มประชาชนบางกลุ่ม ผู้วิจัยพบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ดังนี้

5.3.2.1 ปัญหาด้านสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนและเป็นส่วนใหญ่มีพื้นฐานระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนที่จะต้องดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหลักการบริหารงานสมัยใหม่ เช่น การดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางโครงการจำเป็นต้องอาศัยเทคนิค และหลักวิชาการที่ถูกต้อง พร้อมทั้งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งเมื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ความเข้าใจในส่วนนี้จึงทำให้การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

นอกจากนี้ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางท่าน ยังมีการใช้อิทธิพลท้องถิ่นในการตัดสินใจในการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความเสียสละเพื่อส่วนรวม ตลอดจนคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว ของพรรคพวก เครือญาติ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เป็นผลทำให้การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามโครงการต่าง ๆ ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการผูกขาด หรือกระจุกตัวอยู่กับเฉพาะกับพรรคพวก เครือญาติ หรือผู้ที่เป็นผู้ให้ผลประโยชน์ ขาดการแบ่งงานตามความรู้ความสามารถของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.2.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหาเกี่ยวกับด้านงบประมาณเป็นอย่างมาก เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นการได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลและเป็นจำนวนที่ไม่เพียงพอที่จะนำไปดำเนินกิจการตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ และรายได้ที่ได้รับมาจากส่วนอื่นก็ยังมีจำนวนไม่มากนัก และไม่มีความแน่นอน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตรกรรม มีรายได้ประจำค่อนข้างต่ำ ส่วนรายได้ที่ได้รับจากรัฐบาล เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่น มีจำนวนไม่มาก ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการเลี้ยงดูครอบครัวให้มีชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนขาดความพร้อม ขาดแรงจูงใจในการที่จะร่วมบริหารงาน ร่วมดำเนินกิจกรรมในงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ดีขึ้นเท่าที่ควร

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ยังประสบปัญหาความยากจน ขาดการศึกษา ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ และบทบาท อำนาจ หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความรู้ความเข้าใจในส่วนของการมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ประชาชนขาดความพร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.2.3 ปัญหาด้านการเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลมักไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ หรือการสนับสนุนจากสังคมมากเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นในระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น เช่น พรรคการเมือง กลุ่มทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เนื่องจากว่ากลุ่มทางสังคมมักไม่ค่อยเห็นความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร

ในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มักมีการใช้อิทธิพลท้องถิ่น และยังคงอยู่ในระบบอุปถัมภ์ บางครั้งมีการให้อามิสสินจ้าง รางวัล หรือสิ่งตอบแทนอื่น ประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

5.3.2.4 ปัญหาด้านการบริหารการดำเนินงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลมักจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการไม่มากนัก และมักจะล่าช้า ขาดความทันสมัย และสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนไม่มีความสนใจนำข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้ง หรือชี้แจงให้กับประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความเป็นอิสระอยู่ในระดับหนึ่ง เนื่องจากบางครั้งเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจชี้หน้า หรือองค์การบริหารส่วนตำบลเองยังต้องพึ่งพิงข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล และนอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเองยังถูกควบคุมและอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะกรมการปกครอง ยังเข้ามาเป็นผู้มีบทบาทควบคุม ดูแลอยู่ค่อนข้างเต็มรูปแบบ เช่น ด้านการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

การให้ความร่วมมือ สนับสนุน และการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานของทางราชการต่าง ๆ และภาคเอกชน ที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีไม่มากเท่าที่ควร และขาดความเป็นระบบ เนื่องจากว่าหน่วยงานทางราชการต่าง ๆ และภาคเอกชนมักมีความเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลเองยังขาดการประสานงานที่กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนอีกด้วย

ประชาชนขาดความสนใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือ สนับสนุนในการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากประชาชนในพื้นที่ยังอยู่ในวัฏจักรของความยากจนและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ได้รับทราบถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.4.1.1 เกี่ยวกับด้านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับในด้านของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดควรจะมาจากการเลือกตั้ง และมีอิสระในการบริหารงาน มีการเพิ่มบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในส่วน ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และในส่วน of คณะกรรมการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลจะต้องใช้หลักการประชาธิปไตย ไม่มีการแบ่งพรรคพวก กลุ่มเครือญาติและยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

ในการดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกขององค์การบริหาร ส่วนตำบล จะต้องยึดถือปัญหาและความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในการตัดสินใจที่จะ ดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ตำบล และจะต้องเรียงลำดับความสำคัญของ โครงการพัฒนาต่าง ๆ ตลอดจนมีการกระจายโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่ความรับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ควรกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อจักได้ เป็นการกระจายความเจริญให้ทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน ตำบลและเกิดความเป็นธรรม

นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้มากกว่าเดิม ทั้งในเรื่องของการบริหารงาน การบริหารงบประมาณ การจัดทำแผน งานโครงการต่าง ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของทางราชการควรให้ความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนารชนบทให้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้น

ประการสำคัญคือ สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน รวมตลอดถึงปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าพนักงานส่วนตำบลควรมีความตระหนักและให้ความร่วมมือกันในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล และควรแจ้งข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความโปร่งใส และให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ในส่วน of โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะกระทำในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ

5.4.1.2 เกี่ยวกับด้านงบประมาณ

คณะกรรมการหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

รัฐควรจัดสรรงบประมาณประจำปีให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างพอเพียง เพื่อให้การบริหารงานและการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องไม่ขาดตอน และเป็นไปตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดแผนงาน โครงการไว้ และในการอนุมัติงบประมาณควรเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ทันเวลาและไม่ล่าช้า เพื่อจักได้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารงานและการพัฒนาต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน ตำบล

รัฐควรให้อำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากงบประมาณประจำปีด้วยความเป็นอิสระ ไม่เข้าไปแทรกแซงโดยรัฐหรือข้าราชการประจำอื่น ๆ

นอกจากนี้ รัฐควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลในส่วน of เหตุอันเป็นกรณีเร่งด่วนฉุกเฉิน เช่นการเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง อัคคีภัย เป็นต้น

5.4.1.3 เกี่ยวกับด้านสิ่งสาธารณูปโภค

คณะกรรมการหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งสาธารณูปโภคสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

เกี่ยวกับน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการขุดเจาะบ่อบาดาล สระหรือบ่อเก็บกักน้ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการสร้างประปาประจำตำบล เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคได้อย่างเพียงพอ และควรมีการประสานงานกับหน่วยงานของกรมชลประทานเพื่อท่อน้ำให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ในการเกษตรกรรมได้อย่างเพียงพอ

เกี่ยวกับทางสัญจร ถนน สะพาน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีโครงการจัดซ่อมแซมบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี มีความสะอาด เพื่อเป็นการยังประโยชน์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้สัญจรและเป็นเส้นทางในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกไปสู่ตลาดภายนอกได้ดียิ่งขึ้น โดยรัฐบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้เพิ่มเติมให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อจัดได้ดำเนินการซ่อมแซม บำรุงรักษาเป็นการเร่งด่วน

5.4.1.4 เกี่ยวกับด้านข้าราชการ

คณะกรรมการหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านข้าราชการในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

ข้าราชการควรเปิด โอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้บริหารงานกันเองอย่างเป็นอิสระ ไม่ควรเข้าไปก้าวก่ายหรือครอบงำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน และข้าราชการควรเป็นเพียงผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ประสานงาน และสนับสนุนในทางด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกิจการโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะด้าน

ข้าราชการควรมีความสนใจ เอาใจใส่ต่อกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนควรหมั่นตรวจตรา ให้คำปรึกษา เยี่ยมเยือนองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นประจำ สม่ำเสมอ

5.4.1.5 เกี่ยวกับด้านประชาชน

คณะกรรมการหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านประชาชน ดังนี้

ประชาชนในพื้นที่ควรให้ความร่วมมือแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ควรติดตามข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทราบ ตลอดจนควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ตำบล ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการในพื้นที่

ในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนในพื้นที่ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยควรเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อจักได้เข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารงานและดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ตำบล มากกว่าที่จะเห็นแก่พวกพ้อง เครือญาติ หรือประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

5.4.1.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คณะกรรมการหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ดังนี้

รัฐบาลควรมีการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น พื้นที่เพื่อการทำการเกษตรกรรม เพราะเหตุอันเนื่องมาจากผลของการกระจายความเจริญ และภาวะความทันสมัยได้ซึมแทรกเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล เป็นผลให้ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล พากันขายที่ดินอันเป็นที่ดินทำกินสำหรับการเกษตรให้กลายเป็นแหล่งของหมู่บ้านจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงทำให้ขาดแคลนพื้นที่สำหรับทำมาหาเลี้ยงชีพทางด้านเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมแต่ก่อนมา นอกจากนี้รัฐบาลหรือหน่วยงานภาคเอกชนอื่น ๆ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างงานและเสริมรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อีกทางหนึ่งด้วย

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น และจากสภาพความเป็นจริง องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกัน บางองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการบริหารงานในการดำเนินกิจการต่าง ๆ อันเป็นหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการ และในบางองค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะดำเนินกิจการให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติสภาพำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

5.4.2 การจัดการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

โดยรัฐบาลควรมีการจัดการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และควรจัดการฝึกอบรมให้แก่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ด้วย ซึ่งอาจจะเป็นการฝึกอบรมทั้งระยะสั้น ระยะยาว ในการจัดฝึกอบรมนั้นควรจะต้องมีความต่อเนื่องของเนื้อหา และควรมีการเพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้รัฐบาลควรมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมในด้านหลักการบริหาร เทคนิควิธีการสมัยใหม่ เช่น หลักการวางแผน การจัดการ การบริหารการพัฒนา การควบคุม และการประเมินผล เป็นต้น และในการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตร แต่ละรุ่น ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ได้มีความเสียสละ มีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ในการจัดการฝึกอบรมของภาครัฐ โดยเฉพาะกรมการปกครอง ควรจะได้มีการประสานงานกับหน่วยงานของทางภาคราชการอื่น ๆ รวมถึงภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะให้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบลอันเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะความสามารถมากยิ่งขึ้น เมื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลรวมถึงเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนมีทักษะความสามารถแล้วจักได้มีจิตสำนึกในทางที่ดีขึ้น อันจะทำให้การบริหารงานดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ประสบความสำเร็จ สามารถสนองต่อ

ความต้องการของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อันจักนำไปสู่การพัฒนาให้หมู่บ้าน ตำบลในพื้นที่ที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีการพัฒนาและมีความเจริญไปในทิศทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับต่อไป

5.4.2.1 ด้านงบประมาณ

แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รับการยกฐานะขึ้นมาจากสภาตำบลและเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีความสามารถในการดำเนินการจัดทำนิติกรรมต่าง ๆ หรือสามารถก่อนิติสัมพันธ์กับบุคคล นิติบุคคล ได้ด้วยตนเองแล้วก็ตาม แต่บทบาท อำนาจ และหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดไว้ นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังคงกำกับ ควบคุม ดูแลจากรัฐบาล โดยเฉพาะกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย อันเป็นผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความเป็นอิสระที่แท้จริง อีกทั้งในเรื่องการงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีต่าง ๆ ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต ค่าปรับ ตลอดจนการบริหารงานจากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการจัดทำโครงการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บได้เองนั้นส่วนใหญ่จะมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดทำงบการพัฒนา และยังคงจัดสรรให้เป็นงบบริหารเป็นค่าตอบแทน เงินเดือนสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ รวมตลอดถึงวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานอีกส่วนหนึ่งด้วย และงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็ยังคงไม่เพียงพออยู่ดี ซึ่งผลกระทบต่องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อย จะเกิดข้อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้สูง เช่น บางองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บมีรายได้ถึง 10-20 ล้านบาท แต่บางองค์การบริหารส่วนตำบล มีรายได้เพียง 1-2 ล้านบาท เป็นต้น แต่รัฐบาลจัดสรรให้เงินอุดหนุนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศเท่ากัน ดังนั้นจึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ แนวทางแก้ไขจึงควรให้รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตามความจำเป็น และความเหมาะสม โดยพิจารณาจากรายได้ จำนวนประชากร และสภาพปัญหา ตลอดจนพิจารณาตั้งหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณโดยเฉลี่ยรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้สูงมาให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อย ซึ่งก็อาจจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่ง

5.4.2.2 การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

หากประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจ และสนใจ ให้ความสำคัญในบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีสำคัญต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของตนเอง ประชาชนจะมีความตระหนักว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญอย่างไร อันจะทำให้ประชาชนจะบังเกิดจิตสำนึกส่วนรวม อยากจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลเองควรจะต้องเห็นถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ รับทราบถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน รวมถึงตลอดถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เท่าทัน ถึงการเปลี่ยนแปลงไปในกระแสโลกาภิวัตน์ด้วย

นอกจากนั้น การประชาสัมพันธ์นั้น ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น มีจิตสำนึกที่จะปกครองตนเอง ตามหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อีกด้วย

5.4.2.3 การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจบทบาทของตนเอง

องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์การบริหารท้องถิ่นที่มีความสำคัญที่สุดที่มีผลต่อประชาชนในท้องถิ่น โดยตรง ดังนั้นนอกจากจะต้องให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจ และสนใจ ให้ความสำคัญในบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น คงไม่เพียงพอ ประชาชนควรเข้าใจในสิทธิรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจนว่าตนเองในฐานะประชาชนนั้นต้องปฏิบัติตนเองอย่างไรตามสิทธิที่มีอยู่และรวมทั้งหน้าที่ที่ตนเองต้องประพฤติปฏิบัติในฐานะพลเมืองที่แล้วยังสามารถที่จะมีบทบาทในที่จะตรวจสอบการบริหารขององค์การบริหารท้องถิ่นรวมทั้งสิทธิที่จะควบคุมดูแลการบริหารขององค์การบริหารท้องถิ่นอีกด้วย

5.4.2.4 รัฐต้องสนับสนุนในด้านต่างๆเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถที่จะบริหารโดยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นสถาบันท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ดังนั้นในส่วนขององค์การบริหารท้องถิ่นเองแลประชาชนยังขาดความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในบทบาทหน้าที่รวมทั้งยังขาดประสบการณ์และทักษะในการแก้ไขปัญหา รัฐจึงสมควรที่มีการจัดการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจ โดยอาจจะต้องจัดการสัมมนาอบรมให้รวมทั้งต้องช่วยเหลืองบประมาณในระยะแรกสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังไม่สามารถมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีในช่วงต้นๆ

5.4.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.3.1 ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดใกล้กรุงเทพมหานครกับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดไกลหรือจังหวัดชายแดน

5.4.3.2 การจะได้มีการศึกษาถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.4.3.3 ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของกรรมการหมู่บ้านหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการเจาะลึกให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านต่างๆ ของกรรมการหมู่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2538). คู่มือวิทยาการสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลตามโครงการพัฒนาสภาตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2539). คู่มือวิทยาการจัดฝึกอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพัฒนาการอำเภอในฐานะเลขานุการ กพอ. อัดสำเนา.
- กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2540). รายงานปัญหาการดำเนินการจัดตั้งและประสิทธิภาพของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน. (2528). รายงานการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2540). องค์กรชุมชน : กลไกเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แพลน พรินติ้ง จำกัด.
- กำจัด สินธุชัย. (2539). ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารงานของสภาตำบลที่เป็นนิติบุคคล. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เขียวขิง และวิไลวัลย์ กฤษณะภูมิ. (2527). การพัฒนาการเมืองระดับตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลในจังหวัดขอนแก่น. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกษียร เตชะพีระ. (2540). บทสัมภาษณ์ ,ในประชาสังคม : วรรณชนนักคิดในสังคมไทย. ชูชัย สุภวงษ์ และยูวดี คาคการณ์ไกล, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- แก้วดา คณะวรรณและคณะ. (2525). รายงานการติดตามผลโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาตำบลและอำเภอ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เลขานุการ กสช. สำนักนายกรัฐมนตรี.

- โกวิทย์ พวงงาม. (2528). บุคลิกภาพประชากรปีโตยของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตพื้นที่
ยากจน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกศัย วงศ์อนันต์นนท์. (2539). ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อ
ระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี.
ภาคินิพนธ์ ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.
- จรวยพร สุวรรณพันธ์. (2536). สภาตำบลกับการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย.
รัฐสภาสาร ปีที่ 41 ฉบับที่ . มีนาคม 2536.
- จรูญ สุภาพ. (2518). หลักรัฐศาสตร์ฉบับพิศดารแนวทฤษฎี และประยุกต์. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ. (2524). รายงานการศึกษาการพัฒนาขีดความสามารถใน
การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและสภาตำบล. กรุงเทพมหานคร : สำนัก
งานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิตรรา พรหมชุตินา. (2528). บทบาทของสภาตำบลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนา
ชนบทของ 4 กระทรวงหลัก : ศึกษาในกรณีแผนพัฒนาตำบลประจำปีในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรศักดิ์ เกษณียบุตร. (2536). "องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ปัญหาขัดข้อง แนวทาง
แก้ไขและการพัฒนาในอนาคต" เทศาภิบาล ปีที่ 88 ฉบับที่ 4 เมษายน 2536.
- จุฑาทิพย์ สมปราชญ์นันท์. (2540). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของกรรมการหมู่บ้านใน
การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน : กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จურიพร อึ้งเจริญวัฒนา. (2524). ความรู้และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อสหกรณ์การเกษตรใน
จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยศ ศิริรัตน์บวร. (2531). ความรู้ ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของกรรมการสภาตำบล : ศึกษา
เฉพาะกรณีกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ จังหวัดอุบลราชธานี. สารนิพนธ์รัฐศาสตร์
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2540). บทสัมภาษณ์, ในประชาสังคม : วรรณชนนักรคิดในสังคมไทย. ชูชัย สุภวงส์ และยุวดี คาคการณ์ไกล, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- ชาติชาย โทสันธิติ. (2529). ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการจัดตั้งสถานคาสีโนขึ้นในเขตทุ่งกุลาร้องไห้. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชำนาญ ยูวบูรณ์. (2503). การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจการปกครองของกฎหมายไทย. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ชูป กาญจนประกร. (2509). รัฐประศาสนศาสตร์ในสังคมศาสตร์. พระนคร : โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์.
- ชูชัย สุภวงส์. (2540). ประชาสังคม : วรรณชนนักรคิดในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- ชวงส์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ดิน ปรัชญาพฤทธิ และอิสสระ สุวรรณบล. (2514). ปทานุกรมการบริหาร. พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- เดชชาติ วงษ์โกมลเชษฐ์. (2523). การจัดตั้งองค์กรพื้นฐานในระดับตำบล. เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กรุงเทพมหานคร.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- ธนาเดช เต็มปลื้ม. (2538). ความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2536). สังคมเข้มแข็ง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิ่งมิตร.
- นเรศ วงศ์สวัสดิ์. (2526). ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการสร้างงานในชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2540). บทสัมภาษณ์, ในประชาสังคม : วรรณชนนักรคิดในสังคมไทย. ชูชัย สุภวงส์ และยุวดี คาคการณ์ไกล, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธี แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน

- พัฒนาชุมชน. ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- นิตยา สุวรรณประเทศ. (2523). ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาประชากรศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมตอนต้น พ.ศ. 2521. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2530). สภาพตำบลสามสิบปี : ย่างหาบทบาทใหม่พบ. กรุงเทพมหานคร : ประโยชน์การพิมพ์.
- ประคอง วรรณสูตร. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2518). สภาพตำบลกับการพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล. รายงานการวิจัยลำดับที่ 450 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทัศนคติ : การจัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ประยูร กาญจนกุล. (2537). กฎหมายปกครอง. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาดร์ สิทธิเลิศ. (2537). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสิงห์บุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2537). การกระจายอำนาจ : หลักการและองค์ประกอบที่น่าพิจารณา. วารสารราชการส่วนจังหวัดและตำบล ปีที่ 7 ฉบับที่ 26 เมษายน – มิถุนายน 2537.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2540). บทสัมภาษณ์ , ในประชาสังคมทรรศนะนักคิดในสังคมไทย. ชูชัย สุภวงส์ และยุวดี คาดการณ์ไกล , บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- ไพรัตน์ เจริญรินทร์. (2527). นโยบาย กลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน. ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- ไพโรจน์ แสงแก้วชัย. (2537). สภาพตำบลกับการพัฒนาประชาธิปไตย. ภาคนิพนธ์ ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- มงคล ชาวเรือ. (2525). ความคิดเห็นของประธานสภาตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่องานโครงการสร้างงานในชนบท พ.ศ. 2524. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มานพ วีระอาชากุล. (2538). ความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู. ภาคนิพนธ์ ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มานะ นาคำ. (2540). องค์กรชุมชน : กลไกเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แพลน ฟรันทิง จำกัด.
- รัตนะ ทองงาม. (2537). ความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองท้องถิ่น และสภาตำบล และทัศนคติทางการเมืองของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเขาสามกวาง จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ – ไทย. กรุงเทพมหานคร มปท.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2527). การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เลิศ สมุทวงศ์วิริยะ. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการประสานงานของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีของจังหวัดหนองบัวลำภู. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิเชียร พุฒิวินิจฉัย. (2539). ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอต่อศักยภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วุฒิกุล ภูซงศ์. (2538). ความตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วุฒิชัย วัชรรัตน์. (2534). ทัศนคติของผู้ใหญ่บ้านและที่ปรึกษากรรมการหมู่บ้าน ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการหมู่บ้านที่มาจากการเลือกตั้ง : ลักษณะเฉพาะกรณีอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศรีสมบุญณ์ เข้มกมล. (2538). ความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานของสภาตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 : ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา. ภาคนิพนธ์ ปรินญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมใจ ห่วงมิตร. (2529). การรับรู้ทางบทบาทและทัศนคติระหว่างกลุ่ม : ศึกษาข้อมูลเฉพาะกรณี คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบลและคณะกรรมการสภาตำบลอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2524). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรินญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบุญณ์ สอนประภา. (2537). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปรินญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สาธิต บำเพ็ญ. (2528). การเพิ่มขีดความสามารถของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. เอกสารวิจัยโรงเรียนนายอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- สุจินต์ ดาววีระกุล. (2527). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด ของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527. วิทยานิพนธ์ปรินญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันท์โฮม และสุรางค์ จันท์โฮม. (2520). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา.
- สุเมธ แสงนันทนวล. (2531). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในกิจกรรมหมู่บ้านแบบเคหบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสหกรณ์เคหสถานกรุงเทพฯ จำกัด โครงการที่ 4. กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัชชัย โอภาส. (2543). การศึกษากลุ่มสหกรณ์ชาวไร่สับปะรดสามร้อยยอด จำกัด. วิทยานิพนธ์ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เสริม ไชยณรงค์. (2531). ความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลที่มีต่อโครงการเตรียมชุมชนเพื่อรับบริการขั้นพื้นฐานในจังหวัดบุรีรัมย์ ช่วงปี 2527 – 2529. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หลวงวิเชียร แพทยาคม. (2509). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดิน รพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมละวัฒนธรรมไทย. ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรุษ วิสารทสกุล. (2540). ประชาสังคม : คำ ความคิดและความหมาย. ชุดประชาสังคมลำดับที่ 7 กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อนnek เหล่าธรรมทัศน์. (2540). บทสัมภาษณ์ , ในประชาสังคม : ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย. ชูชัย สุภวงศ์ และยุวดี กาดการณ์ไกล , บรรณาธิการ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน.
- อมรฤทธิ์ มะอาจเลิศ. (2541). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชน ต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- อานนท์ อากาศิรมย์. (2515). มนุษย์กับสังคมและวัฒนธรรมไทย. พระนคร : โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ.
- อารีย์ วงศ์อารยะ. (2537). การกระจายอำนาจ : ทิศทางที่ควรจะเป็น. วารสารราชการส่วนจังหวัดและตำบล ปีที่ 7 ฉบับที่ 26 เมษายน - มิถุนายน 2537.

BIBLIOGRAPHY

- Clark, John J. (1957). Outline of Local Government of the United Kingdom. London : Sir Issac Pitman & Sons, Ltd.
- Dale, Ernest. (1965). Management : Theory and Practice. New York : McGraw Hill Book Company.
- Fayol, Henri. (1949). General and Industrial Management. London : Sir Issac Pitman
- Gulick, Luther and Urwick, Landall. (1937). Paper on the Science of Administration. New York Institute of Administration.
- Hardwick, C.T. and Landuty, B.F. (1988). Administrative Strategy and Decision Making. Ohio : Southern Western Publishing Co.
- Holloway, William V. (1951). State and Local Government in the United States. New York : McGraw Hill Book Company.
- Mongtagu, Haris G. (1984). Comparative Local Government Great Britain. : William Brendon and Son Ltd.
- Poland, Orville F. (1971). Why Does Public Administration Ignore Evaluation. Public Administration Review.
- Robson, William A. (1953). Local Government. Encyclopedia of Social Science, Vol. X. The Mcmillan C.,N.Y.
- Sinon, Herbert A. et al. (1961). Public Administration. New York : A.lfred A. Knopf.
- Wit, Daniel. (1991). A Comparative Survey of Local Government and Administration. Bangkok : Prachandra Printing Press.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1 2 3

เลขที่ [] [] []

แบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถามเฉพาะกรรมการหมู่บ้าน
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถือเป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะการศึกษาวิจัยเท่านั้น
3. คำถามในแบบสอบถามแบ่งเป็น 7 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 การได้รับข้อมูลข่าวสาร
 - ส่วนที่ 3 ความคาดหวังผลประโยชน์
 - ส่วนที่ 4 ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต.
 - ส่วนที่ 5 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมือง
 - ส่วนที่ 6 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
 - ส่วนที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

คำชี้แจง

1. ให้เติมคำลงในช่องว่างให้สมบูรณ์
2. ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ที่ตรงกับคุณสมบัติของท่านในแต่ละข้อคำถาม
3. ช่อง [] ขวามือ ใช้เฉพาะผู้ศึกษา ไม่ต้องการกรอกข้อมูล

ชื่อหมู่บ้าน (ที่เป็นกรรมการหมู่บ้าน)..... หมู่ที่..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

1. เพศของท่าน 4 []

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุปัจจุบัน 5 []

() 1. ต่ำกว่า 41 ปี

() 2. 41 – 50 ปี

() 3. มากกว่า 51 ปี

3. สถานภาพการสมรส 6 []

() 1. โสด

() 2. แต่งงาน

() 3. หม้าย

4. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน 7 []

() 1. ต่ำกว่า ป. 4

() 2. ป. 4 – ป. 6 หรือเทียบเท่า

() 3. ม. 1 – ม. 6 หรือเทียบเท่า

() 4. ปริญญาตรี

() 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

5. อาชีพหลัก 8 []

() 1. เกษตรกรรม

() 2. ค้าขาย

() 3. รับจ้าง

() 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

6. รายได้บาท / ปี 9 []

- () 1. 5,000 – 10,000 บาท
- () 2. 10,001 – 15,000 บาท
- () 3. 15,001 – 20,000 บาท
- () 4. 20,001 บาทขึ้นไป

7. ประเภทของการเป็นกรรมการหมู่บ้านของท่าน 10 []

- () 1. กรรมการโดยตำแหน่ง (ผู้ใหญ่บ้าน)
- () 2. กรรมการโดยการเลือกตั้ง (ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ)

8. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน ปี 11 [] [] 12

ส่วนที่ 2 การได้รับข้อมูลข่าวสาร

9. ท่านเคยได้รับฟังข่าวสาร หรืออ่านข่าวสาร บทความ หนังสือพิมพ์ หรือหนังสือประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจากแหล่งต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มากที่สุด หมายถึง ได้รับรู้ทุกวัน
- มาก หมายถึง ได้รับรู้โดยเฉลี่ยวันเว้นวัน
- ปานกลาง หมายถึง ได้รับรู้โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละครั้ง
- น้อย หมายถึง ได้รับรู้เดือนละครั้ง

แหล่งข่าวสาร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย
หนังสือพิมพ์					
วารสารหรือเอกสาร					
หนังสือ/เอกสารการรายงาน					
วิทยุ					
โทรทัศน์					
ป้ายประกาศ/ประชาสัมพันธ์					
การพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่ อบต. บุคคลใน ครอบครัวเพื่อนบ้าน ฯลฯ					

13 []

14 []

15 []

16 []

17 []

18 []

19 []

ส่วนที่ 3 ความคาดหวังผลประโยชน์

ท่านคิดว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใดในเรื่องต่อไปนี้

ความเป็นประโยชน์ของการดำเนินงาน ของ อบต.	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.ปัญหาในการพัฒนาตำบล หมู่บ้านจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขได้ถูกต้องรวดเร็ว						20 []
2.ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแก้ไขปัญหาของตนเองมากขึ้น						21 []
3.อบต. สามารถกำกับ ควบคุม ดูแลการดำเนินงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง						22 []
4.ประชาชนจะได้รับการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของตนเองได้ถูกต้องตรงตามความต้องการมากขึ้น						23 []
5.ประชาชนจะมีความรู้ในระบบการปกครองประชาธิปไตยมากขึ้น						24 []
6.ประชาชนในตำบลจะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง						25 []
7.องค์กรสตรีจะได้รับการสนับสนุนให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมมากขึ้น						26 []
8.เยาวชนจะมีความรู้ในเรื่องการป้องกันยาเสพติดมากขึ้น						27 []
9.ผู้สูงอายุ และคนพิการจะได้รับการเลี้ยงดู ไม่ถูกทอดทิ้ง						28 []

ความเป็นประโยชน์ของการดำเนินงาน ของ อบต.	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
10.การคมนาคมจะได้รับการปรับปรุงให้ อยู่ในสภาพที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						29 []
11.สิ่งสาธารณประโยชน์ของตำบล หมู่ บ้าน ได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ใน สภาพดี						30 []
12.มีการรณรงค์ป้องกัน และระงับโรค ติดต่อเพิ่มมากขึ้น						31 []
13.มีระบบการป้องกันสาธารณภัยใน ตำบล หมู่บ้าน						32 []
14.มีการส่งเสริมการศึกษา และฟื้นฟู ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นเพื่อ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม						33 []
15.มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว						34 []
16.มีการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม						35 []
17.มีการจัดระบบการกำจัดสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอยเพื่อรักษาความสะอาด ของหมู่บ้าน						36 []
18.มีการจัดทำงบประมาณเพื่อใช้ในการ พัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด						37 []
19.มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้อง ตามแผนงาน/โครงการ						38 []
20.มีการจัดระบบการติดตามประเมินผล โครงการที่ถูกต้องโปร่งใส						

ส่วนที่ 4 ความเข้าใจในการดำเนินงานของ อบต.

ข้อความต่อไปนี้ถูกต้องตรงตามความเข้าใจของท่านเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเข้าใจของท่านเกี่ยวกับ อบต. ในประเด็นข้อความต่อไปนี้

การดำเนินงานของ อบต.	ไม่ทราบ	ไม่ถูกต้อง	ไม่แน่ใจ	ถูกต้องเป็นบางส่วน	ถูกต้องทั้งข้อความ	
1.การยกฐานะจากสภาตำบลนิติบุคคลเป็น อบต.จะสามารถทำให้โครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการบริหารดีขึ้น						40 []
2.อบต. สามารถออกข้อบังคับทุกเรื่องภายในตำบลขึ้นใช้ได้โดยเสรี						41 []
3.อบต. ใช้แผนพัฒนาตำบลเป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านตำบล						42 []
4.อบต. สามารถจัดเก็บภาษีต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้เช่นภาษีโรงเรือน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย เป็นต้น						43 []
5.เมื่อเป็น อบต. แล้วก็ไม่ต้องทำการสำรวจข้อมูลต่างๆ เช่น จปฐ. กชช.2ค ให้กับทางราชการอีกต่อไป						44 []
6.แม้ทางราชการไม่เข้าไปกำกับดูแล คณะกรรมการ อบต.ในพื้นที่ของท่านก็สามารถดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน						45 []

การดำเนินงานของ อบต.	ไม่ ทราบ	ไม่ถูก ต้อง	ไม่ แน่ใจ	ถูกต้อง เป็นบาง ส่วน	ถูกต้อง ทั้งข้อ ความ	
7.อบต. อาจออกข้อบังคับตำบล โดยกำหนดบทลงโทษปรับได้ไม่เกิน 500 บาท						46 []
8.อบต. จะต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านก่อนจะกำหนดโครงการพัฒนาเสมอ						47 []
9.อบต. เป็นนิติบุคคลทำให้มีอำนาจในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่และมีอิสระในการทำงาน						48 []
10.กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล เป็นสมาชิกในอบต. โดยตำแหน่ง						49 []
11.อบต. ต้องดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ						50 []
12.อบต. จัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น						51 []

ส่วนที่ 5 ความสนใจในเหตุการณ์ทางการเมือง

ท่านได้กระทำในสิ่งต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด

ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านได้กระทำตามข้อความต่อไปนี้

มากที่สุด หมายถึง กระทำสิ่งนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอทุกครั้ง

มาก หมายถึง กระทำสิ่งนั้นเป็นประจำแต่ไม่ทุกครั้ง

ปานกลาง หมายถึง กระทำสิ่งนั้นเป็นบางครั้ง

น้อย หมายถึง กระทำสิ่งนั้นนาน ๆ ครั้ง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	
1.ติดตามความเคลื่อนไหวของข่าวสารด้านการเมือง						52 []
2.ไปฟังอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้ง ส.ส.ที่จัดขึ้นในจังหวัด						53 []
3.ฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้ง ส.ส.ที่จัดขึ้นทางโทรทัศน์						54 []
4.ไปฟังการอภิปรายหาเสียงเพื่อการเลือกตั้ง ส.ส.ที่จัดขึ้นในพื้นที่อำเภอ						55 []
5.นำข้อมูลที่ได้จากการฟังการอภิปรายหาเสียงมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการเลือกตั้ง ส.ส.						56 []
6.ช่วย ผู้สมัคร ส.ส. หาเสียงในการเลือกตั้ง						57 []
7.พูดคุยกับคนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล						58 []
8.ช่วยผู้สมัครเป็นสมาชิก อบต. หาเสียงในการเลือกตั้ง						59 []

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย	
9. ประชาสัมพันธ์ให้คนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง						60 []
10. พูดคุยกับคนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานของ อบต.						61 []
11. ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส.ส.						62 []
12. ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิก อบต.						63 []

ส่วนที่ 6 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

ท่านมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของอบต. ในตำบลของท่านอย่างไร ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

- 5 = อบต. ทำมาแล้วและคิดว่าทำได้ดี
- 4 = อบต. ทำมาแล้วทำไม่ได้ดีเท่าไรแต่เชื่อว่า อบต. จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้
- 3 = อบต. ยังไม่เคยทำแต่เชื่อว่า อบต. จะทำได้ดี
- 2 = อบต. ทำมาแล้วทำไม่ได้ดีนัก และคิดว่า อบต. ทำไม่ได้ดี
- 1 = อบต. ยังไม่เคยทำและคิดว่า อบต. ทำไม่ได้ดี

การดำเนินงานของ อบต.	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำทางบก						64 []
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางบก และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล						65 []
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ						66 []
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย						67 []
	5	4	3	2	1	

การดำเนินงานของ อบต.					
5.ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม					68 []
6.ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ					69 []
7.คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					70 []
8.ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย					71 []
9.จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร					72 []
10.จัดให้มีและบำรุงรักษาการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การขอให้การไฟฟ้าม่าดำเนินการให้					73 []
11.จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ					74 []
12.จัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ					75 []
13.จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์					76 []
14.ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว					77 []
15.บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร					78 []
16.คุ้มครอง ดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน					79 []
17.จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล					80 []
18.จัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม					81 []
19.ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ เช่น ตลาดสด ปืมน้ำมัน					82 []

ส่วนที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ท่านคิดว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้างและควร
มีแนวทางแก้ไขอย่างไร

ปัญหาและอุปสรรค

1.
2.
3.
4.
5.

ข้อเสนอแนะ (แนวทางแก้ไข)

1.
2.
3.
4.
5.

ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ข.

พระราชบัญญัติ

สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

พ.ศ. ๒๕๓๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗

เป็นปีที่ ๔๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบล จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๗๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“นายอำเภอ” หมายความว่า รวบรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่ในเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

“กรรมการบริหาร” หมายความว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
 มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่มีผลเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

สภาตำบล

มาตรา ๖ ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ส่วนที่ ๑

สมาชิกสภาตำบล

มาตรา ๗ สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน

มาตรา ๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตาม (๑) และ (๒) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๓) และ (๔) ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

(๒) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อ ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามเดือนจนถึงวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๔) เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(ความเดิมในมาตรา ๘ (๑) ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดยมาตรา ๓ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๘)

มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตาม (๑) และ (๒) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๓) ถึง (๑๑) ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(๒) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือนจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๔) เป็นผู้มึนร่างกายทุพพลภาพ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ตึดยาเสพติดให้โทษหรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดไว้สำหรับคุณสมบัติของผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๕) เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานองค์การของรัฐ

(๖) เป็นผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือสารวัตรกำนัน

(๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่าทุจริตต่อหน้าที่

(๘) เคยถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยพันโทษมาแล้วไม่ถึงสามปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๐) เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียทางศีลธรรม

(๑๑) เคยถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งหรือสภาตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้ง เว้นแต่จะพ้นห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ความเดิมในมาตรา ๕ (๑) ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดยมาตรา ๔ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๘)

มาตรา ๑๐ ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

ในกรณีที่สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่ยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไป

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๓) มีการยุบสภาตำบล

(๔) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญากับสภาตำบลหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบล

(๕) สภาตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของตำบล มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๖) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๘ หรือมิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน หรือขาดการประชุมสภาตำบลติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าบกพร่องในทางความประพฤติ

บทบัญญัติใน (๔) มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับสภาตำบลหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลอยู่ก่อนดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๓ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือมีการยุบสภาตำบล ให้มีการเลือกตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ครบวาระหรือวันที่ยุบสภาตำบล แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระหรือมีการยุบสภาตำบล ให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกตั้งขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยุบและรวมเขตหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมที่ถูกยุบหรือถูกรวมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒

เมื่อมีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านใดขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒ และให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งสำหรับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่เพื่อเป็นสมาชิกสภาตำบลที่หมู่บ้านนั้นอยู่ในเขตภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศตั้งหมู่บ้านใหม่ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับระยะเวลาที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในตำบลนั้นเว้นแต่ว่าวาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งก็ได้

มาตรา ๑๖ สภาตำบลมีกำนันเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

รองประธานสภาตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

รองประธานสภาตำบลพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามวรรคสอง เมื่อ

(๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๒) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๗ ประธานสภาตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาตำบล และมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาตำบลมีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาตำบลเมื่อประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามที่ประธานสภาตำบลมอบหมาย

เมื่อประธานสภาตำบลและรองประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภาตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๑๘ ให้มีการประชุมสภาตำบลไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุมต้องมีสมาชิกสภาตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาตำบลคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๘ สภาตำบลมีเลขานุการสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลนั้นหรือจากบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

มาตรา ๒๐ เลขานุการสภาตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและการจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่สภาตำบลมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สมาชิกสภาตำบลและเลขานุการสภาตำบลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ส่วนที่ ๒

อำนาจหน้าที่ของสภาตำบล

มาตรา ๒๒ สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงาน โครงการ และงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๓ ภายใต้งบประมาณกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบล ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (๒) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (๓) จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (๔) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๕) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

มาตรา ๒๔ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับสภาตำบลหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบล เว้นแต่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลจะได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับสภาตำบลหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลอยู่ก่อนดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล

ในกรณีที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลกระทำการฝ่าฝืนตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลแล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองหน้าที่

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการใดที่กำหนดไว้แล้วในแผนพัฒนาตำบล ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล

มาตรา ๒๖ ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใด ในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามมติของสภาตำบล แต่สภาตำบลอาจมอบหมายให้สมาชิกตำบลผู้อื่นดำเนินการแทนเฉพาะกรณีได้

ในการทำนิติกรรมของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบล เลขานุการสภาตำบลและสมาชิกสภาตำบลอีกหนึ่งคนร่วมกันมีอำนาจกระทำการแทนสภาตำบล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๘ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ส่วนที่ ๓

รายได้และรายจ่ายของสภาตำบล

มาตรา ๒๙ สภาตำบลมีรายได้ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้น

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้น

(๓) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันที่เก็บเพิ่มขึ้นตามข้อบัญญัติจังหวัดในเขตตำบลนั้น

(๔) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

(๕) ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

(๖) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

มาตรา ๓๐ ทุกปีงบประมาณให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้แก่สภาตำบลเป็นเงินอุดหนุน

มาตรา ๓๑ สภาตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินของสภาตำบล

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภคของสภาตำบล

(๓) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๔) เงินอุดหนุนและรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๕) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นของสภาตำบล

มาตรา ๓๒ รายได้ของสภาตำบล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร และไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๓๓ สภาตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) ค่าสาธารณูปโภค

(๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

(๑๐) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่จะมีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวง

มหาดไทยกำหนดไว้

มาตรา ๓๔ เงินค่าตอบแทนประธานสภาตำบล รองประธานสภาตำบล สมาชิกสภาตำบล และเลขานุการสภาตำบล ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๕ งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสภาตำบลให้จัดทำเป็นข้อบังคับตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าในระหว่างปีงบประมาณใด รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปี นั้นหรือมีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณให้จัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

เมื่อสภาตำบลจัดทำร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอนายอำเภอเพื่ออนุมัติ

ถ้าข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

มาตรา ๓๖ ให้กระทรวงมหาดไทยออกระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุและการจ้างเหมา

กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น ๆ ของสภาตำบล ให้สภาตำบลต้องปฏิบัติตามก็ได้

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงลักษณะของพื้นที่ จำนวนประชากร รายได้ ความคล่องตัว และความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของสภาตำบลด้วย

มาตรา ๓๗ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ของสภาตำบล

ส่วนที่ ๔

การกำกับดูแลสภาตำบล

มาตรา ๓๘ นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในกรณีที่ปรากฏว่าการดำเนินการของสภาตำบลเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ นายอำเภอมีอำนาจยับยั้งการดำเนินการดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวได้และรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อวินิจฉัย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการของสภาตำบลไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้สภาตำบลระงับการดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการของสภาตำบลเป็นไปโดยชอบแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเพิกถอนการขยับยั้งของนายอำเภอ แต่ถ้านายอำเภอไม่รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ขยับยั้ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไม่วินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องให้การขยับยั้งของนายอำเภอและอำนาจสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นอันสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๘ หากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบสภาตำบลแล้วให้สภาตำบลยังคงประกอบด้วยสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับการเลือกตั้งใหม่

ในกรณีที่การยุบสภาตำบลตามวรรคหนึ่งเป็นผลจากการกระทำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล ซึ่งเป็นสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่ง หรือบุคคลดังกล่าวได้ร่วมกระทำการด้วย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล แล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และถ้าสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งทั้งหมด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งบุคคลตามจำนวนที่เห็นสมควรเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่กับสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งที่เหลืออยู่จนกว่าจะมีการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับการเลือกตั้งใหม่

หมวด ๒

องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๐ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ สภาตำบลที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๐ ให้พ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นต้นไป

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลตามวรรคหนึ่งให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๒ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งองค์การบริหารส่วนตำบลนับแต่วันที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลเป็นต้นไป

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

บรรดาข้อบังคับตำบลที่ได้ใช้บังคับในเรื่องใดอยู่ก่อนแล้ว ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้มีการตราเทศบัญญัติในเรื่องนั้นขึ้นมาใหม่

มาตรา ๔๓ องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๔ องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ ๑

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๕ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสองคน

มาตรา ๔๖ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (๑) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา ๔๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับกับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้นำอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๙ ประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่ได้รับเลือกเป็นประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๕๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๒) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๑๒ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๗

(๓) ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร

มาตรา ๕๑ เมื่อตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงและให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๕๒ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

เมื่อประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๕๓ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสองสมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกินสี่สมัย วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด

การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรก ต้องกำหนดให้สมาชิกได้มาประชุมภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

มาตรา ๕๔ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา ๕๕ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการบริหาร หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอให้เปิดประชุมวิสามัญ ให้ นายอำเภอพิจารณาถ้าเห็นสมควรก็ให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้

สมัยประชุมวิสามัญให้กำหนดเกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

มาตรา ๕๖ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๑๘ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและการจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๕๘ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคณะหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากกำนัน และจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่เกินสองคน และจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งไม่เกินสี่คน ทั้งนี้ ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ให้คณะกรรมการบริหารเลือกกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารและเลือกกรรมการบริหารอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร

การประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๙ คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๓) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา ๖๐ ให้ประธานกรรมการบริหารเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้ประธานกรรมการบริหารเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างไร ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับประธานกรรมการบริหารในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้ประธานกรรมการบริหารเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่ กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับประธานกรรมการบริหารในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย .

มาตรา ๖๑ ประธานกรรมการบริหารมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับการเลือกเป็นประธานกรรมการบริหาร

มาตรา ๖๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๒) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๑๒ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๗

มาตรา ๖๓ เมื่อตำแหน่งประธานกรรมการบริหารว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระให้มีการเลือกประธานกรรมการบริหารแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงในกรณีที่ไม้อาจเลือกประธานกรรมการบริหารได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้นายอำเภอแต่งตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารชั่วคราว และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการบริหารไปจนกว่าจะมีการเลือกประธานกรรมการบริหารได้

ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๖๔ กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๒

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๔) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๑๒ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๗

(๕) ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๖) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรรมการบริหารซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) ให้คงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการบริหารซึ่งได้รับเลือกใหม่จะเข้ารับหน้าที่

พร้อมในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกรรมการบริหารขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกกรรมการบริหารขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๖๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ส่วนที่ ๓

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล -

- (๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

- (๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

มาตรา ๖๕ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และ มาตรา ๖๘ นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควรในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

มาตรา ๗๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๗๑ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินห้าร้อยบาท

ร่างข้อบังคับตำบลจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประธานคณะกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบังคับตำบลต่อไป

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบังคับตำบลใด ให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบังคับตำบลดังกล่าว เพื่อให้สภาองค์

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับตำบลตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบังคับตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานคณะกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบังคับตำบลได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอแต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับตำบลคืนจากนายอำเภอ หรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบังคับตำบลนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๗๒ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น

(๑) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

ระเบียบพนักงานส่วนตำบลให้ตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกา

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

มาตรา ๗๓ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ส่วนที่ ๔

รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๗๔ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้ส่งมอบให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา ๗๕ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากรซึ่งสถานประกอบการตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรตามกฎหมายว่าด้วยสุราซึ่งร้านขายสุราตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

การเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ตัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๗ รายจากเงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมงค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และ ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา ๗๘ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ทั้งนี้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๙ เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๐ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่นให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๘๑ องค์กรบริหารส่วนตำบลจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อองค์กรบริหารส่วนตำบลก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรมนั้นส่งมอบให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๒ องค์กรบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์กรบริหารส่วนตำบล
- (๒) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์กรบริหารส่วนตำบล
- (๓) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์กรบริหารส่วนตำบล
- (๔) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- (๖) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- (๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๘) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์กรบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๓ องค์กรบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือ นิติบุคคลต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล

การกู้เงินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๘๔ รายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๘๕ องค์กรบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินเดือน
- (๒) ค่าจ้าง
- (๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
- (๔) ค่าใช้สอย
- (๕) ค่าวัสดุ
- (๖) ค่าครุภัณฑ์
- (๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
- (๘) ค่าสาธารณูปโภค

(๘) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

(๑๐) ตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

มาตรา ๘๖ เงินค่าตอบแทนประธานกรรมการบริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขาธิการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหาร และเลขาธิการคณะกรรมการบริหารให้ เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๘๗ งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดทำเป็นข้อบังคับ และจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะกรรมการบริหารตามระเบียบ และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดถ้าในระหว่างปีงบประมาณใด รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปีนั้นหรือมีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณ ให้จัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นชอบด้วยการร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วให้ เสนอนายอำเภอเพื่อขออนุมัติ ถ้านายอำเภอไม่อนุมัติให้นายอำเภอส่งคืนให้สภาองค์การบริหารส่วน ตำบลเพื่อพิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับนั้นใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับดังกล่าวในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติยืนยันตามร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้นายอำเภอส่งร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งมติยืนยันถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อ บังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดส่งไปยังนายอำเภอเพื่อลงชื่ออนุมัติ ยืนยันถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อ บังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเป็นอันตกไปในการพิจารณา ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภาองค์การ บริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับนั้น เมื่อ พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาไม่แล้วเสร็จให้ถือว่าสภาองค์ การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการบริหารเสนอและให้ดำเนินการตาม วรรคสามต่อไปถ้าข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

มาตรา ๘๘ ระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การโอนการจัดการทรัพย์สิน การซื้อ การจ้าง ค่าตอบแทน และค่าจ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติตามก็ได้

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งและสอง ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระความคล่องตัวและความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

มาตรา ๘๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๑ - ๕

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๙๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับการดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในการปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่งให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวนตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

มาตรา ๙๑ หากปรากฏว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ

ในกรณีที่การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งเป็นผลจากการกระทำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล ซึ่งเป็นสมาชิกโดยตำแหน่ง หรือนุคคลดังกล่าวได้ร่วมกระทำการด้วยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้นุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลแล้วแต่กรณี โดยถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๔ วรรคสอง มาใช้บังคับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านซึ่งต้องออกจากตำแหน่งตามวรรคสองและเป็นกรรมการบริหารอยู่ด้วย ในกรณีนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งบุคคลซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกยุบไปเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนจนกว่ากรรมการบริหารซึ่งได้รับเลือกใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๕๒ หากปรากฏว่าคณะกรรมการบริหารกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอในกรณีนี้ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นกรรมการบริหารใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารต้องพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งเป็นผลจากการกระทำ ของกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นกรรมการบริหาร โดยตำแหน่ง หรือกรรมการบริหารที่พ้นจาก ตำแหน่งดังกล่าวเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจาก ตำแหน่งกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านแล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบก พร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะ ปกครองท้องถิ่น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๓ ให้ถือว่าบรรดากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับเฉพาะที่อยู่ในเขตตำบลตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระ ราชบัญญัตินี้จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๔ บรรดากฎหมายใดที่อ้างถึงกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิให้หมายถึงสมาชิก สภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๕ สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีก่อนวันที่พระ ราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ให้กระทรวง มหาดไทยดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อสภาตำบลที่จะจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างดำเนินการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคที่หนึ่งมิให้นำมาตรา ๖ มาบังคับใช้แก่ตำบลดังกล่าว และให้สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวจนถึงวันที่มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรก

เมื่อจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้โอนบรรดาสีทธิในงบประมาณหรือเงินอุดหนุน ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมิให้นำความในมาตรา ๕๘ วรรคสองมาใช้บังคับกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่งหรือตามพระราชบัญญัตินี้และให้กำนันเป็นประธานกรรมการบริหาร โดยตำแหน่ง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บัญญัติ บรรทัดฐาน

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สภาตำบลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน สมควรปรับปรุงฐานะของสภาตำบล และการบริหารงานของสภาตำบลเสียใหม่ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้มีการยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ได้จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ค.

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน

พ.ศ. ๒๕๒๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย วางข้อบังคับว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๒๖ ”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วยกรรมการสภาตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน ประธานหรือหัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ปลัดอำเภอซึ่งรับผิดชอบตำบลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นหนึ่งคน และบุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๔ ที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๓) พ้นจากหน้าที่หรือย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่น ซึ่งทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านได้

(๔) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อตำแหน่งที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านว่างลง ให้นายอำเภอท้องที่พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน แทนตำแหน่งที่ว่าง

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับกิจการทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร กิจการเกี่ยวกับความอาญา และความแพ่ง การพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพรวมทั้งการพัฒนาที่ดิน การคลัง การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม การสวัสดิการและสังคมและกิจการอื่น ๆ ที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาเห็นว่าจำเป็น

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเรียกประชุมกันไม่น้อยกว่าเดือนละสองครั้ง การกำหนดวันประชุมให้ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้กำหนดและเรียกประชุม สถานที่สำหรับประชุม ให้ใช้สถานที่ที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นรองประธานคณะกรรมการหมู่บ้านหนึ่งคน เป็นเลขานุการหนึ่งคน และเป็นผู้ช่วยเลขานุการหนึ่งคน

ถ้าประธานคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการหมู่บ้านเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน และรองประธานคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการหมู่บ้านที่มาประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมครั้งนั้น

ข้อ ๘ การประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้กระทำโดยเปิดเผย และเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าฟังได้เว้นแต่คณะกรรมการหมู่บ้านจะลงมติให้ประชุมลับ

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านตั้งฝ่ายกิจการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละสาขางาน ตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านจะพิจารณาเห็นสมควร โดยปกติควรมีฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ ฝ่ายกิจการปกครอง ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ฝ่ายกิจการการคลัง ฝ่ายกิจการสาธารณสุข ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม หรือฝ่ายกิจการอื่นที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาเห็นว่าจำเป็น และได้รับความเห็นชอบจากนายอำเภอแล้ว

ข้อ ๑๐ ฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน เกษตรหมู่บ้าน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการพัฒนาและส่งเสริม

เสริมอาชีพหรือผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้นและให้ฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคน พัฒนาการหนึ่งคน และเจ้าหน้าที่การเกษตรหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการวางโครงการและแผนดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งงานพัฒนาที่ดิน ตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านนั้น เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ องค์กร หรือเอกชนตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติงานตามโครงการและแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน

ข้อ ๑๑ ฝ่ายกิจการปกครอง ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนหนึ่ง และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการปกครองหรือผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้นและให้ฝ่ายกิจการปกครองเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการปกครอง มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขราษฎร การดูแลหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และนโยบายส่วนรวมของชาติ การส่งเสริมให้ราษฎรในหมู่บ้านมีความสนใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและการปกครองท้องถิ่นรวมทั้งการส่งเสริมความสามัคคีของส่วนรวม

ข้อ ๑๒ ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนที่สอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ และราษฎร ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย หรือผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้น และให้ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย หรือปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมการปกครอง สารวัตรใหญ่หรือสารวัตร สารวัตรปกครองป้องกัน และหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดหน่วยคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน รวมทั้งการจัดกำลังป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ ๑๓ ฝ่ายกิจการการคลัง ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกเป็นประธาน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการการคลัง และให้ฝ่ายกิจการการคลังเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคน พัฒนาการหนึ่งคน และเจ้าหน้าที่การเงินของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการการคลัง มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการคลังและทรัพย์สินของหมู่บ้าน

ข้อ ๑๔ ฝ่ายกิจการสาธารณสุข ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้เลือกเป็นประธาน แพทย์ประจำตำบล ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านนั้น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสนใจในกิจการสาธารณสุข หรือผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้นและให้ฝ่ายกิจการสาธารณสุขเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการสาธารณสุข มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรค การวางแผนครอบครัว และการสุขภาพ ตลอดจนการรักษาภาวะแวดล้อมของหมู่บ้าน และป้องกันอันตรายอันเกิดจากภาวะแวดล้อมในหมู่บ้าน

ข้อ ๑๕ ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้เลือกเป็นประธาน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการศึกษาและวัฒนธรรม พระสงฆ์ ผู้นำทางศาสนาอื่น ประธานกรรมการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา หรือผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้น และให้ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรมเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติหนึ่งคน ซึ่ง นายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษา การลูกเสือและกิจกรรมเยาวชนตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ

ข้อ ๑๖ ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมี กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้เลือกเป็นประธาน และราษฎรซึ่ง คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และ ความสนใจในกิจการสวัสดิการและสังคม หรือผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้น และให้ฝ่ายกิจการสวัสดิ การและสังคมเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคน พัฒนาการหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการ ของราษฎรและสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ หรือผู้ประสบภัยธรรมชาติตามความ จำเป็น

ข้อ ๑๗ ฝ่ายกิจการอื่น ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็น ประธานและราษฎร ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรง คุณวุฒิที่มีความรู้ความสนใจเกี่ยวกับกิจการของฝ่ายนั้น และให้ฝ่ายนั้นเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขา นุการหนึ่งคน

ให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการอื่นที่มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับกิจการของฝ่ายนั้น

ข้อ ๑๘ การดำเนินกิจการของฝ่ายต่าง ๆ อาจจัดตั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ กลุ่มอาชีพอื่น ๆ กลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มปฏิบัติงานอื่น เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๙ บุคคลในฝ่ายพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ได้รับอนุญาตจากประธานคณะกรรมการหมู่บ้านให้ลาออก

(๓) คณะกรรมการหมู่บ้านมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะเห็นว่ามีคุณสมบัติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่หมู่บ้าน มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านทั้งหมด

(๔) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อสอบสวนแล้วปรากฏว่า บุคคลในทางความประพฤติหรือไม่มาประชุมสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ หรือขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ยกเว้นคุณสมบัติการเป็นภิกษุ และการเป็นผู้นำทางศาสนาตามข้อ ๑๕

(๕) เมื่อฝ่ายถูกยุบหรือเลิกฝ่าย

ข้อ ๒๐ การประชุมฝ่ายต่าง ๆ ให้นำเอาวิธีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านมาบังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๑ โครงการที่ริเริ่มหรือจัดทำขึ้น โดยฝ่ายต่าง ๆ ให้เสนอฝ่ายความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้านก่อนทุกโครงการ

ข้อ ๒๒ ให้นายอำเภอเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน และฝ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ และมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องได้ เมื่อเห็นว่าจะเป็นผลเสียหายแก่ท้องที่หรือราชการ

ในกรณีที่นายอำเภอสอบสวนแล้วปรากฏว่า ฝ่ายกิจการใดปฏิบัติฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ นายอำเภออาจสั่งยุบฝ่ายกิจการนั้นได้

ในกรณีที่นายอำเภอได้สอบสวน หรือเมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านได้เสนอความเห็น และนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว เห็นว่าฝ่ายกิจการอื่นฝ่ายใดหมดความจำเป็น หรือปฏิบัติการอันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ท้องที่หรือราชการ นายอำเภออาจสั่งเลิกฝ่ายกิจการอื่นนั้นได้

ข้อ ๒๓ เมื่อบุคคลในฝ่ายพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๑๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการเลือกบุคคลในฝ่ายซึ่งต้องเลือกตามข้อบังคับนี้แทนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่บุคคลในฝ่ายพ้นจากตำแหน่ง

เมื่อ นายอำเภอส่งยุบฝ่ายใด ให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการเลือกตั้งบุคคลในฝ่ายซึ่งต้องเลือกตามข้อบังคับนี้แทนในสิบห้าวัน นับแต่วันที่นายอำเภอส่งยุบ ระหว่างที่ฝ่ายถูกยุบให้คณะกรรมการหมู่บ้านรับผิดชอบในการปฏิบัติงานแทนฝ่ายนั้น

ข้อ ๒๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

(สิทธิ จิรโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ดังกล่าวนี้อธิบายในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๐ ตอนที่ ๑๓๒ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๖ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๒๖

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางวรรณทิพย์ ตระการจินดานนท์
วัน เดือน ปีเกิด 15 มีนาคม พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. 2527-2531
มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2539-2543
ที่อยู่ 14/601 หมู่บ้านบัวทองธานี ซอย 6
ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี 11110
โทรศัพท์ 02-9225669

